

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД
Друштво за осигурување на живот
Скопје

**Финансиски извештаи за годината што
завршува на 31 декември 2023**

СОДРЖИНА	Страна
Финансиски извештаи	
Извештај за сеопфатна добивка (Биланс на успех)	3-5
Извештај за финансиската состојба (Биланс на состојба)	6-9
Извештај за промени во главнината	10-11
Извештај за паричните текови	12-13
Белешки кон финансиските извештаи	14-61

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО АКЦИОНЕРИТЕ И РАКОВОДСТВОТО НА Кроација Осигурување Живот АД Скопје

Извршивме ревизија на приложените финансиски извештаи на Кроација Осигурување Живот АД Скопје (во понатамошниот текст “Друштвото”), кои се состојат од извештај за финансиската состојба на ден 31 декември 2023 година и извештај за сеопфатната добивка, извештај за промените во капиталот и извештај за паричните текови за годината што тогаш завршува и преглед на значајни сметководствени политики и останати објаснувачки белешки.

Одговорност на раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за подготвувањето и објективното презентирање на овие финансиски извештаи во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето и интерна контрола за која раководството смета дека е неопходна за подготвување на финансиските извештаи кои не содржат материјално погрешно прикажување, без разлика дали тоа е резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на нашата ревизија. Ние ја извршивме нашата ревизија во согласност со Законот за ревизија и стандардите за ревизија кои се во примена во Република Северна Македонија. Овие стандарди бараат да ги почитуваме етичките барања и да ја планираме и извршиме ревизијата на начин кој ќе ни овозможи да добиеме разумно уверување дека финансиски извештаи не содржат материјално погрешно прикажување.

Ревизијата вклучува спроведување на постапки за собирање на ревизорски докази за износите и обелоденувањата во финансиските извештаи. Избраните постапки зависат од расудувањето на ревизорот, вклучувајќи ја и проценката на ризиците од значајно погрешно прикажување на финансиските извештаи, настанато како резултат на измама или грешка. При проценувањето на овие ризици ревизорот ја разгледува интерната контрола релевантна за подготвување и објективно презентирање на финансиските извештаи на Друштвото со цел дизајнирање на ревизорски постапки кои што се соодветни на околностите, но не и со цел на изразување на мислење за ефективност на интерната контрола на Друштвото. Ревизијата исто така вклучува и оценка за соодветноста на користените сметководствени политики и на разумноста на сметководствените проценки направени од страна на раководството, како и оценка на севкупното презентирање на финансиските извештаи.

Веруваме дека ревизорските докази кои ги имаме собрано се доволни и соодветни за да обезбедат основа за нашето ревизорско мислење.

(продолжува)

ИЗВЕШТАЈ НА НЕЗАВИСНИТЕ РЕВИЗОРИ

ДО АКЦИОНЕРИТЕ И РАКОВОДСТВОТО НА Кроација Осигурување Живот АД Скопје (продолжение)

Мислење

Според наше мислење, финансиските извештаи ја прикажуваат реално и објективно, во сите материјални аспекти, финансиската состојба на Кроација Осигурување Живот АД Скопје на ден 31 декември 2023 година како и резултатите од работењето и паричните текови за годината што тогаш завршува во согласност со регулативата на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Извештај за други правни и регулаторни барања

Раководството на Друштвото е одговорно за подготвување на годишен извештај и годишна сметка во согласност со Законот за трговски друштва и истите беа прифатени и одобрени од раководството на Друштвото и кои Друштвото е во обврска да ги поднесе до Централниот регистар на Република Северна Македонија. Наша одговорност е да издадеме мислење во врска со конзистентноста на годишниот извештај со годишната сметка и финансиските извештаи на Друштвото. Ние ги извршивме нашите постапки во согласност со Законот за ревизија и Меѓународниот стандард за ревизија 720 – Одговорности на ревизорот во врска со други информации во документи кои содржат ревидирани финансиски извештаи кој е во примена во Република Северна Македонија. Според наше мислење историските финансиски информации обелоденети во годишниот извештај се конзистентни со годишната сметка и приложените ревидирани финансиски извештаи на Друштвото за годината што завршува на 31 декември 2023 година.

Дилоит ДОО Скопје

Александар Аризанов
Овластен ревизор
Директор

Александар Аризанов
Овластен ревизор

Скопје, 05 април 2024 година

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023
(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

ИЗВЕШТАЈ ЗА СЕОПФАТНА ДОБИВКА (БИЛАНС НА УСПЕХ)

Година што завршува на 31 декември 2023

Опис на позиција	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
A. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (201+210+223a+224+225)	200		938.993.229	893.087.195
I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА (202+203+204-205-206-207+208+209))	201	8	726.997.142	713.726.616
1. Бруто полисирана премија за осигурување	202	8.1	732.338.958	719.734.623
2. Бруто полисирана премија за соосигурување	203		-	-
3. Бруто полисирана премија за реосигурување/ретроцесија	204		-	-
4. Бруто полисирана премија предадена во соосигурување	205		-	-
5. Бруто полисирана премија предадена во реосигурување/ ретроцесија	206		1.445.133	2.976.318
6. Промена во бруто резервата за преносна премија	207		2.475.413	3.276.628
7. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за соосигурување	208		-	-
8. Промена во бруто резервата за преносна премија - дел за реосигурување	209		(1.421.270)	244.939
II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (211+212+216+217+218+219+223)	210	9	208.082.864	176.079.774
1. Приходи од подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	211		-	-
2. Приходи од вложувања во земјиште и градежни објекти (213+214+215)	212		-	-
2.1 Приходи од наемнини	213		-	-
2.2 Приходи од зголемување на вредноста на земјиште и градежни објекти	214		-	-
2.3 Приходи од продажба на земјиште и градежни објекти	215		-	-
3. Приходи од камати	216	9.1	147.377.199	134.652.543
4. Позитивни курсни разлики	217		15.747.008	17.390.213
5. Вредносно усогласување (нереализирани добивки, сведување на објективна вредност)	218	18.3,19	44.261.151	23.677.286
6. Реализирани добивки од продажба на финансиски имот - капитална добивка (220+221+222)	219		697.506	359.732
6.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	220		-	-
6.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	221		697.506	359.732
6.3 Останати финансиски вложувања	222		-	-
7. Останати приходи од вложувања	223		-	-
III. ПРИХОДИ ПО ОСНОВ НА ПРОВИЗИИ ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ	223a		-	-
IV. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ПРИХОДИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	224		-	-
V. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ	225	10	3.913.223	3.280.805
Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (227+235+245+248+251+261+271+274+275)	226		839.482.508	791.686.638
I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (228-229-230-231+232-233-234)	227	11	359.387.345	303.515.259
1. Бруто исплатени штети	228		356.662.722	310.298.530
2. Намалување за приходот од бруто реализирани регресни побарувања	229		-	-
3. Бруто исплатени штети - дел за соосигурување	230		-	-
4. Бруто исплатени штети - дел за реосигурување/ретроцесија	231		-	-
5. Промени во бруто резервите за штети	232		2.724.623	(6.783.271)
6. Промени во бруто резервите за штети - дел за соосигурување	233		-	-
7. Промени во бруто резервите за штети - дел за реосигурување	234		-	-
II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (236+239+242)	235	12	130.519.603	186.611.311
1. Промени во математичката резерва, нето од реосигурување (237-238)	236		130.519.603	186.611.311
1.1 Промени во бруто математичката резерва	237		130.519.603	186.611.311

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023
(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

1.2 Промени во бруто математичката резерва - дел за соосигурување/реосигурување	238		-	-
2. Промени во еквализационата резерва, нето од реосигурување (240-241)	239		-	-
2.1. Промени во бруто еквализационата резерва	240		-	-
2.2 Промени во бруто еквализационата резерва - дел за соосигурување/реосигурување	241		-	-
3. Промени во останатите технички резерви, нето од реосигурување (243-244)	242		-	-
3.1 Промени во останатите бруто технички резерви	243		-	-
3.2 Промени во останатите бруто технички резерви - дел за соосигурување и реосигурување	244		-	-
III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКАТА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИОНИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (246-247)	245		68.015.385	31.024.267
1. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	246		68.015.385	31.024.267
2. Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот - дел за соосигурување и реосигурување	247		-	-
IV. ТРОШОЦИ ЗА БОНУСИ И ПОПУСТИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (249+250)	248		-	-
1. Трошоци за бонуси (кои зависат од резултатот)	249		-	-
2. Трошоци за попусти (кои не зависат од резултатот)	250		-	-
V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (252+256)	251	13	243.326.135	195.052.572
1. Трошоци за стекнување (253+253а+254+255)	252		139.234.980	114.966.722
1.1 Провизија	253		84.497.160	71.051.661
1.2 Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	253а		54.359.654	43.523.812
1.3 Останати трошоци за стекнување	254		378.166	391.249
1.4 Промена во одложените трошоци за стекнување (+/-)	255		-	-
2. Административни трошоци (257+258+259+260)	256	13	104.091.155	80.085.850
2.1 Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	257		3.607.751	3.393.663
2.2 Трошоци за вработените (258а+258б+258в+258г+258д)	258		28.653.496	23.524.480
2.2.1 Плати и надоместоци	258а		17.471.585	14.733.809
2.2.2 Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	258б		1.718.408	1.422.881
2.2.3 Придонеси од задолжително социјално осигурување	258в		7.254.071	6.284.623
2.2.4 Трошоци за дополнително пензиско осигурување за вработени	258г		-	-
2.2.5 Останати трошоци за вработени	258д		2.209.432	1.083.167
2.3 Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	259		1.739.391	3.809.657
2.4 Останати административни трошоци (260а+260б+260в)	260		70.090.517	49.358.050
2.4.1 Трошоци за услуги	260а		52.482.268	40.849.971
2.4.2 Материјални трошоци	260б		2.638.732	2.862.761
2.4.3 Трошоци за резервирање и останати трошоци од работењето	260в		14.969.517	5.645.318
VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (262+263+264+265+266+270)	261	14	26.787.726	67.916.865
1. Амортизација и вредносно усогласување на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста	262		-	-
2. Трошоци за камати	263		-	-
3. Негативни курсни разлики	264		15.949.888	22.977.767
4. Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност)	265	18.3,19	10.831.342	44.939.098
5. Реализирани загуби од продажба на финансиски имот - капитална загуба (267+268+269)	266		6.496	-
5.1 Финансиски вложувања расположливи за продажба	267		-	-
5.2 Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	268		6.496	-
5.3 Останати финансиски вложувања	269		-	-
6. Останати трошоци од вложувања	270		-	-

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023
(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (272+273)	271		6.719.455	6.168.608
1. Трошоци за превентива	272		-	-
2. Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	273		6.719.455	6.168.608
VIII. ВРЕДНОСНО УСОГЛАСУВАЊЕ НА ПОБАРУВАЊАТА ПО ОСНОВ НА ПРЕМИЈА	274	20	4.561.126	1.368.505
IX. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКУЧУВАЈКИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА	275	15	165.733	29.251
X. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (200-226)	276		99.510.721	101.400.557
XI. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПРЕД ОДДАНОЧУВАЊЕ (226-200)	277		-	-
XII. ДАНОК НА ДОБИВКА ОДНОСНО ЗАГУБА	278	16	11.008.576	11.787.129
XIII. ОДЛОЖЕН ДАНОК	279		-	-
XIV. ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (276-278-279)	280		88.502.145	89.613.428
XV. ЗАГУБА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДДАНОЧУВАЊЕ (277-278-279)	281		-	-

Белешките на страните од 14 до 61 претставуваат составен дел на финансиските извештаи.

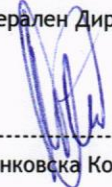
Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање на 29.02.2024 год. од страна на Генерален Директор на Кроацيا Осигурување АД - Друштво за осигурување на живот Скопје и ќе бидат предмет на разгледување и одобрување од страна на Одборот на директори и од страна на акционерите на датум кој дополнително ќе биде определен.

Директор за финансии, сметководство и контролинг

Ангелина Барџиева

Генерален Директор

Маја Станковска Костова

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023
(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ФИНАНСИСКА СОСТОЈБА (БИЛАНС НА СОСТОЈБА)
На 31 декември 2023 година

Опис на позицијата	Број на позиција	Број на белешка	Износ	
			Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4	5
			АКТИВА	АКТИВА
А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	001	17	6.287.789	4.026.376
1. Гудвил	002		-	-
2. Останати нематеријални средства	003		6.287.789	4.026.376
Б. ВЛОЖУВАЊА (005+013+021+041)	004	18	4.114.339.864	3.964.610.397
I. ЗЕМЈИШТЕ, ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ И ОСТАНАТИ МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (006+009)	005		-	-
1. Земјиште и градежни објекти кои служат за вршење на дејноста (007+008)	006		-	-
1.1 Земјиште	007		-	-
1.2 Градежни објекти	008		-	-
2. Земјиште, градежни објекти и останати средства кои не служат за вршење на дејноста (010+011+012)	009		-	-
2.1 Земјиште	010		-	-
2.2 Градежни објекти	011		-	-
2.3 Останати материјални средства	012		-	-
II. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА ВО ДРУШТВА ВО ГРУПА - ПОДРУЖНИЦИ, ПРИДРУЖЕНИ ДРУШТВА И ЗАЕДНИЧКИ КОНТРОЛИРАНИ ЕНТИТЕТИ (014+015+016+017+018+019+020)	013	18	-	-
1. Акции, удели и останати сопственички инструменти од вредност во друштва во група - подружници	014		-	-
2. Должнички хартии од вредност кои ги издале друштва во група - подружници и заеми на друштва во група - подружници	015		-	-
3. Акции, удели и останати сопственички инструменти во придружени друштва	016		-	-
4. Должнички хартии од вредност кои ги издале придружени друштва и заеми на придружени друштва	017		-	-
5. Останати финансиски вложувања во друштва во група - подружници	018		-	-
6. Останати финансиски вложувања во придружени друштва	019		-	-
7. Вложувања во заеднички контролирани ентитети	020		-	-
III. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+025+030+035+040)	021	18	4.114.339.864	3.964.610.397
1. Финансиски вложувања кои се чуваат до достасување (023+024)	022	18.1	300.144.672	300.151.289
1.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	023		-	-
1.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	024		300.144.672	300.151.289
2. Финансиски вложувања расположливи за продажба (026+027+028+029)	025	18.2	3.059.080.038	2.924.272.012
2.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	026		-	-
2.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	027		3.059.080.038	2.924.272.012
2.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	028		-	-
2.4 Акции и удели во инвестициски фондови	029		-	-
3. Финансиски вложувања за тргување (031+032+033+034)	030	18.3	86.522.483	73.140.412
3.1 Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	031		-	-

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023
(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3.2 Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	032		-	-
3.3 Акции, удели и останати сопственички инструменти	033		-	-
3.4 Акции и удели во инвестициски фондови	034		86.522.483	73.140.412
4. Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	035	18.4	668.592.671	667.046.684
4.1 Дадени депозити	036		608.000.000	606.447.960
4.2 Заеми обезбедени со хипотека	037		-	-
4.3 останати заеми	038		60.592.671	60.598.724
4.4 Останати пласмани	039		-	-
5. Деривативни финансиски инструменти	040		-	-
IV. ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	041		-	-
V. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	042		-	1.421.270
1. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервата за преносна премија	043		-	1.421.270
2. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто математичката резерва	044		-	-
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за штети	045		-	-
4. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за бонуси и попусти	046		-	-
5. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто еквализационата резерва	047		-	-
6. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто останатите технички резерви	048		-	-
7. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви за осигурување на живот каде ризикот од вложувањето е на товар на осигуреникот	049		-	-
Г. ФИН. ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТ. РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	050	19	267.614.225	203.110.088
Д. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ СРЕДСТВА (052+053)	051		-	-
1. Одложени даночни средства	052		-	-
2. Тековни даночни средства	053		-	-
Ѓ. ПОБАРУВАЊА (055+059+063+067)	054		140.936.271	122.308.678
I. ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (056+057+058)	055	20	53.294.565	44.767.530
1. Побарувања од осигуреници	056		53.294.565	44.767.530
2. Побарувања од посредници	057		-	-
3. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	058		-	-
II. ПОБАРУВАЊА ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (060+061+062)	059		-	-
1. Побарувања по основ на премија за соосигурување и реосигурување	060		-	-
2. Побарувања по основ на учество во надомест на штети од соосигурување и реосигурување	061		-	-
3. Останати побарувања од работи на соосигурување и реосигурување	062		-	-
III. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (064+065+066)	063	21	87.641.706	77.541.148
1. Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	064		-	-
2. Побарувања по основ на финансиски вложувања	065		82.252.585	75.847.103
3. Останати побарувања	066		5.389.121	1.694.045
IV. ПОБАРУВАЊА ПО ОСНОВ НА ЗАПИШАН А НЕУПЛАТЕН КАПИТАЛ	067		-	-
E. ОСТАНАТИ СРЕДСТВА (069+072+077)	068		33.170.066	21.430.772

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023
(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

I. МАТЕР. СРЕДСТВА КОИ СЛУЖАТ ЗА ВРШ. НА ДЕЈНОСТА (ОСВЕН ЗЕМЈИШТЕ И ГРАДЕЖНИ ОБЈЕКТИ) (070+071)	069	17	11.363.193	4.094.102
1. Опрема	070		11.123.024	3.554.841
2. Останати материјални средства	071		240.169	539.261
II. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ОСТАНАТИ ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ (073+074+075+076)	072	22	21.806.873	17.336.670
1. Парични средства во банка	073		16.613.500	11.465.125
2. Парични средства во благајна	074		12.296	2.916
3. Издвоени парични средства за покривање на математичката резерва	075		5.178.209	5.868.211
4. Останати парични средства и парични еквиваленти	076		2.868	418
III. ЗАЛИХИ И СИТЕН ИНВЕНТАР	077		-	-
Ж. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА (079+080+081)	078	23	5.258.757	4.360.832
1. Претходно пресметани приходи по основ на камати и наемнини	079		-	-
2. Одложени трошоци на стекнување	080		-	-
3. Останати пресметани приходи и одложени трошоци	081		5.258.757	4.360.832
З. НЕТЕК. С-ВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТО РАБОТЕЊЕ	082		-	-
S. ВКУПНА АКТИВА (А+Б+В+Г+Д+Г+Е+Ж+З)	083		4.567.606.972	4.321.268.413
И. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - АКТИВА	084		123.322	699.998
ПАСИВА			ПАСИВА	ПАСИВА
А. КАПИТАЛ И РЕЗЕРВИ (086+090+091+095+101-102+103-104)	085		719.117.257	687.358.612
I. ЗАПИШАН КАПИТАЛ (087+088+089)	086	24	184.131.750	184.131.750
1. Запишан капитал од обични акции	087		184.131.750	184.131.750
2. Запишан капитал од приоритетни акции	088		-	-
3. Запишан а неплатен капитал	089		-	-
II. ПРЕМИИ ЗА ЕМИТИРАНИ АКЦИИ	090		-	-
III. РЕВАЛОРИЗАЦИОНА РЕЗЕРВА (092+093+094)	091		-	-
1. Материјални средства	092		-	-
2. Финансиски вложувања	093		-	-
3. Останати ревалоризациони резерви	094		-	-
IV. РЕЗЕРВИ (096+097+098-099+100)	095	24	166.415.977	136.532.549
1. Законски резерви	096		176.181.947	146.298.519
2. Статутарни резерви	097		-	-
3. Резерви за сопствени акции	098		-	-
4. Откупени сопствени акции	099		9.765.970	9.765.970
5 Останати резерви	100		-	-
V. НЕРАСПРЕДЕЛЕНА НЕТО ДОБИВКА	101		280.067.385	277.080.885
VI. ПРЕНЕСЕНА ЗАГУБА	102		-	-
VII. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	103		88.502.145	89.613.428
VIII. ЗАГУБА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	104		-	-
Б. СУБОРДИНИРАНИ ОБВРСКИ	105		-	-
В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (107+108+109+110+111+112)	106	25	3.497.488.502	3.361.768.863
I. Бруто резерви за преносни премии	107		17.690.329	15.214.916
II. Бруто математичка резерва	108	25.1	3.459.969.175	3.329.449.572
III. Бруто резерви за штети	109		19.828.998	17.104.375
IV. Бруто резерви за бонуси и попусти	110		-	-
V. Бруто еквализациона резерва	111		-	-
VI. Бруто останати технички резерви	112		-	-
Г. БРУТО ТЕХ. РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА ИНВЕСТ. РИЗИК	113	26	277.505.802	208.922.179
Д. ОСТАНАТИ РЕЗЕРВИ (115+116)	114		3.610.473	2.281.348
1. Резерви за вработени	115		3.610.473	2.281.348
2. Останати резерви	116		-	-
Ѓ. ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ (118+119)	117	27	117.812	1.746.771
1. Одложени даночни обврски	118		-	-

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023
(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

2. Тековни даночни обврски	119		117.812	1.746.771
Е. ОБВРСКИ КОИ ПРОИЗЛЕГУВААТ ОД ДЕПОЗИТИ НА ДРУШТВА ЗА РЕОСИГУР. КАЈ ЦЕДЕНТИ, ПО ОСНОВ НА ДОГОВОРИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ	120		-	-
Ж. ОБВРСКИ (122+126+130)	121		64.319.435	59.144.893
I. ОБВРСКИ ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (123+124+125)	122		-	-
1. Обврски спрема осигуреници	123		-	-
2. Обврски спрема застапници и посредници	124		-	-
3. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	125		-	-
II. ОБВРСКИ ОД РАБОТИ НА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ (127+128+129)	126		-	-
1. Обврски по основ на премија за соосигурување и реосигурување	127		-	-
2. Обврски по основ на учество во надомест на штети	128		-	-
3. Останати обврски од работи на соосигурување и реосигурување	129		-	-
III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (131+132+133)	130	28	64.319.435	59.144.893
1. Останати обврски од непосредни работи на осигурување	131		60.222.615	53.539.530
2. Обврски по основ на финансиски вложувања	132		-	-
3. Останати обврски	133		4.096.820	5.605.363
З. ПАСИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАГРАНИЧУВАЊА	134		5.447.691	45.747
С. НЕТЕКОВНИ ОБВРСКИ ВО ВРСКА СО НЕТЕКОВНИ СРЕДСТВА КОИ СЕ ЧУВААТ ЗА ПРОДАЖБА И ПРЕКИНАТИ РАБОТЕЊА	135		-	-
И. ВКУПНА ПАСИВА А+Б+В+Г+Д+Е+Ж+З+С	136		4.567.606.972	4.321.268.413
Ј. ВОН-БИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА - ПАСИВА	137		123.322	699.998

Белешките на страните од 14 до 61 претставуваат составен дел на финансиските извештаи.

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање на 29.02.2024 год. од страна на Генерален Директор на Кроациа Осигурување АД - Друштво за осигурување на живот Скопје и ќе бидат предмет на разгледување и одобрување од страна на Одборот на директори и од страна на акционерите на датум кој дополнително ќе биде определен.

Директор за финансии, сметководство и контролинг

Ангелина Барџиева

Генерален Директор

Маја Станковска Костова

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПРОМЕНИТЕ ВО КАПИТАЛОТ

Позиција	Број на позиција	Акционерски капитал	Премии на емитирани акции	Резерви					Откупени сопствени акции	Ревалоризацио на резерва	Нераспределена добивка (со знак +) или пренесена загуба (со знак -)	Добивка (со знак +) / загуба (со знак -) за тековната година	Вкупно капитал и резерви
				Законски резерви	Статутарни резерви	Резерви за сопствени акции	Останати резерви	Вкупно резерви					
		1	2	3	4	5	6	7=3+4+5+6	8	9	10	11	12=1+2+7-8+9+10+11
Состојба на 1 јануари претходната деловна година	I	184.131.750	-	121.095.344	-	-	-	121.095.344	9.765.970	-	218.273.477	84.010.583	597.745.184
Промена во сметководствените политики	I1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	I2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари претходната деловна година - исправено	II	184.131.750	-	121.095.344	-	-	-	121.095.344	9.765.970	-	218.273.477	84.010.583	597.745.184
Добивка или загуба за претходната деловна година	III	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	89.613.428	89.613.428
Добивка или загуба за претходната деловна година	III1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	89.613.428	89.613.428
Несопственички промени во капиталот	III2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	III2,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	III2,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Реализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	III2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати несопственички промени во капиталот	III2,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сопственички промени во капиталот	IV.	-	-	25.203.175	-	-	-	25.203.175	-	-	58.807.408	(84.010.583)	-
Вголемување, намалување на акционерскиот капитал	IV1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	IV2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденда	IV3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останата распределба на сопствениците	IV4	-	-	25.203.175	-	-	-	25.203.175	-	-	58.807.408	(84.010.583)	-
Состојба на 31 декември претходната деловна година	V	184.131.750	-	146.298.519	-	-	-	146.298.519	9.765.970	-	277.080.885	89.613.428	687.358.612
Состојба на 1 јануари тековната деловна година	VI	184.131.750	-	146.298.519	-	-	-	146.298.519	9.765.970	-	277.080.885	89.613.428	687.358.612
Промена во сметководствените политики	VI1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исправка на грешки во претходниот период	VI2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Состојба на 1 јануари тековната деловна година - исправено	VII	184.131.750	-	146.298.519	-	-	-	146.298.519	9.765.970	-	277.080.885	89.613.428	687.358.612

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

Добивка или загуба за тековната деловна година	VIII	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	88.502.145	88.502.145
Добивка или загуба за тековната деловна година	VIII1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	88.502.145	88.502.145
Несопственички промени во капиталот	VIII2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од материјални средства	VIII2,1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Нереализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	VIII2,2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Реализирани добивки/загуби од финансиски вложувања расположливи за продажба	VIII2,3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати несопственички промени во капиталот	VIII2,4	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Сопственички промени во капиталот	IX	-	-	29.883.428	-	-	-	29.883.428	-	2.986.500	(89.613.428)	(56.743.500)	
Зголемување/намалување на акционерскиот капитал	IX1	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Останати уплати од страна на сопствениците	IX2	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Исплата на дивиденда	IX3	-	-	-	-	-	-	-	-	(56.743.500)	-	(56.743.500)	
Останата распределба на сопствениците	IX4	-	-	29.883.428	-	-	-	29.883.428	-	59.730.000	(89.613.428)	-	
Состојба на 31 декември тековната деловна година	X	184.131.750	-	176.181.947	-	-	-	176.181.947	9.765.970	-	280.067.385	88.502.145	719.117.257

Белешките на страните од 14 до 61 претставуваат составен дел на финансиските извештаи.

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање на 29.02.2024 год. од страна на Генерален Директор на Кроацيا Осигурување АД - Друштво за осигурување на живот Скопје и ќе бидат предмет на разгледување и одобрување од страна на Одборот на директори и од страна на акционерите на датум кој дополнително ќе биде определен.

Директор за финансии, сметководство и контролинг

 Ангелина Барџиева

Генерален Директор

 Маја Станковска Костова

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

ИЗВЕШТАЈ ЗА ПАРИЧНИТЕ ТЕКОВИ

ПОЗИЦИЈА	Број на позиција	Износ	
		Тековна деловна година	Претходна деловна година
1	2	3	4
А. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ	а		
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (301+302+303+304+305)	300	731.909.611	729.102.169
1. Премија за осигурување и соосигурување и примени аванси	301	727.064.150	722.014.770
2. Премија за реосигурување и ретроцесија	302	-	-
3. Приливи од учество во надомест на штети	303	-	1.051.872
4. Примени камати од работи на осигурување	304	-	-
5. Останати приливи од деловни активности	305	4.845.461	6.035.527
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (307+308+309+310+311+312+313+314)	306	620.236.030	520.413.237
1. Исплатени штети, договорени суми на осигурување, учество во надомест на штети од соосигурување и дадени аванси	307	349.960.182	304.956.237
2. Исплатени штети и учество во надомест на штети од реосигурување и ретроцесија	308	-	-
3. Премија за соосигурување, реосигурување и ретроцесија	309	4.123.963	86.047
4. Надоместоци и други лични расходи	310	84.052.600	68.053.383
5. Останати трошоци за спроведување на осигурување	311	82.626.530	76.979.163
6. Платени камати	312	-	-
7. Данок на добивка и останати јавни давачки	313	20.011.160	17.884.137
8. Останати одливи од редовни активности	314	79.461.595	52.454.270
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (300-306)	315	111.673.581	208.688.932
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ (306-300)	316	-	-
Б. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ВЛОЖУВАЊА	б	-	-
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (318+319+320+321+322+323+324+325)	317	647.409.546	532.854.077
1. Приливи по основ на нематеријални средства	318	-	-
2. Приливи по основ на материјални средства	319	1.248.365	-
3. Приливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	320	-	-
4. Приливи по основ на вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	321	-	35.782.926
5. Приливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	322	-	-
6. Приливи по основ на останати финансиски пласмани	323	505.190.588	363.981.656
7. Приливи од дивиденди и останати учества во добивка	324	-	-
8. Приливи од камати	325	140.970.593	133.089.495
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (327+328+329+330+331+332+333+334)	326	754.612.924	770.584.778
1. Одливи по основ на нематеријални средства	327	4.563.495	1.582.484

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

2. Одливи по основ на материјални средства	328	9.250.511	2.712.732
3. Одливи по основ на материјални средства кои не служат за вршење на дејноста на друштвото	329	-	-
4. Одливи по основ на вложувања во друштва во група - подружници, придружени друштва и заеднички контролирани ентитети	330	-	-
5. Одливи по основ на вложувања кои се чуваат до достасување	331	-	-
6. Одливи по основ на останати финансиски пласмани	332	686.892.593	766.289.562
7. Одливи од дивиденди и останати учества во добивка	333	53.906.325	-
8. Одливи од камати	334	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (317-326)	335	-	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ВЛОЖУВАЊА (326-317)	336	107.203.378	237.730.701
V. ПАРИЧНИ ТЕКОВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ	В	-	-
I. ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (338+339+340)	337	-	-
1. Приливи по основ на зголемување на акционерскиот капитал	338	-	-
2. Приливи по основ на примени краткорочни и долгорочни кредити и заеми	339	-	-
3. Приливи по основ на останати долгорочни и краткорочни обврски	340	-	-
II. ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (342+343+344)	341	-	-
1. Одливи по основ на отплата на краткорочни и долгорочни кредити и заеми и останати обврски	342	-	-
2. Одливи по основ на откуп на сопствени акции	343	-	-
3. Одливи по основ на исплата на дивиденда	344	-	-
III. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (337-341)	345	-	-
IV. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ ОД ФИНАНСИСКИ АКТИВНОСТИ (341-337)	346	-	-
Г. ВКУПНО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (300+317+337)	347	1.379.319.157	1.261.956.246
Д. ВКУПНО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (306+326+341)	348	1.374.848.954	1.290.998.015
Г. НЕТО ПАРИЧНИ ПРИЛИВИ (347-348)	349	4.470.203	-
Е. НЕТО ПАРИЧНИ ОДЛИВИ (348-347)	350	-	29.041.769
Ж. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА ПОЧЕТОКОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД	351	17.336.670	46.378.439,00
З. ЕФЕКТ ОД ПРОМЕНА НА КУРСОТ НА СТРАНСКИ ВАЛУТИ ВРЗ ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	352	-	-
С. ПАРИ И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ НА КРАЈОТ НА ПРЕСМЕТКОВНИОТ ПЕРИОД (349-350+351+352))	353	21.806.873	17.336.670

Белешките на страните од 14 до 61 претставуваат составен дел на финансиските извештаи.

Овие финансиски извештаи се одобрени за издавање на 29.02.2024 год.од страна на Генерален Директор на Кроациа Осигурување АД - Друштво за осигурување на живот Скопје и ќе бидат предмет на разгледување и одобрување од страна на Одборот на директори и од страна на акционерите на датум кој дополнително ќе биде определен.

Директор за финансии, сметководство и контролинг

Ангелина Барџиева

Генерален Директор

Маја Станковска Костова

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

1. ОСНОВНИ ИНФОРМАЦИИ

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД - Друштво за осигурување на живот, Скопје (во понатамошниот текст Друштвото) има добиено Решение за издавање на дозвола за вршење на работи на осигурување во рамките на следните класи на осигурување:

- Класа 19 - Осигурување живот- дозвола согласно со решение бр. 18-3209/6 од 10.08.2004 година
- Класа 1 - Осигурување од последица на несреќен случај во случај на смрт или нарушување на здравјето поради несреќен случај - дозвола согласно со решение бр. 18-3209/6 од 10.08.2004 година.
- Класа 2 - Здравствено осигурување - дозвола согласно со решение број УП 07-1-177 од 29.04.2013
- Класа 21 - Осигурување живот поврзано со удели и инвестициски фондови кога осигуреникот го презема инвестицискиот ризик во врска со промената на вредноста на инвестициските купони или други хартии од вредност на инвестициски фондови - дозвола согласно со решение број УП 19-1-386 од 23.08.2016.

Како основач со 95% сопственост на капиталот се јавува Кроација Осигурување дд Загреб, ул. Ватрослава Јагича бр.33 Загреб, Хрватска. Останатите 5% се сопственички акции на КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД - Друштво за осигурување на живот, Скопје. Крајно матично друштво е Адрис Група дд Ровињ, Хрватска.

Основачкиот капитал на Друштвото изнесува 3.000.000 ЕУР, поделен на 30.000 обични акции со номинална вредност на една акција од 100 ЕУР.

Седиштето на Друштвото е регистрирано во Скопје, на ул. Костурски Херои бр.38, општина Центар, 1000 Скопје.

Вкупниот број на вработени со 31 декември 2023 година изнесува 84 вработени (2022: 87 вработени).

Членови на Одбор на Директори

Одборот на Директори на КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД - Друштво за осигурување на живот, во 2023 година работеше во состав:

- г. Ванчо Бален, Претседател на Одбор на Директори
- г. Иван Залар, Неизвршен член на Одборот на Директори
- г-ѓа Маја Станковска Костова, Извршен член на Одбор на Директори
- г. Огњен Блажевски, Неизвршен независен член на Одборот на Директори.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ

2.1. Основи за подготовка на финансиските извештаи

Овие финансиски извештаи се подготвени во сите материјални аспекти, во согласност со Закон за трговските друштва („Службен весник на Република Македонија“ бр. 28/04, 84/05, 25/07, 87/08, 42/10, 48/10, 24/11, 166/12, 70/13, 119/13, 120/13, 187/13, 38/14, 41/14, 138/14, 88/15, 192/15, 6/16, 30/16, 61/16, 64/18 и 120/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 290/20, 215/21 и 99/22), законските одредби од Законот за супервизија на осигурувањето („Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/02, 98/02, 79/07, 88/08, 67/10, 44/11, 112/11, 188/13, 30/14, 43/14, 112/14, 153/15, 192/15, 23/16, 83/18, 198/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 31/20 и 173/22) и Правилникот за водење сметководство (Службен весник на РМ бр. 159/2009, 164/2010 и 107/2011), каде што беа објавени Меѓународните стандарди за финансиско известување (МСФИ), од МСФИ 1 до МСФИ 8, Меѓународните сметководствени стандарди (МСС) од МСС 1 до МСС 41, Толкувањата на Комисијата за толкување на меѓународно финансиско известување (КТМФИ) од КТМФИ 1 до КТМФИ 17 и Толкувањата на Постојниот комитет за толкување ПКТ од ПКТ 7 до ПКТ 32. МСФИ 9, МСФИ 10, МСФИ 11, МСФИ 12, МСФИ 13, МСФИ 15, МСФИ 16, МСФИ 17, КТМФИ 18, КТМФИ 19, КТМФИ 20, КТМФИ 21, КТМФИ 22 и КТМФИ 23 не се вклучени во Правилникот за водење сметководство и не се применуваат од страна на Друштвото.

Согласно Законот за супервизија на осигурувањето, („Службен весник на Република Македонија“ бр. 27/02, 98/02, 79/07, 88/08, 67/10, 44/11, 112/11, 188/13, 30/14, 43/14, 112/14, 153/15, 192/15, 23/16, 83/18, 198/18 и „Службен весник на Република Северна Македонија“ бр. 101/19, 31/20 и 173/22), Агенцијата за супервизија на осигурување (АСО) има пропишано подзаконски акти и правилници од кои ги издвојуваме следниве:

- Правилник за контен план за друштвата за осигурување и реосигурување (Сл. весник на РСМ 148/2010, 41/2011, 170/2019 и 303/2021)
- Правилник за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување (Сл. весник на РМ 5/2011, 41/2011, 64/2011, 187/2013, 61/2016, 170/2019 и 118/2022);
- Правилник за формата и содржината на дополнителните финансиски извештаи на друштвата за осигурување (Сл. весник на РСМ 30/2012, 44/2012, 61/2016, 36/2019 и 118/2022)
- Правилник за формата и содржината на Извештајот за вреднување на ставките во Билансот на состојба (Сл. весник на РМ 67/2011)
- Правилник за методот за вреднување на сметководствените ставки и за изготвување на деловните биланси (Сл. весник на РМ 169/2010, 141/2013, 61/2016 и 107/2020)
- Правилник за формата и содржината на финансиските извештаи и детална содржина на Годишниот извештај за работењето на друштвата за осигурување и/или реосигурување (Сл. Весник на РСМ 5/2011, 41/2011, 64/2011, 187/2013, 61/2016, 170/2019 и 118/2022)
- Правилник за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви (Сл. Весник на РМ 158/2010, 169/2010, 41/2011, 187/2013 и 318/2020)
- Правилник за пресметка на потребното ниво на маргина на солветност (Сл. весник на РМ 5/ 2011, 41/2011 и 61/2016)
- Правилник за видови и опис на ставки што ќе се земат предвид при пресметка на капиталот на Друштвото за осигурување или реосигурување (Сл. Весник на РСМ бр. 5/2011, 64/2011, 61/2016, 170/2019 и 96/2020)
- Правилник за методот за пресметка на коефициентот на пресметка на ликвидност и минималната ликвидност (Сл. весник на РМ 64/2011, 61/2016 и 118/2022)
- Правилник за видови и карактеристики на средствата кои ги покриваат техничките резерви и средствата кои ја покриваат математичката резерва како и детално пласирање и ограничување на тие вложувања и нивно ограничување (Сл. весник на РСМ 64/2011, 127/2014, 61/2016, 36/2019, 107/2020 и 118/2022)

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје

Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ (продолжува)

2.1. Основи за подготовка на финансиските извештаи (продолжува)

- Правилник за вложување на средствата на математичка резерва кои се посебно издвоени од друштвата за осигурување по основ на договори за осигурување на живот во врска со удели во инвестициски фондови, кога осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик, вренување, начин и рокови за известување (Сл. Весник на РСМ 122/2019)
- Правилник за детална содржина на потврдата за актуар (Сл. весник на РСМ 2014 и 170/2019)
- Правилник за статистичките осигурителни стандарди на друштвата за осигурување и /или реосигурување (Сл. весник на РМ 5/2011, 167/2011, 189/2013, 22/2016, 118/2022 и 130/2022).
- Правилник за минимални барања за прием, обработка, резервација и исплата на барање за надомест на штета и/или осигурен износ во функција на подобра заштита на правата на осигурениците (Сл.весник 224/2020 и 174/2023)
- Правилник за минималните стандарди на информациските системи на друштвата за осигурување, осигурително брокерски друштва и друштва за застапување во осигурување (Сл. весник 260/2020)
- Друштвото ги применува сите релевантни стандарди, измени и толкувања кои беа издадени во Службен весник, како што е презентирано погоре.

2.2. Основни сметководствени методи

Финансиските извештаи се составени врз основа на методот на набавна вредност, освен за вложувањата кои се чуваат до доспевање кои се признаени според методата на амортизирана набавна вредност и вложувањата расположливи за продажба и вложувањата за тргување кои се мерат според методот на објективна вредност, врз основа на претпоставката на принципот на континуитет.

2.3. Користење на проценки и расудувања

При подготвувањето на овие финансиски извештаи Друштвото применува одредени сметководствени проценки. Одредени ставки во финансиските извештаи кои не можат прецизно да се измерат се проценуваат. Процесот на проценување вклучува расудувања засновани на последните расположливи информации.

Проценки се употребуваат при проценување на корисниот век на употреба на средствата, објективната вредност на побарувањата односно нивната ненаплатливост, објективната вредност на вложувањата расположливи за продажба и сл.

Во текот на периодите одредени проценки може да се ревидираат доколку се случат промени во врска со околностите на коишто била засновата проценката или како резултат на нови информации, поголемо искуство или последователни случувања.

Ефектите од промените во сметководствените проценки се вклучуваат во утврдувањето на нето добивката или загубата во периодот на промената и/или во идните периоди доколку промената влијае и на двете.

2.4. Функционална и известувачка валута

Финансиските извештаи се прикажани во македонски денари (“МКД” или “денари”), која е функционална валута на Друштвото.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

2. ОСНОВИ ЗА ПОДГОТОВКА НА ФИНАНСИСКИ ИЗВЕШТАИ (продолжува)

2.5. Значајни сметководствени политики и проценки

Управување со ризици и претпоставка на континуитет

Друштвото редовно ги следи тековните и потенцијалните ризици и континуирано и одговорно управува со нив. Ризиците кои беа идентификувани на ниво на Кроација Групаацијата и Друштвото а беа под влијание на неповолните економски движења поради вооружените конфликти, инфлаторните и ценовните шокови. Волатилноста на добивките од вложувањата како последица на движењата на финансиските пазари, зголемен кредитен ризик како и зголемување на исправките на вредност на побарувањата од договорите за осигурување и зголемениот број на откупи на полиси за животна осигурување. Во текот на 2023 година, ризичниот профил на Друштвото не отстапува значајно во однос на претходните периоди земајќи ги предвид промените на финансискиот пазар и новите вложувања во портфолиото во текот на периодот. Друштвото не е изложено на каматен ризик затоа што сите вложувања се во инструменти со фиксна каматна стапка.

Ликвидноста и капиталната адекватност на Друштвото континуирано се следи и е оценета како соодветна. Како резултат на тоа, може да се заклучи дека примената на претпоставката на континуитет е исто така соодветна.

Обезвреднување и мерење на објективна вредност на финансиски средства

Нема значајни промени на финансискиот пазар во земјата во текот на 2023 година кои би предизвикале промени во мерењето на финансиските средства како и преоценка на соодветноста на објективната вредност и проценка на евентуално обезвреднување на вложувањата кои се класифицираат како расположливи за продажба. Што се однесува до побарувањата, нема значаен пораст на доспеани побарувања, а соодветноста на критериумите користени за оценка на обезвреднувањето на побарувањата беше направено во согласност со законската регулатива усвоена од страна на АСО. За подетални анализи види белешка 3.8.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје

Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ

Основните сметководствени политики и проценки користени при составувањето на овие финансиски извештаи се дадени подолу. Сметководствените политики се користат конзистентно во текот на разгледуваниот период.

3.1 Класификација на договорите за осигурување и реосигурување

Договори за осигурување се договори со кои Друштвото прифаќа значителен ризик од осигурување од другата договорна страна (осигуреникот), согласувајќи се да го обештети осигуреникот доколку определен неизвесен иден настан (осигурен настан) неповолно влијае на осигуреникот. Ризикот од осигурување се разликува од финансискиот ризик. Финансискиот ризик е ризик од можни идни промени на една или повеќе од следните променливи компоненти: каматни стапки, цените на хартиите од вредност, цените на добрата, курсевите на странските валути, индексот на цените или стапките, кредитниот рејтинг или кредитниот индекс или друга променлива компонента, која се обезбедува во случај на промена на нефинансиска променлива компонента која што не се однесува на договорната страна. Осигурителните договори можат да носат и финансиски ризик.

Ризикот од осигурување е значителен ако, и само ако, осигурениот настан може да предизвика Друштвото да плати значителни дополнителни користи. Доколку еден договор се класифицира како договор за осигурување тој останува класифициран како договор за осигурување се додека сите права и обврски од истиот не згаснат или истечат.

3.2 Договори за осигурување

(а) Признавање и мерење

Приходи

Приходите се мерат според објективната вредност на надоместокот кој што е примен или се побарува. Приходите се признаваат ако истовремено се зголемат средствата или се намалат обврските. Приходот се признава само кога е веројатно дека економските користи поврзани со трансакцијата ќе претставуваат прилив за Друштвото. Бруто полисирана премија за осигурување на живот, односно бруто полисираната премија за дополнителните осигурувања кон осигурувањето на живот ги опфаќа сите износи на премија за осигурување кои се доспеани (врз основа на одредбите од договорот за осигурување) во тековниот пресметковен период во однос на сите активни договори за осигурување. Бруто полисираната премија за осигурување на живот, односно бруто полисираната премија за дополнителните осигурувања кон осигурувањето на живот, вклучува: еднократно платена премија по договори за осигурување кои влегле во сила во текот на пресметковниот период или рата на премија која доспеала за наплата во текот на пресметковниот период во случај кога согласно договорот за осигурување е договорено повеќекратно плаќање на премијата.

Бруто полисирана премија

Бруто полисираните премии го рефлектираат работењето во текот на годината и не вклучуваат даноци или обврски по основ на премии.

Заработениот дел од премиите се признава како приход. Премиите се заработени од датумот на настанувањето на ризикот за времетраење на период на обештетување, врз основа на моделот на преземени ризици.

Резерва за преносна премија

Резервата за преносна премија се состои од делот од бруто полисирани премии од незгода и операции, кој се проценува дека ќе се заработи во следната година, пресметан за секој поодделен договор за осигурување, користејќи го дневниот про-рата метод и доколку е потребно, коригиран за да ја одрази промената во настанувањето на ризикот за периодот покриен со договорот.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје

Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.2 Договори за осигурување (продолжува)

Штети и исплати на осигуреници

Трошоците по основ на штети по договори за осигурување ги вклучуваат:

- трошоците за настанати, пријавени и исплатени штети;
- трошоците за настанати, пријавени, но неисплатени штети;
- трошоците за настанати, но непријавени штети.

Трошоците за настанати, пријавени, но неисплатени штети и трошоците за настанати, но непријавени штети, ја преставуваат разликата во соодветните резерви по основ на договори за осигурување.

Настанатите штети и исплати на осигуреници ги опфаќаат трошоците за подмирување на платени и неподмирени штети, како и исплати на осигуреници по основ на доживување кои што произлегуваат од настани кои се случиле во тековната финансиска година.

Настанатите штети и исплати на осигуреници исто така ги опфаќаат трошоците за подмирување на износите кои се исплатени по основ на откуп на полиси врз основа на таблица на откупни вредности.

Неподмирени штети ги опфаќаат резервите на Друштвото за проценетите конечни трошоци за подмирување на сите настанати, но неподмирени штети на денот на билансот на состојба без оглед дали штетите се пријавени или не. Неподмирени штети се проценуваат преку прегледување на поодделни штети и определување на посебна резерва за настанатите, но непријавени штети, ефектот на интерните и екстерните предвидливи настани, како што е промената на процедурите за разрешување на штетите, инфлацијата, судските трендови, промени во законската регулатива, како и минати искуства и трендови. Резервите за неподмирени штети не се дисконтираат. Корекциите на резервите за штети направени во претходните години се рефлектираат во финансиските извештаи за периодот во кој корекциите се направени и доколку се материјални, посебно се обелоденети. Применетите методи и направените проценки, се проверуваат редовно.

Резервациите за штети се формираат по начелата на актуарската струка со употреба на соодветни статистички методи.

Договори за осигурување на живот каде осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик

Вложувањата на средства кои се посебно издвоени од друштвата за осигурување по основ на договори за осигурување на живот каде осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик се признаваат како финансиски вложувања чувани за тргување. Овие финансиски вложувања се признаваат и се мерат согласно сметководствената политика објаснета во белешка 3.8 (г).

Уделите купени во корист на овие договори се вреднуваат на секој датум на известување користејќи ја вредноста на средствата на фондот на ниво на удел. Вреднувањето на уделот се пресметува и објавува јавно од страна на отворениот инвестициски фонд. Ова е стапката по која инвеститорот може да ја купи или продаде единицата на учество од издавачот. Друштвото претпоставува дека издавачот т.е. отворениот инвестициски фонд, како субјект подложен на посебна супервизија, користи потврдени единици за да ја утврди објективната вредност. Покрај тоа, инвестициските фондови се субјекти чии законски извештаи подлежат на задолжителна ревизија од страна на друштво за ревизија како и ризикот од вреднување е минимизиран преку независна проверка што ја извршува депозитарната банка на фондот.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје

Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.2 Договори за осигурување (продолжува)

(б) Трошоци за стекнување

Трошоците за стекнување се дефинираат како трошоци за стекнување на нови договори за осигурување и ги вклучуваат директните трошоци, како што се провизиите за стекнување и трошоците поврзани со обработка на понуди и издавање на полиси. Трошоците за стекнување се признаваат како трошок во моментот на настанување.

(в) Побарувања и обврски од осигурување

Износите кои се должат на, и побаруваат од страна на, осигурениците, агентите и други побарувања претставуваат финансиски инструменти и се вклучуваат во побарувања и обврски од осигурување, а не во резервите по договорите за осигурување.

(г) Средства за реосигурување

Друштвото цедира реосигурување при своето редовно работење заради намалување на потенцијалните нето загуби преку дисперзирање на ризиците. Средствата, обврските, приходите и расходите кои произлегуваат од договорите за реосигурување се презентираат одвоено од со нив поврзаните средства, обврски, приходи и расходи од договорите за осигурување, поради тоа што договорите за реосигурување не го ослободуваат Друштвото од неговите директни обврски кон осигурениците.

Само правата од договорите кои предизвикуваат значителен пренос на ризикот од осигурување се сметаат за средства од реосигурување. Правата од договорите со кои не се врши пренос на значителен дел на ризикот од осигурување се сметаат за финансиски инструменти.

Бруто полисирана премија предадена во реосигурување

Премиите за реосигурување се признаваат како трошок конзистентно со основата за признавање на премиите од со нив поврзаните договори за осигурување. За основниот осигурителен бизнис премиите од реосигурување се признаваат како расход во текот на периодот покриен со реосигурувањето, во согласност со очекуваното однесување на реосигурениот ризик.

3.3 Приходи од финансирање

Приходите од финансирање кои се пресметани до датумот на билансот на состојба, се искажуваат како приходи во годината на која се однесуваат, независно дали се наплатени. Тие се состојат од приходи од капитални добивки од продажба на хартии од вредност, приходи од камати и курсни разлики.

Каматите се признаваат на пресметковна основа според методот на ефективна каматна стапка.

Методата на ефективна каматна стапка е метода на мерење на финансиските средства според амортизирана набавна вредност и алокација на приходите од камата во периодот на очекуваното достасување на финансиските инструменти.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје

Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.4 Расходи од финансирање

Расходите од финансирање кои се пресметани до датумот на билансот на состојба, се искажуваат како расходи во годината на која се однесуваат, независно дали се платени. Тие се состојат од расходи од камати, провизии и курсни разлики.

Каматите се признаваат како расходи согласно на временскиот период за кои се однесуваат.

3.5 Расходи

Во политиката за признавање расходи, Друштвото се придржува до следните критериуми:

- расходите имаат за последица намалување на средствата или зголемување на обврските, што е возможно да се измери со сигурност;
- расходите имаат директна поврзаност со настанатите трошоци и посебните позиции на приходите;
- кога се очекува остварување на приходите во повеќе идни пресметковни периоди, тогаш признавањето на расходите се извршува со постапката на разумна алокација на пресметковни периоди;
- расходот веднаш се признава во пресметковниот период кога издатокот не остварува идни економски користи, а нема услови да се признае како позиција на активата во билансот;
- расходот веднаш се признава во пресметковниот период и тогаш кога настанала обврска, а нема услови да се признае како позиција на активата.

Сите трошоци и расходи кои се однесуваат на пресметковниот период мораат да бидат опфатени во финансиските извештаи.

3.6 Трансакции во странска валута

Трансакциите во странска валута се искажуваат во денари според курсот важечки на денот на трансакцијата. Сите монетарни средства и обврски искажани во странска валута се превреднуваат во денари според средниот курс важечки на денот на билансот на состојбата.

Позитивните и негативните курсни разлики што настанале со пресметка на побарувањата и обврските во странска валута во нивната денарска противвредност се искажани во билансот на успех како приходи, односно расходи од финансирање во годината на која се однесуваат. Важечките средни курсеви на странските валути на 31 декември 2023 и 2022, се следните:

	Во денари 2023	Во денари 2022
ЕУР	61,4950	61,4932
УСД	55,6516	57,6535

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје **Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31** **декември 2023**

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.6 Данок од добивка (тековен и одложен)

Даночниот расход на периодот се состои од тековен и одложен данок. Данокот се признава во добивката и загубата, освен до степен до кој се однесува на ставки признаени во останатата сеопфатна добивка или директно во капиталот. Во овој случај, данокот исто така се признава во останатата сеопфатна добивка или директно во капиталот, соодветно.

Тековен данок на добивка

Тековниот данок од добивка е очекувана даночна обврска од добивката пред оданочување за годината, применувајќи ја важечката даночна стапка од 10% (2022: 10%) на денот на Извештајот за финансиската состојба и корекции на даночната обврска која се однесува на претходни години.

Одложен данок на добивка

Одложениот данок на добивка се определува со примена на даночни стапки (и закони) кои се усвоени или значајно усвоени на денот на изготвување на Извештајот за финансиската состојба и кои се очекува да се применуваат кога поврзаните одложени даночни средства се реализирани или одложените даночни обврски се подмирени.

Одложените даночни средства се признаваат само до степен до кој е веројатно дека идните оданочиви добивки ќе бидат на располагање и ќе можат да се искористат за порамнување со времените разлики меѓу одложените даночни средства и обврски. Одложените даночни средства и обврски се нетираат само кога постои законско право за порамнување на тековните даночни средства наспроти тековните даночни обврски и кога одложените даночни средства и обврски се однесуваат на данокот на добивка наплатен од страна на истиот даночен орган, било да се од истото лице кое подлежи на оданочување или различни лица кои подлежат на оданочување, кои имаат намера да ги подмират износите на нетирана основа. Друштвото нема признаено одложени даночни средства и обврски на 31 декември 2023 и 2022 година, бидејќи не постојат временни разлики на овие датуми. Пресметката на ефективната даночна стапка е дадена во Белешката 16.

3.7 Парични средства

Паричните средства и парични еквиваленти се високо ликвидни средства. Паричните еквиваленти се дефинираат како краткорочни, високо ликвидни вложувања, кои можат брзо да се конвертираат во парични средства и кои се предмет на безначаен ризик во промената на нивната вредност.

Паричните средства се водат во Извештајот за финансиската состојба според номинална вредност. За целите на подготовка на извештајот за парични текови, паричните средства се состојат од готовина во благајни, парични средства на денарски и девизни сметки во банки и денарски депозити по видување и орочени депозити со оригинален рок на достасаност од три или помалку месеци од датумот на стекнување.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје

Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.8 Финансиски инструменти

Класификација

Друштвото ги класификува финансиските средства како: кредити и побарувања, средства коишто се чуваат до доспевање, средства расположливи за продажба и финансиски средства по објективната вредност низ билансот на успех. Друштвото ја одредува класификацијата на финансиските средства при почетното признавање.

Мерење при почетно признавање

Сите финансиски средства, освен оние коишто се мерат по објективната вредност низ билансот на успех, почетно се признаваат според нивната набавна цена, односно објективната вредност на дадените средства во моментот на нивното стекнување, вклучувајќи ги и трошоците за набавка.

а) Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се недеривативни финансиски средства, со фиксни или предвидливи плаќања и не се котирали на активните пазари. Тие произлегуваат од активностите каде што Друштвото обезбедува пари на должник без намера за тргување. Кредитите се признаваат кога паричните средства му се одобрени на должникот и се прикажани по амортизирана вредност со користење на принципот на ефективна каматна стапка.

б) Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до доспевање

Вложувањата кои се чуваат до доспевање се состојат од вложувања во краткорочни или долгорочни хартии од вредност (државни записи или обврзници) издадени од страна на државата кои Друштвото ги чува во своето портфолио до нивното доспевање заради остварување на приходи од камати.

Сите вложувања кои се чуваат до доспевање се признаваат според амортизирана набавна вредност користејќи ја методата на ефективна каматна стапка. Добивка или загуба се признава во билансот на успех кога финансиското средство се депризнава или е оштетено, како и преку процесот на амортизација.

Доколку Друштвото продаде или прекласификува значителен износ од средствата што се чуваат до достасување пред датумот на достасување, во тој случај класификацијата на целата категорија ќе се доведе во прашање и ќе се прекласификува како категорија расположливи за продажба.

в) Вложувања во хартии од вредност кои се расположливи за продажба

Вложувањата во хартиите од вредност расположливи за продажба се вложувања за кои Друштвото има намера да ги држи на неодредено време, но може да се продадат заради подобрување на ликвидноста, промени на каматни стапки, курс или цена на инструментот. Финансиските вложувања расположливи за продажба се мерат според нивната објективна вредност на датумот на вреднување и известување, која е нивната последна цена за вложувањата за кои што постои активен пазар. Финансиските средства коишто немаат котирана пазарна цена и чијашто објективна вредност не може веродостојно да се измери, се евидентираат по набавна вредност намалена за загубите поради безвреднување. Согласно регулативата должничките хартии од вредност издадени од Република Северна Македонија кои не се котирали на Македонската берза за хартии од вредност, а можат да се стекнат од издавачот на примарен пазар или на пазари преку шалтер, се вреднуваат со примена на методот на ефективна каматна стапка. Сите останати вложувања расположливи за продажба се прикажуваат според нивната објективна вредност.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје

Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.8 Финансиски инструменти (продолжува)

Загуби заради обезвреднување се утврдуваат со поединечна проценка на финансиската состојба на издавачот на хартиите од вредност.

Приходот од камата се признава во билансот на успех со употреба на методот на ефективна камата. Приходот од дивиденда се признава кога на Друштвото ќе му биде утврдено правото на дивиденда. Добивките или загубите од курсни разлики на должничките инструменти расположливи за продажба се признаваат во билансот на успех.

Останатите промени во објективната вредност се евидентираат директно во капиталот се додека вложувањата не се продадат или обезвреднат, при што кумулативните добивки или загуби од капиталот се признаваат во билансот на успех.

г) Вложувања во хартии од вредност за тргување

Вложувањата во хартии од вредност за тргување се вложувања за кои Друштвото има намера да ги држи определено време и да ги продаде кога за тоа ќе се создадат поволни услови.

Финансиските вложувања за тргување се мерат според нивната објективна вредност на датумот на вреднување и известување.

Остварените добивки и загуби, како и неостварените добивки и загуби кои произлегуваат од промена на објективната вредност на финансиските средства кои се чуваат за тргување се вклучуваат во извештајот за сеопфатна добивка во периодот во кој настануваат.

Депризнавање

Друштвото ги депризнава финансиските средства кога ги губи правата од договорот за паричните текови од средството, или кога ги пренесува правата на паричните текови од средството со трансакција во која сите ризици и награди од сопственоста на финансиското средство се пренесени на друг.

Доколку на пренесените финансиски средства Друштвото оствари камата и истата ја задржи, каматата се признава како посебно средство или обврска.

Друштвото ги депризнава финансиските обврски кога обврските определени во договорите се подмирени, откажани или истечени.

Нетирање

Финансиските средства и обврски се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на состојба само кога Друштвото има законско право да ги нетира признаените износи и има намера да ги порамни трансакциите на нето основа или да ги реализира плаќањата истовремено.

Приходите и расходите се нетираат и нето износот се прикажува во билансот на успех само доколку тоа е дозволено со стандардите, или за одредени добивки и загуби кои што произлегуваат од групи на слични трансакции, како што се активностите за тргување.

Исправка на финансиски средства

а) Исправка на вредноста на сомнителни и спорни побарувања од осигурување

Исправката на вредноста на побарувањата по основ на премии и камати на премии се врши според проценката на наплатливост на овие побарувања од страна на менаџментот на Друштвото.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.8 Финансиски инструменти (продолжува)

Вредноста на побарувањата се намалува за исправката за сомнителни и спорни побарувања. Заклучно со 31.12.2023 година, Друштвото ја утврди исправката на вредност на побарувањата согласно утврдените категории на рочна структура на побарувањата и процентот на исправка на вредност за секоја категорија одделно наведени во следната табела:

Старост на побарувања (доспеани)	% на исправка од номиналниот износ
Доспеани до 30 дена	0%
Доспеани од 31 до 60 дена	10%
Доспеани од 61 до 120 дена	31%
Доспеани од 121 до 270 дена	51%
Доспеани од 271 до 365 дена	71%
Доспеани над 365 дена	100%

б) Исправка на вредност на финансиски средства расположливи за продажба

Загубите поради обезвреднување на финансиските средства расположливи за продажба се признаваат со рекласификација на загубите акумулирани во резервата за објективна вредност во капиталот. Кумулативната загуба која е рекласификувана од главнината во добивката или загубата е разликата помеѓу набавната вредност при стекнувањето нето од сите плаќања во однос на главницата и амортизацијата, и тековната објективна вредност, намалена за сите загуби поради обезвреднување претходно признаени во добивката или загубата. Промените во исправка на вредноста како резултат на временската вредност на парите се признаваат како компонента на приходи од камати.

Доколку во последователен период, загубата поради обезвреднување на расположливите-за-продажба должнички инструменти се намали, загубата се анулира низ билансот на успех. Сепак, секое последователно зголемување на објективната вредност на обезвреднети расположливи-за-продажба сопственички хартии од вредност се признава во капиталот.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје

Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.9 Опрема и останати материјални средства

(1) Почетно признавање и последователно мерење

Почетно, опремата се евидентира по нејзината набавна вредност. Набавната вредност ја чини фактурната вредност на набавените средства зголемена за сите трошоци настанати до нивното ставање во употреба. Последователно, опремата се води по нејзината набавна вредност намалена за акумулираната амортизација и било какво оштетување на вредноста.

Трошоците за тековно и инвестиционо одржување се евидентираат на товар на расходите во моментот на нивното настанување. Издатоците кои се однесуваат на реконструкции и подобрувања, кои го менуваат капацитетот или корисниот век на употреба на опремата, се додаваат на набавната вредност на тие средства.

Позитивната, односно негативната разлика настаната при продажба на опрема и останатите материјални средства се признава како капитална добивка или загуба и се искажува во рамките на останатите приходи, односно расходи.

(2) Амортизација

Амортизацијата на опремата и останатите материјални средства претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба на средството. Опремата и останатите материјални средства се амортизираат поединечно, се до нивниот целосен отпис. Вложувањата во туѓи објекти се амортизираат според пократкиот период од корисниот век на употреба и договорот за наем. Употребените годишни стапки на амортизација односно предвидените корисни векови на употреба за 2023 година во однос на 2022 година се следните:

	2023	2022	2023	2022
Транспортни средства	25 %	25 %	4 години	4 години
Компјутерска опрема	25 %	25 %	4 години	4 години
Останата опрема	10 - 25 %	10 - 25 %	4 - 10 години	4 - 10 години
Канцелариски мебел	20%	20%	5 години	5 години
Вложувања во туѓи објекти	20%	20%	5 години	5 години

Проценетиот корисен век на опремата и применетиот метод на амортизација се прегледуваат на крајот на секоја година и притоа ефектите од евентуалните промени се имплементираат при идните пресметки на амортизацијата.

3.10 Нематеријални средства

Едно средство се признава за нематеријално кога е сигурно дека субјектот го поседува истото, може да го идентификува и кое нема физичка содржина.

Почетното мерење на едно нематеријално средство е според набавната вредност што ја сочинуваат трошоците за негово стекнување, а тоа се износот на исплатени парични средства или еквиваленти на парични средства во моментот на негово стекнување. Последователно, нематеријалните средства се признаваат по нивната набавна вредност намалена за акумулираната амортизација.

Амортизацијата на нематеријалните средства претставува систематска распределба на амортизирачкиот износ за време на корисниот век на употреба средството. Стапката на амортизација во 2023 година изнесува 25% годишно (2022: 25% годишно).

Проценетиот корисен век на нематеријалните средства и применетиот метод на амортизација се прегледуваат на крајот на секоја година и притоа ефектите од евентуалните промени се имплементираат при идните пресметки на амортизацијата.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.11 Оштетување на нефинансиски средства

Средствата кои имаат неограничен век на користење и не се амортизираат се предмет на годишна анализа за можноста за нивно оштетување. Заклучно со 31 декември 2023 и 2022 година, Друштвото нема средства кои имаат неограничен век на користење.

Средствата кои се амортизираат се предмет на анализа за можноста за нивно оштетување секогаш кога постојат услови кои укажуваат дека нивната сегашна сметководствена вредност е повисока од нивната надоместувачка вредност што покажува дека истите се оштетени. Загубата поради оштетување се евидентира за износот за кој сегашната вредност ја надминува надоместувачката вредност. Надоместувачка вредност претставува повисоката вредност од нето продажната вредност на средството намалена за трошоците за продажба и употребната вредност на средството.

3.12 Обврски спрема добавувачи

Обврските спрема добавувачи се финансиски обврски кои се искажуваат во висина на номиналните износи што произлегуваат од деловните трансакции.

Обврските спрема добавувачи се отпишуваат по истекот на рокот на застареност или со вонпроцесно порамнување, со товарење на останатите приходи.

3.13 Обврски по основ на договори за осигурување

Во рамките на обврските по основ на договорите за осигурување се вклучени следниве категории на обврски/резерви на Друштвото:

- Резерви за настанати, пријавени и неисплатени штети;
- Резерви за настанати, но непријавени штети;
- Резерви за повторно отворени штети;
- Резерви за трошоци за обработка на штети;
- Обврски по основ на разрешени (ликвидирани), но неисплатени штети;
- Резерви за преносна премија;
- Математичка резерва;
- Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик.

а) Резерви за настанати, пријавени и неисплатени штети

Признавање

Настанатите, пријавени и неисплатени штети се признаваат во моментот кога од осигурената страна ќе се прими пријавата за штета. Признавањето на овие резерви не зависи од комплетноста на поднесената документација за пријава на штета.

Почетно мерење

Друштвото ги пресметува резервите за настанати, пријавени и неисплатени штети имајќи ги предвид сите фактори кои влијаат на очекуваните трошоци кои произлегуваат од преземените обврски. При тоа, Друштвото ги зема во предвид:

- Медицинските извештаи за повреди или болести;
- Судските одлуки, било да се конечни или не;
- Штетите за кои се водат судски постапки според очекуваниот исход;
- Останатите трошоци кои произлегуваат од обработка и исплата на штети.

Последователно мерење

Настанатите, пријавени и неисплатени штети до крајот на периодот на известување се утврдуваат преку разгледување на индивидуалните штети врз основа на резервација на проценетиот конечен трошок за подмирување на штетата.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.13 Обврски по основ на договори за осигурување (продолжува)

На крајот на секој период на известување, Друштвото врши анализа на претпоставките кои се користени за почетно мерење на настанатите, пријавени и неисплатени штети. Доколку има промена во проценетата вредност на идните одливи кои ќе настанат како резултат на исплата на штетата, разликата се признава веднаш, и тоа низ добивката и загубата за периодот.

Значајни доцнења можат да настанат при објавувањето на одредени општи штети од осигурување, и поради тоа крајниот трошок за нив не може со сигурност да се утврди на крајот на периодот на известување. Сите разлики помеѓу пресметаните и последователно платените износи се прикажуваат во добивката или загубата во периодот на плаќање.

б) Резерви за настанати и непријавени штети

Мерење

Резервациите за настанатите, но непријавените штети се пресметуваат на секој период на известување и истите се пресметани со примена на Chain-Ledder методата.

Промените во користените актуарски методи за пресметка на штетите не претставуваат промена во основите за мерење.

в) Резерви за повторно отворени штети

Признавање

Резервите за повторно отворени штети се признаваат во моментот кога од осигурената страна ќе се прими пријавата за штета, или на крајот на периодот на известување за сите штети кои се повторно отворени до датумот кога финансиските извештаи биле авторизирани за издавање, а кои биле иницијално пријавени пред крајот на периодот на известување.

Класификација

Резервите за повторно отворени штети се прикажуваат во рамките на резервите за настанати, пријавени, но неисплатени штети.

Мерење

Резервите за повторно отворени штети се утврдуваат преку разгледување на индивидуалните штети врз основа на резервација на проценетиот конечен трошок за подмирување на штетата.

г) Резерви за трошоци за обработка на штети

Друштвото креира два вида на резерви на трошоци за обработка на штети:

- Директни трошоци;
- Индиректни трошоци.

Директните трошоци за обработка на штети се сите трошоци за кои што е познато дека ќе настанат во текот на решавање на настанатите пријавени, но неисплатени штети. Резервите за директни трошоци за обработка на штети се мерат по недисконтиран иден очекуван одлив на економски користи.

Индиректните трошоци за обработка на штети ги претставуваат трошоците кои ќе настанат во текот на решавање на настанатите, пријавени, но неисплатени штети.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје

Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.13 Обврски по основ на договори за осигурување (продолжува)

д) Обврски по основ на разрешени (ликвидирани), но неисплатени штети

Признавање

Обврските по основ на разрешени (ликвидирани), но неисплатени штети се признаваат во моментот кога со осигурената страна е постигнат договор за исплата на штета. Во тој момент обврските за штети се депривираат од резервите за настанати, пријавени, но неисплатени штети.

Мерење

Обврските по основ на разрешени (ликвидирани), но неисплатени штети се мерат по објективната вредност на договорените износи кои што треба да бидат исплатени. Вообичаено тоа е еквивалент на паричните средства кои ќе бидат исплатени за измирување на обврската. Поради краткиот период од датумот на признавање до датумот на депривирање (исплата), Друштвото не врши дисконтирање на овие обврски.

ѓ) Резерви за преносна премија

Делот од запишаните премии, кој се однесува за последователниот период, се разграничува како преносна премија. Промената во резервирањата на преносната премија се евидентира во добивката или загубата за годината со цел да се признае приходот во период кој соодветствува на периодот на ризик. Пресметката на преносната премија се врши за секој поединечен договор.

е) Математичка резерва

Математичка резерва претставува разлика помеѓу сегашната вредност на проценетите идни обврски на Друштвото кои произлегуваат од договорите за осигурување и сегашна вредност на идните обврски на договорувачот на осигурувањето врз основа на тие договори. Математичката резерва е фонд во кој се собираат средствата од премиите од животни осигурувања на сите осигуреници.

Математичката резерва се пресметува со примена на нето проспективна метода, како разлика помеѓу сегашна вредност на идни обврски на осигурувачот и сегашна вредност на идни обврски на договорувачот на осигурувањето.

Математичката резерва се пресметува со користење на соодветни актуарски проценки, притоа земајќи ги во предвид сите идни обврски на Друштвото кои произлегуваат од поединечните договори за осигурување.

Математичката резерва се пресметува за секој договор за осигурување поединечно. Согласно пропишаната регулатива од страна на Агенцијата за супервизија на осигурување, кај основните осигурувања на живот се користи намалување на математичката резерва за вистинските неамортизирани трошоци за стекнување (цилмеризација) при што стапката на цилмеризација не може да биде поголема од 3,5% од договорената сума на осигурување. Стапката на цилмеризација која се користи при пресметка на математичката резерва изнесува 3,5% (2022: 3,5%).

3.14 Тест на адекватност на обврските

Друштвото спроведува тест за адекватност на обврските (ЛАТ) минимум еднаш годишно. Главните анализи кои што се спроведуваат се анализи на коефициенти на штети и run-off анализи на резервите на квартално ниво. Доколку со ЛАТ анализата се идентификува

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје **Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31** **декември 2023**

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

недостаток на резерви, износот се прикажува веднаш во извештајот за сеопфатна добивка.

3. ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.14 Тест на адекватност на обврските (продолжува)

Тестот на адекватност на обврските (LAT) покажува достаточност на прокнижената математичка резерва на 31.12.2023.

Покрај основниот тест на адекватност на обврските (LAT) се тестира чувствителност на анализираното портфолио при што се земаат следните претпоставки: зголемена стапка на смртност, зголемена стапка на откуп, зголемени оперативни трошоци и намалување на стапката на принос и соодветно намалено дисконтирање.

3.15 Капитал

(1) Основна главнина

Основната главнина се признава во висина на номиналната вредност на издадените и уплатени акции.

(2) Резерви

Резервите на сигурност претставуваат неноминиран капитал кој се формира со распределба од остварената добивка. Зголемувањето на резервите на сигурност се врши со распределба на најмалку една третина од остварената добивка по годишната сметка, ако таа не се користи за покривање на загубата од претходните години.

Средствата на резервите на сигурност Друштвото ги користи за покривање на загуби од работењето и други ризици.

Друштвото за осигурување што формирало резерви на сигурност најмалку во висина на 50% од остварената просечна премија во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка, не е должно понатаму да издвојува од добивката во резервите на сигурност.

(3) Откупени сопствени акции

Акциите кои се издадени од Друштвото и кои ги поседува истото се третираат како сопствени (резервски) акции, се признаваат по нивната набавна вредност и се презентираат како намалување на капиталот на Друштвото.

Сопствениите акции се стекнуваат со нивно откупување на секундарниот пазар на хартии од вредност (берза) по тековни берзански цени со претходно донесени одлуки за нивно стекнување од страна на надлежните органи на управување на Друштвото. Стекнатите сопствени акции се признаваат по нивната набавна вредност во која што се вклучени и трансакционите трошоци (провизии) направени за нивното стекнување.

Сопствениите акции се отуѓуваат по пат на нивно повторно издавање (јавна или приватна понуда), како и со нетрговски преноси (залог и сл.) согласно одредбите на Законот за хартии од вредност. Разликата што се јавува при отуѓувањето на сопствениите акции помеѓу нивната набавна и продажна вредност се признава како премија на емитирани акции и се прикажува во рамките на вкупниот капитал на Друштвото.

3.16 Наеми

Наемите со кои се пренесуваат на Друштвото сите ризици и користи кои произлегуваат од сопственоста на изнајменото средство се признаваат како финансиски наеми, при што

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

средството се евидентира според неговата објективна вредност или доколку е таа пониска, сегашната вредност на минималните плаќања за наемот.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.16 Наеми (продолжува)

Наемите каде што значаен дел од ризиците и користите кои произлегуваат од сопственоста се задржани од наемодавателот, се класифицираат како оперативни наеми. Плаќањата за наем при оперативен наем се искажуваат во билансот на успех на рамномерна основа за времетраењето на наемот во евиденцијата на наемателите. Наемодавателите ги презентираат средствата кои се предмет на оперативен наем во билансот на состојба како средства за издавање или вложувања во недвижности. Друштвото користи деловни простории под оперативен наем за кои се плаќаат месечни наемнини.

3.17 Користи на вработените

Користи на вработените се сите форми на надоместок кој го дава Друштвото во размена за извршената услуга од страна на вработените.

(1) Краткорочни користи за вработените

Краткорочни користи за вработените се користи кои доспеваат за плаќање во рамките на дванаесет месеци по крајот на периодот во кој вработените ја извршиле услугата. Тука спаѓаат платите и придонесите за социјално осигурување, краткорочно платени отсуства, учества во добивките и други немонетарни користи. Сите краткорочни користи за вработените се признаваат како расход и обврска во висина на недисконтираниот износ на користите.

(2) Користи по престанок на вработувањето јубилејни награди и неискористен годишен одмор

Друштвото врши уплата на придонесите за пензиско и инвалидско осигурување на вработените во согласност со домашната законска регулатива и колективниот договор на соодветниот сектор. Друштвото нема никакви дополнителни обврски поврзани со плаќањето на овие придонеси. Друштвото е обврзано да им исплати на вработените кои заминуваат во пензија минимална отпремнина која одговара на две месечни просечни плати исплатени во државата во моментот на пензионирање, јубилејна награда во висина на основицата - за најмалку 10 години непрекината работа и обврска за неискористен годишен одмор според колективниот договор на соодветниот сектор. Друштвото има направено резервирање за ова право на вработените во износ од 2.720.512 денари со 31.12.2023 година (2022: 1.312.830 денари).

3.18 Резервации

Резервации (резерви за обврски) се признаваат кога Друштвото има сегашна обврска (правна или изведена) како резултат на минат настан, кога е веројатно дека ќе настанат идни одливи на средства по тој основ и кога е можно да се процени износот на обврската. Кога се очекува надоместување на дел од ваква обврска во иднина, пример преку договори за осигурување, надоместувањето се признава како посебно средство но само кога е извесно дека ќе биде примено истото. Расходот за било која резервација се признава во билансот на успех намалено за износот на надоместувањето. Ако ефектот од временската вредност на парите е значаен, резервациите се дисконтираат на нивната сегашна вредност со примена на стапки пред оданочување кои ги одразуваат тековните пазарни проценки.

3.19 Неизвесности

Неизвесна обврска е можна обврска која произлегува од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни обврски не се признаваат во финансиските извештаи, туку само се обелоденуваат. Неизвесни средства се можни средства кои произлегуваат од минати настани, чие постоење ќе биде потврдено

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

со случување или неслучување на еден или повеќе неизвесни идни настани, кои не се во целост под контрола на Друштвото. Неизвесни средства се признаваат само кога е веројатен приливот на економски користи.

3 ОСНОВНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ ПОЛИТИКИ (продолжува)

3.20 Споредбени податоци

Со цел да се обезбеди конзистентност со презентацијата на финансиските податоци за тековниот период, некои ставки може да се рекласификуваат за претходниот споредбен период. Направените промени не се значајни и се со цел подобрување на споредбеноста, освен оние кои се опишани детално во белешките, доколку истите ги има.

4. КЛУЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАСУДУВАЊА ВО ПРИМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ДРУШТВОТО

Друштвото прави проценки и претпоставки кои влијаат на износите на средствата и обврските во наредната финансиска година. Проценките и со нив поврзаните претпоставки постојано се предмет на преоценување и се темелат на минато искуство и други фактори, вклучувајќи ги очекувањата за идните настани за кои се верува дека се извесни во соодветните околности.

4.1 Клучни извори на несигурност во проценките

Подолу се презентирани проценките и претпоставките во врска со обврските по основ на осигурување.

Резерви по договори за осигурување

Претпоставките кои влијаат на прикажаните износи на средства и обврски од осигурување се користат за да се утврди резервата по договори за осигурување, која е доволна за да се покријат обврските кои можат да произлезат од договорите за осигурување, доколку тие можат да се предвидат. Како и да е, земајќи ја во предвид неизвесноста при утврдувањето на резервацијата на неподмирени штети, возможно е дека крајниот резултат ќе се разликува од оригинално утврдената обврска.

Општи договори за осигурување-Технички/Математички резерви од договори за животно осигурување

На датумот на извештајот за финансиската состојба се одредуваат резерви за очекуваните конечни трошоци за подмирување на сите штети кои настанале се до тој датум, без оглед дали се пријавени или не, вклучувајќи ги и трошоците за разрешување на штетите, намалени за износите кои се веќе исплатени. Резервите за штети не се дисконтираат за временската вредност на парите.

Изворите на податоци употребени како влезни информации за градење на претпоставките се типични и интерни за Друштвото, притоа применувајќи детални анализи кои се прават најмалку еднаш годишно.

Претпоставките се проверуваат со цел да се утврди дали се конзистентни со информациите од пазарот или други објавени информации.

Друштвото обрнува посебно внимание на тековните трендови.

Проценката на настанатите, но сеуште непријавени штети (ИБНР) генерално е предмет на повисок степен на несигурност во однос на проценките на пријавените штети, за кои што Друштвото располага со повеќе информации. ИБНР штетите многу често може да станат видливи за Друштвото дури по неколку години по случувањето на настанот кој ја предизвикал таа штета.

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

4. КЛУЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАСУДУВАЊА ВО ПРИМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ДРУШТВОТО (продолжува)

4.1 Клучни извори на несигурност во оценките (продолжува)

Секоја пријавена штета се проценува пооделно, земајќи ги во предвид условите во кои настанала штетата, информациите достапни од оценителите на штети и минатите искуства за големината на слични штети. Оценките по пооделните предмети редовно се прегледуваат и се ажурираат со нови информации. Потешкотиите при проценувањето на резервите се разликуваат кај различните класи на осигурување од повеќе причини, вклучувајќи ги следниве:

- Разлики во условите на договорите за осигурување;
- Различна сложеност на штетите;
- Разлики во тежината на секоја штета;
- Разлики во периодот помеѓу настанувањето и пријавувањето на штетите.

Може да постојат значајни одолговлекувања од моментот на пријавување на штетата до моментот на разрешување на истата, така што не може со сигурност да се знаат конечните трошоци на датумот на извештајот за финансиската состојба. Вредноста на резервите за непријавени штети се проценуваат со примена на статистички методи. Овие методи го екстраполираат развојот на платените и настанати штети, просечниот трошок по штета и конечниот број на штети за секоја година во која се случуваат несреќите, врз основа на набљудувањата на развојот во претходните години и очекуваните коефициенти на штети. Клучниот статистички метод кој се применува е методот на верижно скалило - (Chain ladder) кој користи историски податоци за проценување на очекуваниот исход на платените и настанати штети. Примената на историски податоци подразбира дека начинот на развој на штетите ќе се повторува и во иднина. Поради тоа што ова не е секогаш така, методите на проценка се менуваат во зависност од условите. Причините може да бидат:

- Економски, правни, политички и социјални трендови (кои резултираат со, на пример разлики во очекуваното ниво на инфлација);
- Промена во портфолиото на договорите за осигурување;
- Влјанието на големите загуби.

Штетите од општите договори за осигурување се плаќаат по настанување на штетата. Договорите се склучуваат на долги рокови, минимум за период од десет години, при што Друштвото има обврски по сите настанати осигурани настани за времетраењето на договорот. Пократкиот рок на разрешување на овие штети му овозможува на Друштвото да има поголема сигурност при проценката на трошоците за штети и да пресметува помало ниво на резерви за настанатите, но сеуште непријавени штети.

Претпоставки

Клучна претпоставка при оценките на Друштвото е искуството со развојот на штетите во минатото. Ова вклучува претпоставки за просечните трошоци за штети, трошоците за решавање на штетите, факторот на инфлацијата и бројот на штети во секоја година. При утврдувањето до која мера влијаат надворешните фактори, како што се судските одлуки и законската регулатива врз оценките се користи расудување. Во текот на 2023 година немаше промена во претпоставките, при утврдувањето на резервите по договорите за осигурување, а кои би биле материјални за финансиските извештаи.

Математичка резерва од договори за животно осигурување

Математичката резерва се издвојува во висина на сегашната вредност на проценетите идни обврски на Друштвото кои произлегуваат од договорите за осигурување, намалени за сегашната вредност на идните премии кои треба да се платат врз основа на тие договори. Математичката резерва се пресметува со користење на соодветни актуарски проценки, притоа земајќи ги предвид сите идни обврски на Друштвото кои произлегуваат од договорите за осигурување, вклучувајќи го и следново:

- Гарантирани плаќања на кои осигурениците имаат право
-

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

4. КЛУЧНИ СМЕТКОВОДСТВЕНИ РАСУДУВАЊА ВО ПРИМЕНА НА СМЕТКОВОДСТВЕНИТЕ ПОЛИТИКИ НА ДРУШТВОТО (продолжува)

4.1 Клучни извори на несигурност во проценките (продолжува)

- Бонуси на кои осигуреникот има право, поединечно или заедно со други осигуреници без оглед на видот на бонусот
- Сите права кои осигуреникот може да ги избере врз основа на договорите за осигурување
- Трошоци, вклучувајќи провизии

При одбирање на методите за актуарска проценка, треба да се имаат предвид методите за проценка на средствата кои ја покриваат математичката резерва што ги применува Друштвото.

Математичката резерва мора да се пресметува за секој договор за осигурување поединечно. Соодветни генерализации можат единствено да се применуваат кога е очигледно дека резултатот кој произлегува од нив ќе биде приближно ист како и оној од поединечната пресметка.

Кога врз основа на договорот за осигурување, осигуреникот има право на исплата на откупната вредност на полисата, математичката резерва издвоена врз основа на договорот за осигурување, не смее да биде под откупната вредност на полисата.

4.2 Клучни сметководствени расудувања во примената на сметководствените политики на Друштвото

Одредени клучни сметководствени расудувања во примената на сметководствените политики на Друштвото се презентирани подолу.

Класификација на договорите за осигурување

Договори за осигурување се договори со кои Друштвото прифаќа значителен ризик од осигурување од другата договорна страна (осигуреникот).

Класификација на финансиските средства и обврски

Сметководствените политики на Друштвото овозможуваат финансиските средства и обврски да бидат класификувани во одредни категории, во зависност од условите:

- При класификацијата на одредено средство како чувано-до-достасување, Друштвото има позитивна намера и способност за задржување на истото до рокот на достасаност.
- При класификацијата на одредено средство како расположливо за продажба, Друштвото може да го чува средството до доспеаност, но доколку се појави потреба или поволни пазарни услови може да изврши продажба на истото.
- При класификација на одредено средство за тргување, Друштвото ги чува средствата со цел да оствари капитална добивка од продажба на истите доколку се појават поволни пазарни услови.

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ

Друштвото влегува во различни трансакции кои произлегуваат од неговото секојдневно работење, а кои се однесуваат на купувачите, добавувачите, вложувањата и сл. Главните ризици на кои Друштвото е изложено и политиките за управување со нив се следните:

5.1 Управување со ризик од осигурување

Цели на управување со ризикот од осигурување

Управувањето на Друштвото со ризикот од осигурување и финансискиот ризик се критични за работењето на Друштвото. За општите договори за осигурување целта е да се одберат средства чиј рок и износ при достасување ќе биде усогласен со очекуваните парични одливи по основ на настанатите штети по тие договори.

Главната осигурителна активност на Друштвото претпоставува ризик од загуба од лица или организации кои што се директно изложени на ризикот. Овие ризици може да се однесуваат на здравје, незгода или останати ризици што може да произлезат од осигурани настани. Друштвото е изложено на неизвесноста поврзана со времето на настанување, зачестеноста и тежината на штетите што произлегуваат од тие договори. Друштвото исто така е изложено и на пазарен ризик преку осигурителните и инвестициските активности.

Друштвото управува со ризиците од осигурување преку поставување на лимити за осигурување, процедури за одобрување на трансакции со нови производи или со кои се надминуваат поставените лимити, ценовни тарифи, централизирано управување со реосигурувањето и следење на вонредни настани.

Стратегија за запишување на полиси за осигурување

Стратегијата на Друштвото за запишување на полиси за осигурување е да се постигне дисперзија со што би се обезбедило избалансирано портфолио и кое се базира на големо портфолио со слични ризици во текот на повеќе години, со што се намалува променливоста на резултатот.

Стратегија за реосигурување

Друштвото реосигурува дел од ризиците за осигурување за да ја контролира својата изложеност кон загуби и за да ги заштити изворите на капитал. Друштвото склучува комбинација од пропорционални и непропорционални договори за реосигурување за да ја намали нето изложеноста, и тоа од типовите вишок на штети, квотно реосигурување и вишок на ризик.

Усогласеност на средствата и обврските

Законот за супервизија на осигурувањето пропишува одредени лимити во однос на политиката за усогласување на средствата и обврските на Друштвото. Друштвото активно управува со своите финансиски средства имајќи ги во предвид лимитите одредени со Законот. Главна цел е да се усогласат паричните текови на средствата и обврските.

Табелата подолу ја дава пресметката на вложувањата на средства кои ја покриваат математичката резерва на Друштвото на ден 31 декември 2023 и 2022 година во согласност со регулативата. Друштвото е во согласност со пропишаните барања.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(подолжува)

5.1 Управување со ризик од осигурување (продолжува)

Видови дозволени вложувања	Дозволен %	Остварен износ 2023	Остварен износ 2022
Парични средства во благајна и средства на банкарските сметки	3%	5.178.209	5.868.211
Депозити во банки ко имаат дозвола издадена од НБРМ	60%	602.000.000	590.307.960
Обврзници и други должнички хартии за кои гарантира РМ	80%	2.802.710.310	2.751.920.998
Удели и акции на инвестициски фондови кои се регистрирани во РМ	20%	78.486.777	36.633.468
Аванси	20% од м.р.	45.219.521	45.225.574
Вложувања кои не се предвидени со Правилникот		-	-
Вкупно дозволени вложувања на средства		3.533.594.817	3.429.956.211
Вкупно математичка резерва		3.459.969.175	3.329.449.572
Разлика		73.625.642	100.506.639

Табелата подолу ја дава пресметката на вложувањата на средства кои ги покриваат техничките резерви на Друштвото на ден 31 декември 2023 и 2022 година во согласност со регулативата. Друштвото е во согласност со пропишаните барања.

Видови дозволени вложувања	Дозволен %	Остварен износ 2023	Остварен износ 2022
Парични средства во благајна и средства на банкарските сметки	3%	2.868	418
Депозити во банки ко имаат дозвола издадена од НБРМ	60%	6.000.000	16.140.000
Обврзници и други должнички хартии за кои гарантира РМ	80%	27.527.737	23.526.305
Удели и акции на инвестициски фондови кои се регистрирани во РМ	20%	4.335.198	505.308
Вложувања кои не се предвидени со Правилникот		-	-
Вкупно дозволени вложувања на средства		37.865.803	40.172.031
Вкупно нето технички резерви		37.519.327	30.898.021
Резерви за преносни премии		17.690.329	13.793.646
Резерви за бонуси и попусти		-	-
Резерви за штети		19.828.998	17.104.375
Други технички резерви		-	-
Еквализациона резерва		-	-
Разлика		346.476	9.274.010

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(подолжува)

5.1 Управување со ризик од осигурување (продолжува)

Согласно барањата на Законот за супервизија на осигурувањето, паричните средства во благајна и средства на банкарските сметки не смеат да надминат 3%, депозитите во банки кои имаат издадена дозвола од НБРСМ не смеат да надминат 60% од вкупните средства кои ги покриваат резервите по договорите за осигурување. Исто така обврзниците или другите хартии од вредност издадени и гарантирани од Република Северна Македонија не смеат да надминат 80% од вкупните средства кои ги покриваат резервите по договорите за осигурување.

Вложувања на средствата кои ги покриваат математичките резерви - животно осигурување, како што се авансите, не смее да надминуваат 20% од математичката резерва.

Вложување на средствата кои ги покриваат техничките резерви - животно осигурување

На 31 декември 2023 година, паричните средства во благајна и средства на банкарските сметки изнесуваат 0,00% (2022: 0,00%), депозитите во банки изнесуваат 0,17% (2022: 0,47%), додека државните обврзници изнесуваат 0,77% (2022: 0,68%), а уделите во инвестициски фондови изнесуваат 0,12% (2022: 0,01%).

Вложување на средствата кои ги покриваат математичките резерви - животно осигурување

На 31 декември 2023 година, паричните средства во благајна и средства на банкарските сметки изнесуваат 0,14% (2022: 0,17%), депозитите во банки изнесуваат 16,86% (2022: 17,01%), додека државните обврзници изнесуваат 78,48% (2022: 79,30%), авансите изнесуваат 1,27% (2022: 1,30%), а уделите во инвестициски фондови изнесуваат 2,20% (2022: 1,06%).

5.1.1 Концентрација на ризик од осигурување

Ризикот од концентрација на осигурување може да произлезе од еден договор за осигурување или повеќе помали кои се поврзани, кои доколку настанат штетни настани може да предизвикаат значителни обврски за Друштвото. Според тоа Друштвото води посебна грижа во управување на ризикот од концентрација со тоа што прави диверзификација на портфолиото во поглед на концентрација на типови и видови на осигурителни штетни настани, географска и секторска концентрација.

Важен аспект на концентрација на ризикот од осигурување е дека може да настане со кумулирање на ризиците од повеќе поодделни класи на осигурување.

Концентрација може да настане и кај многу сериозни, ретки настани, како што се природни катастрофи, како и кај настани кои се поврзани со одредени групи или територии.

(а) Географска и секторска концентрација

Најголемиот дел на ризиците на кои е изложено Друштвото се лоцирани во Република Северна Македонија, меѓутоа постои диверзифицираност во поглед на градовите низ Република Северна Македонија и типовите на осигурителни настани. Друштвото внимателно ги следи ризиците кои произлегуваат од географската концентрираност и навремено реагира со соодветна стратегија на склучување или не склучување на договори за осигурување, онаму каде што е помал ризикот, односно поголем, респективно.

Раководството верува дека Друштвото не е изложено на значителна концентрација кон ниедна група на осигуреници од социјален, професионален, старосен или друг аспект.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(подолжува)

5.1 Управување со ризик од осигурување (продолжува)

(б) Концентрација од многу сериозни, ретки настани

Според нивната природа и настанување овие настани ретко се случуваат. Тие претставуваат сериозен ризик за Друштвото бидејќи случувањето на ваков настан, би имал значително влијание врз паричните одливи на Друштвото.

Друштвото води посебна стратегија за осигурување и реосигурување од овие ризици, според која за склучување на договор за осигурување и реосигурување, меѓу другите процедури, потребно е посебно одобрување од раководството.

Друштвото редовно ја следи програмата за реосигурување, како и трошоците и користите од истата.

5.2 Пазарен ризик

5.2. 1 Девизен ризик

Друштвото има трансакции во странска валута, кои произлегуваат од неговото тековно работење, при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Друштвото нема посебна политика за управување со овој ризик со оглед дека во Република Северна Македонија не постојат посебни финансиски инструменти за избегнување на овој вид на ризик. Според ова, Друштвото е изложено на можните флукуации на странските валути, кое сепак е ограничено поради фактот дека најголем број трансакции се во Евра, чиј валутен курс се смета за релативно стабилен.

Друштвото влегува во трансакции во странска валута, кои произлегуваат од вложувања на средства деноминирани во странска валута (државни обврзници и депозити), при што истото е изложено на секојдневни промени на курсевите на странските валути. Состојбата со девизните износи на средствата и обврските деноминирани во денари на 31 декември 2023 и 2022 година по валути е следната:

2023 година	ЕУР	УСД	Вкупно
Средства	2.811.915.179	-	2.811.915.179
Обврски	3.329.944.037	-	3.329.944.037
Нето девизна позиција	(518.028.858)	-	(518.028.858)

2022 година	ЕУР	УСД	Вкупно
Средства	2.689.891.163	-	2.689.891.163
Обврски	3.219.696.897	-	3.219.696.897
Нето девизна позиција	(529.805.734)	-	(529.805.734)

Друштвото е изложено само на ЕУР.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(подолжува)

5.2 Пазарен ризик (продолжува)

5.2.1 Девизен ризик (продолжува)

Изложеноста на девизни валути според типот на средствата и обврските на 31 декември 2023 година по валути е следната:

Опис на позицијата	Број на позиција	МКД	Странска валута и валутна клаузула ЕВРА	ВКУПНО
1	2	3	4	5
I. Вкупно средства	001	1.755.691.793	2.811.915.179	4.567.606.972
1. Нематеријални средства	002	6.287.789	-	6.287.789
2. Вложувања	003	1.403.454.087	2.710.885.777	4.114.339.864
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	004	-	-	-
4. Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик (договори за осигурување	005	267.614.225	-	267.614.225
5. Одложени и тековни даночни средства	006	-	-	-
6. Побарувања	007	39.972.033	100.964.238	140.936.271
7. Останати средства	008	33.104.902	65.164	33.170.066
8. Активни временски разграничувања	009	5.258.757	-	5.258.757
II. Вкупно обврски	010	1.237.662.935	3.329.944.037	4.567.606.972
1. Капитал и резерви	011	719.117.257	-	719.117.257
2. Субординирани обврски	012	-	-	-
3. Бруто технички резерви	013	206.296.000	3.291.192.502	3.497.488.502
4. Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик	014	277.505.802	-	277.505.802
5. Останати резерви	015	3.610.473	-	3.610.473
6. Одложени и тековни даночни обврски	016	117.812	-	117.812
7. Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	017	-	-	-
8. Обврски од непосредни работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	018	25.567.900	38.751.535	64.319.435
9. Пасивни временски разграничувања	019	5.447.691	-	5.447.691
III. Разлика - неусогласена валутна структура	020	518.028.858	(518.028.858)	-

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(продолжува)

5.2 Пазарен ризик (продолжува)

5.2 1 Девизен ризик (продолжува)

Изложеноста на девизни валути според типот на средствата и обврските на 31 декември 2022 година по валути е следната:

Опис на позицијата	Број на позиција	МКД	Странска валута и валутна клаузула ЕВРА	ВКУПНО
1	2	3	4	5
I. Вкупно средства	001	1.631.377.250	2.689.891.163	4.321.268.413
1. Нематеријални средства	002	4.026.376	-	4.026.376
2. Вложувања	003	1.370.089.245	2.594.521.152	3.964.610.397
3. Дел за соосигурување и реосигурување во бруто техничките резерви	004	-	1.421.270	1.421.270
4. Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик (договори за осигурување)	005	203.110.088	-	203.110.088
5. Одложени и тековни даночни средства	006	-	-	-
6. Побарувања	007	28.359.937	93.948.741	122.308.678
7. Останати средства	008	21.430.772	-	21.430.772
8. Активни временски разграничувања	009	4.360.832	-	4.360.832
II. Вкупно обврски	010	1.101.571.516	3.219.696.897	4.321.268.413
1. Капитал и резерви	011	687.358.612	-	687.358.612
2. Субординирани обврски	012	-	-	-
3. Бруто технички резерви	013	179.155.255	3.182.613.608	3.361.768.863
4. Бруто технички резерви во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик	014	208.922.179	-	208.922.179
5. Останати резерви	015	2.281.348	-	2.281.348
6. Одложени и тековни даночни обврски	016	1.746.771	-	1.746.771
7. Обврски кои произлегуваат од депозити на друштва за реосигурување кај цеденти, по основ на договори за реосигурување	017	-	-	-
8. Обврски од непосредни работи на осигурување, соосигурување и реосигурување, и останати обврски	018	22.061.604	37.083.289	59.144.893
9. Пасивни временски разграничувања	019	45.747	-	45.747
III. Разлика - неусогласена валутна структура	020	529.805.734	(529.805.734)	-

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(продолжува)

5.2 Пазарен ризик (продолжува)

5.2.1 Девизен ризик (продолжува)

Следната табела ја покажува сензитивната анализа на зголемување или намалување за 1% на македонскиот денар во однос на странските валути. Анализата е направена на девизните салда на средствата и обврските на датумот на известување. Позитивните износи се зголемувања на добивката, а негативните се намалувања на добивката за соодветниот период.

	Зголемувања за 1%		Намалувања за 1%	
	2023	2022	2023	2022
ЕУР	-5.180.288	-5.298.057	5.180.288	5.298.057
Нето ефект	-5.180.288	-5.298.057	5.180.288	5.298.057

5.2.2 Ризик од промени на цените

Ризикот од цената на капиталот е веројатноста дека цената на капиталот ќе флукутира и ќе влијае на објективната вредност на вложувањата во акции и останатите инструменти чија вредност произлегува од конкретни вложувања во акции или од индексот на цените на капиталот.

5.3 Кредитен ризик

Кредитниот ризик се однесува на ризикот дека договорната страна нема да ги исполни своите договорни обврски што ќе резултира со финансиски загуби за Друштвото. Друштвото не е изложено на значајна концентрација на кредитен ризик. Побарувањата за премии за осигурување се состојат од голем број на правни друштва и физички лица во Република Северна Македонија. Во таа насока управувањето со кредитниот ризик вклучува разумна дисперзија и намалување на концентрацијата на побарувањата во портфолиото на клиенти.

Максимална изложеност на кредитен ризик без да се земе во предвид колатералот или друго кредитно обезбедување

	2023	2022
Финансиски средства		
Финансиски вложувања во друштвата во Група - придружени друштва	-	-
Финансиски инструменти кои се чуваат до доспевање	300.144.672	300.151.289
Финансиски инструменти расположиви за продажба	3.059.080.038	2.924.272.012
Финансиски вложувања за тргување	86.522.483	73.140.412
Депозити заеми и останати пласмани	668.592.671	667.046.684
Побарувања за премија	53.294.565	44.767.530
Други побарувања	87.641.706	77.541.148
Пари и парични еквиваленти	21.806.873	17.336.670
Вкупно	4.277.083.008	4.104.255.745

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(продолжува)

5.3 Кредитен ризик (продолжува)

Претходната табела го покажува најлошото можно сценарио за изложеност на кредитен ризик на Друштвото на 31 декември 2023 и 2022 година, без да се земе во предвид колатералот или друго кредитно засилување. За билансните позиции, изложеноста е изразена на нето основа како што е прикажано во билансот на состојба.

Како што е прикажано во табелата од максималната кредитна изложеност 71,52% (2022: 71,25%) се однесуваат на финансиски вложувања расположливи за продажба 7,02% (2021: 7,31%) се однесуваат на финансиски вложувања кои се чуваат до доспевање, додека 15,63% (2022: 16,25%) се однесуваат на орочени депозити и на дадени заеми.

Во вложувањата во хартии од вредност Друштвото поседува должнички хартии од вредност, т.е. државни записи и обврзници издадени од Република Северна Македонија. Во 2023 Fitch - Кредит рејтинг агенцијата и го додели ББ+ кредитниот рејтинг на Република Северна Македонија (2022: ББ+).

Орочените депозити на Друштвото се инвестирани во големи и средни банки во земјата. Класификацијата на банките е согласно локалната законска регулатива пропишана од НБРСМ.

Согласно условите за осигурување и одредбите од Законот за облигационите односи, Друштвото на осигурениците може да им исплати аванси до висината на откупната вредност на полисата за осигурување на живот со винкулација на полисата во корист на Друштвото. Доколку осигурениците не го вратат авансот, Друштвото постапува како да побарале откуп.

Менаџментот на Друштвото е убеден во можноста за контрола и одржување минимална изложеност на кредитен ризик кој што произлегува по основ на побарувања од премии и вложувања во финансиски инструменти.

Структурата на побарувања од премии на 31 декември 2023 година е како што следи:

	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	-	-	-
Доспеани, но нештетени побарувања	28.077.714	-	28.077.714
Доспеани и оштетени побарувања	38.955.446	13.738.595	25.216.851
	67.033.160	13.738.595	53.294.565

Структурата на побарувања од премии на 31 декември 2022 е како што следи:

	Бруто изложеност	Исправка на вредност	Нето изложеност
Недоспеани побарувања	-	-	-
Доспеани, но нештетени побарувања	24.601.056	-	24.601.056
Доспеани и оштетени побарувања	29.343.944	9.177.470	20.166.474
	53.945.000	9.177.470	44.767.530

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(продолжува)

5.3 Кредитен ризик (продолжува)

Старосната структура на доспеаните побарувања по премии за годината што завршува на 31 декември 2023 година, спред Правилникот за методот на вреднување на ставките од биланот на состојба и изготвување на деловните биланси е следна:

Доспевање на побарувањата по премии (нето):

	<u>2023</u>
Недоспеани	-
Од 0-31 дена	28.077.714
Од 30-60 дена	13.681.013
Од 61-120 дена	5.487.422
Од 121-270 дена	5.318.842
Од 271-365 дена	729.574
Над 365 дена	-
	<u>53.294.565</u>

Старосната структура на доспеаните побарувања по премии за годината што завршува на 31 декември 2022 година е следна:

	<u>2022</u>
Недоспеани	-
Од 0-31 дена	24.601.056
Од 30-60 дена	11.044.919
Од 61-120 дена	4.161.032
Од 121-270 дена	4.698.289
Од 271-365 дена	262.234
Над 365 дена	-
	<u>44.767.530</u>

Останатите финансиски средства прикажани во табелата за максимална изложеност на кредитен ризик се недоспеани или доспеани но неоштетени.

2023

Доспевање на останати финансиски средства (нето)	Финансиски вложувања кои се чуваат до доспевање	Финансиски вложувања расположливи за продажба	Депозити	Финансиски вложувања за тргување	Аванси	Заеми
Недоспеани	300.144.672	3.059.080.038	608.000.000	86.522.483	39.988.160	15.373.150
Од 0-30 дена	-	-	-	-	138.531	-
Од 31-60 дена	-	-	-	-	290.013	-
Од 61-120 дена	-	-	-	-	769.445	-
Од 121-270 дена	-	-	-	-	3.385.255	-
Од 271-365 дена	-	-	-	-	439.583	-
Над 365 дена	-	-	-	-	208.534	-
Вкупно	<u>300.144.672</u>	<u>3.059.080.038</u>	<u>608.000.000</u>	<u>86.522.483</u>	<u>45.219.521</u>	<u>15.373.150</u>

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(продолжува)

5.3 Кредитен ризик (продолжува)

2022

Доспевање на останати финансиски средства (нето)	Финансиски вложувања кои се чуваат до доспевање	Финансиски вложувања расположливи за продажба	Финансиски вложувања за тргување	Аванси	Заеми	
	Депозити	Депозити	Депозити			
Недоспеани	300.151.289	2.924.272.012	606.447.960	73.140.412	39.345.402	15.373.150
Од 0-30 дена	-	-	-	-	747.810	-
Од 31-60 дена	-	-	-	-	1.125.510	-
Од 61-120 дена	-	-	-	-	1.612.142	-
Од 121-270 дена	-	-	-	-	2.262.145	-
Од 271-365 дена	-	-	-	-	131.869	-
Над 365 дена	-	-	-	-	696	-
Вкупно	300.151.289	2.924.272.012	606.447.960	73.140.412	45.225.574	15.373.150

Одобрените аванси врз основа на склучените договори за осигурување се одобрени во максимален износ на откупната вредност на полисите за животно осигурување. Полисите за животно осигурување се земени како залог за обезбедување на исполнување на обврските по основ на дадените аванси.

5.4. Каматен ризик

Друштвото се изложува на ризик од промени на каматни стапки во случај кога користи кредити и позајмици или има пласирано депозити во банки договорени по променливи каматни стапки. Со оглед дека Друштвото нема пласирано средства во вид на депозити во банки со променлива каматна стапка, односно сите орочени депозити на Друштвото се со фиксна каматна стапка, може да се каже дека не постои изложеност спрема ваков вид на ризик.

Сметководствената вредност на финансиските средства и обврски според изложеноста на каматниот ризик на 31 декември 2023 и 2022 година е како што следува:

	2023	2022
Финансиски средства		
Некаматносни:		
- Парични средства	21.806.873	17.336.670
- Побарувања од осигурување	53.294.565	44.767.530
- Останати побарувања	87.641.706	77.541.148
	162.743.144	139.645.348
Каматносни со фиксна камата:		
- Депозити во банки	608.000.000	606.447.960
- Вложувања во државни обврзници	3.359.224.710	3.224.423.301
- Дадени позајмици	60.592.671	60.598.724
	4.027.817.381	3.891.469.985
Вкупно финансиски средства	4.190.560.525	4.031.115.333
Финансиски обврски		
Некаматносни:		
- Обврски за штети	-	-
- Останати тековни обврски	64.319.436	59.144.893
	64.319.436	59.144.893
Вкупни финансиски обврски	64.319.436	59.144.893

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(продолжува)

5.5 Ликвидносен ризик

Ликвидносен ризик или ризик од неликвидност постои кога Друштвото нема да биде во состојба со своите парични средства редовно да ги плаќа обврските спрема своите доверители. Ваквиот ризик се надминува со константно обезбедување на потребната готовина за сервисирање на своите обврски и Друштвото нема вакви проблеми во своето работење.

Следната табела ја дава рочноста на финансиските средства и обврски на Друштвото со состојба на 31 декември 2023 година според нивната преостаната рачност во денари:

2023	До 1 месец	1-3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	21.806.873	-	-	-	21.806.873
Побарувања од осиг.	53.294.565	-	-	-	53.294.565
Останати побарувања	87.641.706	-	-	-	87.641.706
Дадени позајмици	7.640.708	4.172.002	14.998.305	33.781.656	60.592.671
Депозити во банки	30.000.000	30.000.000	257.000.000	291.000.000	608.000.000
Вложувања	209.227.191	-	155.095.941	2.994.901.578	3.359.224.710
	409.611.043	34.172.002	427.094.246	3.319.683.234	4.190.560.525
Останати обврски	64.319.436	-	-	-	64.319.436
Обврски за лизинг	-	-	-	-	-
	64.319.436	-	-	-	64.319.436
2022	До 1 месец	1-3 мес.	3-12 мес.	Над 12 мес.	Вкупно
Парични средства	17.336.670	-	-	-	17.336.670
Побарувања од осиг.	44.767.530	-	-	-	44.767.530
Останати побарувања	77.541.148	-	-	-	77.541.148
Дадени позајмици	6.009.845	1.051.661	7.590.360	45.946.858	60.598.724
Депозити во банки	30.000.000	-	113.447.960	463.000.000	606.447.960
Вложувања	-	-	-	3.224.423.301	3.224.423.301
	175.655.193	1.051.661	121.038.320	3.733.370.159	4.031.115.333
Останати обврски	59.144.893	-	-	-	59.144.893
Обврски за лизинг	-	-	-	-	-
	59.144.893	-	-	-	59.144.893

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ (продолжува)

5.6 Даночен ризик и ризик од неусогласеност со прописи утврдени со спроведени законски контроли од надлежни институции

Согласно законските прописи во Република Северна Македонија, финансиските извештаи и сметководствените евиденции на Друштвото подлежат на контрола од страна на даночните власти по поднесувањето на даночните извештаи за годината. Заклучно со датумот на составување на финансиските извештаи за 2023 година, не е извршена контрола од страна на УЈП на данокот од добивка и на персоналниот данок на доход.

Во текот на 2023 година, над работењето на Друштвото од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето спроведена е една теренска контрола со предмет на супервизија Главниот деловен систем од аспект на почитување на законските и подзаконските одредби кои го регулираат работењето на Друштвото и една вонтеренска контрола од аспект на почитување на подзаконските одредби во делот на Правилникот за осигурување на живот во врска со удели во инвестициски фондови кога осигуреникот го презема инвестицискиот ризик. Заклучно со датумот на составување на финансиските извештаи за 2023 година Агенцијата нема издадено конечен записник од спроведените контроли.

Во текот на 2023 година не се спроведени други контроли од надлежни Институции на Државата.

5.7 Управување со ризикот од капитал

Агенцијата за супервизија на осигурување како главен регулатор ја следи адекватноста на капиталот на Друштвото во целина. Друштвото е должно да ја одржува стапката на адекватност на капиталот во однос на обемот на работа и класите на осигурување во рамките на осигурување и/или реосигурување, во било кое време најмалку во висина на нивото на маргината на солвентност.

Капиталот на Друштвото согласно законските барања е составен од основен и дополнителен капитал и е пресметан на следниот начин:

При пресметка на основниот капитал на Друштвото се земаат во предвид следните ставки:

- уплатен акционерски капитал со исклучок на уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- резерви на Друштвото (законски и статутарни) кои не произлегуваат од договорите за осигурување;
- пренесена нераспределена добивка;
- нераспределена добивка од тековната година (по одбивање на даноците и придонесите, како и дивиденда предвидена за исплата), доколку е потврдена од овластен ревизор.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ
(продолжува)

5.7 Управување со ризикот од капитал (продолжува)

При пресметка на основниот капитал на Друштвото следните ставки се сметаат за одбитни:

- сопствени акции кои ги поседува Друштвото;
- долгорочни нематеријални средства;
- пренесена непокриена загуба и загуба од тековната година;
- други потенцијални обврски кои Друштвото за осигурување има обврска да ги прикаже во вонбилансна евиденција.

При пресметка на дополнителниот капитал на Друштвото, кој не смее да биде повисок од 50% од основниот капитал се земаат во предвид следните ставки:

- уплатен акционерски капитал од кумулативни приоритетни акции;
- субординирани должнички инструменти;
- хартии од вредност со неопределен рок на доспевање.

Адекватноста на одржувањето на капиталот и користењето на сопствените средства редовно се следат од страна на раководството на Друштвото.

Табелата подолу ја дава пресметката на вкупниот капитал и односот со маргината на солвентност и гарантниот фонд на Друштвото на ден 31 декември 2023 и 2022 година во согласност со регулативата. Друштвото е во согласност со пропишаните барања.

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
1. Капитал		
а) Уплатен акционерски капитал	184.131.750	184.131.750
б) Резерви	176.181.947	146.298.519
в) Нераспоредена добивка	280.067.385	277.080.885
г) Откупени сопствени акции (-)	(9.765.970)	(9.765.970)
д) Нематеријални средства (-)	(6.287.789)	(4.026.376)
ѓ) Акумулирана и тековна загуба (-)	-	-
Вкупно основен капитал	<u>624.327.323</u>	<u>593.718.808</u>
Одбитни ставки, чл. 72 (IV1+IV2)	-	-
Вложувања во акции во правни лица од членот 72 од Законот	-	-
КАПИТАЛ	624.327.323	593.718.808
2. Маргина на солвентност	<u>231.784.951</u>	<u>198.890.855</u>
3. Гарантен фонд (3.000.000 ЕУР)	<u>184.485.000</u>	<u>184.479.600</u>
4. Вишок на капитал над маргина на солвентност	<u>392.542.372</u>	<u>394.827.953</u>
5. Вишок на капитал над гарантен фонд	<u>439.842.323</u>	<u>409.239.208</u>

Потребното ниво на маргина на солвентност пресметано согласно Законот за супервизија на осигурувањето изнесува 231.784.951 денари (2022: 198.890.855 денари).

Капиталот на Друштвото за осигурување кое врши работи на осигурување на живот во секое време, треба да биде барем еднаков на потребното ниво на маргината на солвентност која се пресметува како збир од добиените резултати.

Гарантниот фонд изнесува 1/3 од маргината на солвентност, но не понизок од износот според кој Друштвото има добиено дозвола за работа, а тој изнесува 3.000.000 ЕУР.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

5. УПРАВУВАЊЕ СО РИЗИКОТ ОД ОСИГУРУВАЊЕ И ФИНАНСИСКИТЕ РИЗИЦИ (продолжува)

5.8 Ризик на финансирање

Друштвото врши финансирање на своето работење исклучиво со сопствени средства поради што не користи краткорочни или долгорочни кредити и заеми од банки и други друштва. Друштвото континуирано ја следи својата задолженост преку соодветна анализа.

6. УТВРДУВАЊЕ НА ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ

Друштвото располага со финансиски средства и обврски, како и нефинансиски средства за кои голем број на сметководствени политики и обелоденувања бараат утврдување на нивната објективна вредност.

Објективната вредност претставува износ за кој некое средство може да се замени или обврска да се подмири по договорни услови. Утврдувањето на објективната вредност се базира на пазарните вредности на средствата и обврските кои во билансот на состојба не се презентирани по објективна вредност.

Друштвото ги класификува финансиските средства и обврски согласно хиерархијата за техники на вреднување и информациите дали потребните инпути за вреднување се јавно достапни или не, согласно која постојат три нивоа на хиерархија на објективна вредност и тоа:

Ниво 1 - објективната вредност е утврдена со директна примена/повикување на котирана пазарна цена на финансиските инструменти на активен пазар. Друштвото нема класификувано инструменти во ниво 1.

Ниво 2 - објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) од активни пазари (влезните информации може директно или индиректно да се потврдат и да се следат на активните пазари, како на пр.: котирани цени на активен пазар за слични финансиски инструменти, или сите значајни влезни информации во моделот за одредување на објективната вредност може да се потврдат и да се следат на активниот пазар). На датумот на билансот на состојба Друштвото ги класификува уделите во инвестициски фондови во оваа категорија, во износ од 86.522.483 денари (2022: 73.140.412 денари). Нивната објективна вредност се одредува според вредноста на нето имотот по удел на фондовите датумот на известување.

Ниво 3 - објективната вредност е утврдена со примена на техники за вреднување коишто содржат влезни информации (инпути) коишто не можат директно или индиректно да се потврдат и да се следат на активни пазари, односно врз основа на техники за вреднување во кои најголемо учество имаат информациите за ризиците на финансиските инструменти коишто не можат да се следат и да се потврдат на активни пазари. Друштвото нема класификувано инструменти во ниво 3.

Нивоа на објективна вредност на финансиските средства и обврски, мерени по објективна вредност:

2023 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-
Финансиски вложувања за тргување	-	86.522.483	-	86.522.483
Вкупно	-	86.522.483	-	86.522.483
2022 година	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Финансиски вложувања расположливи за продажба	-	-	-	-
Финансиски вложувања за тргување	-	73.140.412	-	73.140.412
Вкупно	-	73.140.412	-	73.140.412

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

6. УТВРДУВАЊЕ НА ОБЈЕКТИВНА ВРЕДНОСТ (продолжува)

Нема рекласификација и движење од едно во друго ниво од 2023 година во 2022 година.

Финансиски инструменти кои не се евидентирани по објективната вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во билансот на состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	2023		2022	
	Вкупна евидентирани вредност	Вкупна објективна вредност	Вкупна евидентирани вредност	Вкупна објективна вредност
Средства				
Хартии од вредност расположливи за продажба	3.059.080.038	3.059.080.038	2.924.272.012	2.924.272.012
Хартии од вредност чувани до достасување	300.144.672	300.144.672	300.151.289	300.151.289
Кредити и побарувања	-	-	-	-
Орочени депозити	608.000.000	608.000.000	606.447.960	606.447.960
Останати заеми	60.592.671	60.592.671	60.598.724	60.598.724
Побарување од осигуреници останати и побарувања од непосредни работи	140.936.271	140.936.271	122.308.678	122.308.678
Парични средства и парични еквиваленти	21.806.873	21.806.873	17.336.670	17.336.670
Вкупно	4.190.560.525	4.190.560.525	4.031.115.333	4.031.115.333
Обврски				
Останати тековни обврски	64.319.435	64.319.435	59.144.893	59.144.893
Вкупно	64.319.435	64.319.435	59.144.893	59.144.893

Претпоставки користени при одредувањето на објективната вредност на финансиските средства и финансиските обврски

Со оглед на фактот дека не постои доволно пазарно искуство, стабилност и ликвидност за купувањата и продажбите на финансиските средства и обврски, како и со оглед на тоа дека не постојат објавени пазарни информации, како и во согласност со „Одлуката за одредување на начинот на вреднување на должничките хартии од вредност издадени од Република Македонија кои немаат котирана пазарна цена на активен пазар“ издадена од АСО, за целите на обелоденувањата поврзани со објективната вредност на финансиските средства и обврски.

Земајќи ја предвид краткорочноста на побарувањата не постои значајно отстапување на нивната сметководствена вредност во однос на нивната објективна вредност.

7. СЕГМЕНТНО ИЗВЕСТУВАЊЕ

Со оглед на својата големина и активности, Друштвото во текот на своето работење не е организирано во посебни сегменти, ниту како деловни (бизнис) сегменти, ниту како географски сегменти. Поради ова, не се врши сегментно презентирање на работењето на Друштвото.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

8. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА ОД ОСИГУРУВАЊЕ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Бруто полисирана премија за осигурување	732.338.958	719.734.623
Бруто полисирана премија предадена во реосигурување	(1.445.133)	(2.976.318)
Промена во бруто резервите за преносна премија	(2.475.413)	(3.276.628)
Промена во бруто резервите за преносна премија-дел за реосигурување	(1.421.270)	244.939
	<u>726.997.142</u>	<u>713.726.616</u>

8.1 ПОЛИСИРАНИ ПРЕМИИ ПО ВИДОВИ НА ОСИГУРУВАЊЕ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Полисирана премија за осигурување на живот	685.430.059	678.452.417
Полисирана премија за осигурување од незгода	37.019.262	31.492.331
Полисирана премија за дополнително здравствено осигурување (ТБС, малигни заблудања, операции)	9.889.637	9.789.875
	<u>732.338.958</u>	<u>719.734.623</u>

9. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Приходи од камати	147.377.199	134.652.543
Позитивни курсни разлики	15.747.008	17.390.213
Капитална добивка од продажна на вложувања за тргување	44.261.151	359.732
Нереализирани добивки од вложувања за тргување	697.506	23.677.286
Вкупно	<u>208.082.864</u>	<u>176.079.774</u>

9.1 ПРИХОДИ ОД КАМАТИ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Приходи од камати од депозити од математичка резерва	15.946.602	12.791.296
Приходи од камати од депозити од техничка резерва	150.003	634.057
Приходи од камати од депозити од редовна сметка	1.628	2.391
Приходи од камати од државни обврзници од математичка резерва	109.706.171	101.783.298
Приходи од камати од државни обврзници од технички резерва	790.572	690.768
Приходи од камати од државни обврзници од редовна сметка	18.279.076	16.276.596
Приходи од камати од дадени заеми	2.503.147	2.474.137
Вкупно	<u>147.377.199</u>	<u>134.652.543</u>

10. ОСТАНАТИ ПРИХОДИ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Приходи од отпис на обврски	-	-
Приходи од продажба на материјални средства	-	-
Останати приходи	3.913.223	3.280.805
Вкупно	<u>3.913.223</u>	<u>3.280.805</u>

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

11. НАСТАНАТИ ШТЕТИ, НЕТО

	2023	2022
Бруто исплати на осигуреници:		
Бруто исплатени штети	356.662.722	310.298.530
Исплатени штети по основ на осигурување на живот	34.104.841	41.016.721
Исплатени штети по основ на осигурување од незгода и операции	5.971.961	4.314.537
Исплатени штети по основ на осигурување од ТБС	2.205.646	2.485.635
Исплатени штети по основ на доживување	219.088.911	171.268.773
Исплатени штети по основ на бонус за породување	131.530	107.744
Исплатени штети по основ на бонус за одличен успех	40.044	22.750
Исплатена штета по основ на рента	332.174	264.426
Исплатени штети по основ на откуп	94.132.852	90.189.782
Исплатени трошоци за проценка на штети	654.763	628.162
Бруто исплатени штети, дел за рео	-	-
Промена во бруто резерви за штети	<u>2.724.623</u>	<u>(6.783.271)</u>
Промена во бруто резерви за настанати пријавени штети	2.051.063	(6.519.562)
Промена во бруто резерви за настанати непријавени штети	673.560	(263.709)
Вкупно, нето	<u>359.387.345</u>	<u>303.515.259</u>

12. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИТЕ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ

	2023	2022
Промени во бруто математичка резерва за животно осигурување	47.400.822	87.818.517
Промени во бруто математичка резерва за детско осигурување	49.595.658	66.067.646
Промени во бруто математичка резерва за ТБС	135.969	450.363
Промени во бруто математичка резерва за колективно осигурување	15.316.908	13.826.049
Промени во бруто математичка резерва за операции и траен инавалдитет	20.919	20.274
Промена во математичка резерва за останати осигурувања и ДОС	18.049.327	18.428.462
Промена во математичка резерва за купување удели	-	-
Вкупно	<u>130.519.603</u>	<u>186.611.311</u>

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

13. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Провизија спрема друштва за застапување во осигурување	60.630.497	45.291.762
Провизија спрема застапници во осигурување	3.740.662	3.012.263
Провизија спрема осигурително брокерски друштва	20.126.001	22.747.636
Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	54.359.654	43.523.812
Трошоци за печатење на прирачници за продажба	378.166	391.249
Останати трошоци за стекнување	-	-
Трошоци за стекнување	<u>139.234.980</u>	<u>114.966.722</u>
Амортизација на материјални средства кои служат за вршење на дејноста	3.607.751	3.393.663
Трошоци за бруто плати на вработените	28.653.496	23.524.480
Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност (договори за работа, авторски договори и други правни односи) заедно со сите давачки	1.739.391	3.809.657
Трошоци за наемнини	9.388.903	6.823.889
Трошоци за банкарски услуги	2.656.928	2.681.617
Трошоци за телекомуникациски услуги	1.609.390	1.485.082
Трошоци за ПТТ услуги	978.576	509.957
Трошоци за одржување	4.259.233	3.279.351
Трошоци за други услуги	33.622.650	26.101.087
Материјални трошоци	2.638.732	2.862.761
Трошоци за резервирања	2.320.449	1.264.876
Трошоци за службени патувања	554.916	900.815
Трошоци за стручно усовршување	1.598.837	894.578
Трошоци за ревизии и законски контроли	2.014.795	1.937.663
Солидарен данок	7.771.115	-
Останати административни трошоци	675.993	616.374
Административни трошоци	<u>104.091.155</u>	<u>80.085.850</u>
Вкупно	<u>243.326.135</u>	<u>195.052.572</u>

Во текот на 2023 година, трошоците за провизија спрема брокерски друштва и друштва за застапување изнесуваат 20.126.001 денари и 60.630.497 денари, респективно (2022: 22.747.636 денари и 45.291.762 денари, респективно) бележат пораст во однос на претходната година.

Трошоците за услуги во вкупен износ од 33.622.650 денари (2022: 26.101.087 денари) вклучуваат трошоци за репрезентација, рати за оперативен лизинг на возила, трошоци за лекарски преглед на вработени, адвокатски, судски и нотарски услуги и такси, услуги на централен депозитар и регистар.

14. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Негативни курсни разлики	15.949.888	22.977.767
Вредносно усогласување (нереализирани загуби, сведување на објективна вредност) од вложувања за тргување	10.837.838	44.939.098
Вкупно	<u>26.787.726</u>	<u>67.916.865</u>

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

15. ОСТАНАТИ РАСХОДИ, ВКЛУЧУВАЈКИ И ВРЕДНОСНИ УСОГЛАСУВАЊА

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Расходувани материјални средства	153.558	-
Трошоци од минати години	6.372	25.706
Останати трошоци	5.803	3.545
Вкупно	<u>165.733</u>	<u>29.251</u>

16. ДАНОК ОД ДОБИВКА

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Тековен данок од добивка	11.008.576	11.787.129
Вкупно	<u>11.008.576</u>	<u>11.787.129</u>
Усогласување на законска со ефективна даночна стапка:		
Непризнаени расходи	10.575.042	16.470.737
Бруто добивка	99.510.721	101.400.557
Даночна основа	<u>110.085.763</u>	<u>117.871.294</u>
Пресметан данок од добивка по 10%	<u>11.008.576</u>	<u>11.787.129</u>
Намалување на данок од добивка за вредносни ваучери за спорт	-	-
Обврска за Данок за добивка	<u>11.008.576</u>	<u>11.787.129</u>
Добивка пред оданочување	<u>99.510.721</u>	<u>101.400.557</u>
Ефективна даночна стапка	11,06%	11,62%

17. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА И ОПРЕМА

	Нематеријални средства	Опрема	Вложувања во туѓи објекти	Вкупно
Набавна вредност на 01.01.2022	11.824.397	18.579.522	3.473.618	33.877.537
Набавки	1.582.494	2.712.732	-	4.295.226
Намалување	(160.650)	(4.375.887)	-	-4.536.537
Расход	-	-	-	-
Состојба на 31.12.2022	<u>13.246.241</u>	<u>16.916.367</u>	<u>3.473.618</u>	<u>33.636.226</u>
Набавки	4.563.495	9.250.511	-	13.814.006
Намалување	(3.454.462)	(7.792.440)	(3.473.618)	(14.720.520)
Расход	-	(244.396)	-	(244.396)
Состојба на 31.12.2023	<u>14.355.274</u>	<u>18.130.042</u>	<u>-</u>	<u>32.485.316</u>
Акумулирана амортизација на 01.01.2022	7.953.796	16.225.024	2.479.802	26.658.622
Амортизација за 2022	1.426.719	1.272.272	694.724	3.393.715
Намалување	(160.650)	(4.375.939)	-	-4.536.589
Расход	-	-	-	-
Состојба на 31.12.2022	<u>9.219.865</u>	<u>13.121.357</u>	<u>3.174.526</u>	<u>25.515.748</u>
Амортизација за 2023	1.839.616	1.525.515	242.620	3.607.751
Намалување	(2.991.996)	(7.792.440)	(3.360.674)	(14.145.110)
Расход	-	(87.583)	(56.472)	(144.055)
Состојба на 31.12.2023	<u>8.067.485</u>	<u>6.766.849</u>	<u>-</u>	<u>14.834.334</u>
Нето сегашна вредност на:				
31.дек.22	<u>4.026.376</u>	<u>3.795.010</u>	<u>299.092</u>	<u>8.120.478</u>
31.дек.23	<u>6.287.789</u>	<u>11.363.193</u>	<u>-</u>	<u>17.650.982</u>

Друштвото не располага со сопствен деловен простор односно користи простор земен под оперативен наем за кој се плаќа месечна закупнина.

На 31 декември 2023 и 2022 година Друштвото нема дадена опрема и нематеријални средства под залог и истите во целост ги користи за деловни активности на Друштвото.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

18. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Финансиски вложувања во друштвата во Група - придружени друшва	-	-
Финансиски вложувања кои се чуваат до доспевање	300.144.672	300.151.289
Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	-	-
Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	300.144.672	300.151.289
Финансиски вложувања расположиви за продажба	3.059.080.038	2.924.272.012
Должнички хартии од вредност со рок на достасување до една година	-	-
Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	3.059.080.038	2.924.272.012
Финансиски вложувања за тргување	86.522.483	73.140.412
Депозити, заеми и останати пласмани	668.592.671	667.046.684
Дадени депозити	608.000.000	606.447.960
Заеми	60.592.671	60.598.724
Вкупно	4.114.339.864	3.964.610.397

На 28.12.2022 година Друштвото Кроациа осигурување - живот преку трансакција извршена на Македонската берза на хартии од вредност АД Скопје изврши продажба на 5800 обични акции од Кроација Осигурување АД Друштво за неживотно осигурување Скопје по номинална и продажна вредност од 100 ЕУР по акција на матичната компанија Кроација Осигурање Д.Д.. Вкупниот износ на продадените акции изнесува 35.782.926 ден.

18.1 ВЛОЖУВАЊА КОИ СЕ ЧУВААТ ДО ДОСПЕВАЊЕ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Вложувања во државни обврзници-номинална вредност до една година	-	-
Вложувања во државни обврзници-номинална вредност над една година	300.144.672	300.151.289
Дисконт на обврзници	-	-
Вкупно вложувања кои се чуваат до доспевање	300.144.672	300.151.289

18.2 ВЛОЖУВАЊА КОИ СЕ РАСПОЛОЖЛИВИ ЗА ПРОДАЖБА

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Вложувања во државни обврзници-номинална вредност до една година	-	-
Вложувања во државни обврзници-номинална вредност над една година	3.059.080.038	2.924.272.012
Дисконт	-	-
Премија	-	-
Вкупно вложувања кои се расположиви за продажба	3.059.080.038	2.924.272.012

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има вложувања во државни обврзници издадени од Министерството за финансии на Република Северна Македонија класифицирани како вложувања расположиви за продажба со рокови на доспевања од 1 до 30 години во износ од 3.059.080.038 денари (2022: 2.924.272.012 денари).

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

18.3 ВЛОЖУВАЊА ЗА ТРГУВАЊЕ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Удели во инвестициски фондови	79.935.976	72.435.976
Промена во објективната вредност преку биланс на успех	<u>6.586.507</u>	<u>704.436</u>
Вкупно вложувања за тргување	<u>86.522.483</u>	<u>73.140.412</u>

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има вложувања во удели во отворени инвестициски фондови (парични фондови) кои служат за покривање на математичка резерва, технички резерви и вложувања од капитал и истите се класифицирани како вложувања расположливи за тргување кои се регистрирани и работат на територијата на Република Северна Македонија во износ од 86.522.483 денари (2022: 73.140.412 денари). Промената во објективната вредност преку билансот на успех е резултат на нето ефектот од вредносното усогласување односно од нереализирани добивки во вкупен износ од 6.943.527 денари (2022: 1.985.425 денари) и нереализирани загуби во вкупен износ од 1.054.088 денари (2022: 3.850.334 денари) кои произлегуваат од сведување на објективна вредност на датумот на известување.

18.4 ДЕПОЗИТИ, ЗАЕМИ И ОСТАНАТИ ПЛАСМАНИ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Депозити заеми и останати пласмани		
Халк Банка АД	288.000.000	306.447.960
Уни Банка АД	125.000.000	125.000.000
НЛБ Банка АД	30.000.000	-
Прокредит Банка АД	20.000.000	-
Шпаркасе Банка АД	145.000.000	175.000.000
	<u>608.000.000</u>	<u>606.447.960</u>
Дадени заеми на осигуреници	45.219.521	45.225.574
Останати заеми	15.373.150	15.373.150
Вкупно	<u>668.592.671</u>	<u>667.046.684</u>

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има орочени депозити во банки на износ од 668.592.671 денари (2022: 606.447.960 денари) со рок на орочување од 1 година до 10 години, и каматни стапки кои се движат од 1,7% до 4,1% годишно (2022: 0,1% до 4,00% годишно). Друштвото остварува приходи од камати од ваквите депозити и истите се прикажани во рамките на приходи од вложувања (Белешка 9).

Согласно условите за осигурување и одредбите од Законот за облигационите односи, Друштвото на осигурениците може да им исплати аванси до висината на откупната вредност на полисата за осигурување на живот со винкулација на полисата во корист на Друштвото. Доколку осигурениците не го вратат авансот, Друштвото постапува како да побарале откуп. Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има дадени аванси на осигуреници во износ од 45.219.521 денари (2022: 45.225.574 денари). Авансите се издаваат со рок на доспевање до 5 години со каматна стапка од 5,5% на годишно ниво.

На 24 декември 2019 година, Друштвото потпиша договор за давање на субординиран заем со Кроациа Осигурување АД - Друштво за неживотно осигурување Скопје во износ од 15.373.150 денари со висина на каматна стапка од 8,2% на годишно ниво и рок на враќање од 6 години, но на 08.06.2020 год. со анекс договор каматната стапка на заемот се намали на 2,3% на годишно ниво со цел да се усогласат условите од договорот со Правилникот за изменување и дополнување на Правилникот за видовите и описот на ставки кои се земаат во предвид при пресметка на капиталот на друштвото за осигурување и/или реосигурување согласно кој каматната стапка не смее да биде повисока од каматата на последната емисија на државни хартии од вредност издадени од страна на Министерството за финансии на домашниот пазар во последните 12 месеци пред издавањето на субординираниот инструмент, имајќи ја предвид соодветната рачност и валута, најмногу зголемена за 1 процентен поен.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

19. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕВЗЕМА
ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК (ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Удели во инвестициски фондови	236.565.421	199.601.654
Промена на објективната вредност преку БУ	31.048.804	3.508.434
Вкупно вложување за тргување	<u>267.614.225</u>	<u>203.110.088</u>

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото има вложувања во удели во отворени инвестициски фондови (парични фондови) кои служат за покривање на техничките резерви кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик и истите се класифицирани како вложувања расположливи за тргување кои се регистрирани и работат на територијата на Република Северна Македонија во износ од 267.614.225 денари (2022: 203.110.088 денари). Промената во објективната вредност преку билансот на успех е резултат на нето ефектот од вредносното усогласување односно од нереализирани добивки во вкупен износ од 37.317.624 денари (2022: 21.691.861 денари) и нереализирани загуби во вкупен износ од 9.777.254 денари (2022: 41.088.764 денари) кои произлегуваат од сведување на објективна вредност на датумот на известување.

20. ПОБАРУВАЊА ОД ОСИГУРЕНИЦИ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Побарувања за ненаплатена премија	67.033.160	53.945.000
Исправка на вредност на побарувања	(13.738.595)	(9.177.470)
Вкупно	<u>53.294.565</u>	<u>44.767.530</u>

Исправка на вредност

Движењето на сметката за исправка на вредност на побарувањата од непосредни работи на осигурување во текот на 2023 и 2022 година, е како што следи:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
На 1 јануари	9.177.470	7.808.964
(Ослободување) на обезвреднување за годината, нето	4.561.126	1.368.506
Вкупно	<u>13.738.596</u>	<u>9.177.470</u>

21. ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Побарувања по основ на:		
Камати од депозити	5.005.764	2.452.996
Камати од државни обврзници	76.893.239	73.039.557
Камати од дадени позајмици	353.582	354.550
Побарувања од непосредни работи на осигурување	-	-
Останати побарувања	5.389.121	1.694.045
Вкупно	<u>87.641.706</u>	<u>77.541.148</u>

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

22. ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Денарски сметки во банки	17.039.311	12.241.402
Денарски сметки во банки (математичка резерва)	5.178.209	5.868.211
Денарски сметки во банки (техничка резерва)	2.868	418
Девизни сметки во банка	65.164	-
Благајна	12.296	2.916
Исправка на вредност на паричните средства во банка	(490.975)	(776.277)
Вкупно	<u>21.806.873</u>	<u>17.336.670</u>

Во текот на 2020 година, Гувернерот на Народна Банка на Република Северна Македонија ја укина дозволата за основање и работење на Еуростандард Банка АД, Скопје. За паричните средства кои Друштвото ги држеше во оваа банка во вкупен износ од 1.191.689 денари е евидентирана исправка на вредност во износ од 490.975 денари заклучно со 31 декември 2023 година и 776.277 денари заклучно со 31 декември 2022 год.

23. АКТИВНИ ВРЕМЕНСКИ РАЗГРАНИЧУВАЊА

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Побарувања по основ на:		
Побарување за данок од резултатот	354.169	-
Одложени трошоци на стекнување до една година - поврзани субјекти	428.627	197.694
Одложени трошоци на повеќе години	247.828	327.148
Одложени пресметани трошоци по полиси за животна осигурување на вработени	3.030.021	3.220.716
Останати пресметани приходи и одложени трошоци	1.198.112	615.274
Вкупно	<u>5.258.757</u>	<u>4.360.832</u>

24. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	Бр. на акции	Бр. на акции	МКД	МКД
Обични акции	30.000	30.000	184.131.750	184.131.750
Вкупно	<u>30.000</u>	<u>30.000</u>	<u>184.131.750</u>	<u>184.131.750</u>

Структурата на акционерскиот капитал со состојба на ден 31 декември 2023 и 2022 година според евиденцијата на ЦДХВ е како што следува:

	<u>31 декември 2023 година</u>		<u>31 декември 2022 година</u>	
	Број на акции	% на учество	Број на акции	% на учество
Кроациа Осигурување дд, Загреб	28.500	95%	28.500	95 %
Сопствени акции	1.500	5%	1.500	5%
Вкупно	<u>30.000</u>	<u>100%</u>	<u>30.000</u>	<u>100%</u>

Според Одлука на Собранието на акционери на Друштвото донесена во 2012 година и по спроведена постапка, на почетокот на 2013 година извршено е оттуѓување на 750 сопствени обични акции на акционерот Кроациа Осигурување дд Загреб, во согласност член 333 став (1) од Законот за трговски друштва. Продажната вредност на акциите изнесува 105 ЕУР по акција, односно вкупна продажна вредност од 78.750 ЕУР или 4.843 илјади денари. Акциите кои биле предмет на продажба претставуваат 2.5% од основната главнина на Друштвото, со што вкупното учество на акции кои ќе ги поседува Кроациа Осигурување дд Загреб изнесува 95%. Ваквата промена е регистрирана кај сите надлежни институции во јануари 2013 година.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

24. АКЦИОНЕРСКИ КАПИТАЛ (продолжува)

Заработка по акција

	<u>31.дек.23</u>	<u>31.дек.22</u>
Нето добивка	88.502.145	89.613.428
Број на акции	30.000	30.000
Заработка по акција	<u>2.950,0715</u>	<u>2.987,1143</u>

Резерви на сигурност (законски резерви)

Според локалната законска регулатива Друштвото треба да пресметува и издвојува една третина од нето добивката за годината за резерви за сигурност (доколку добивката не се користи за покривање на загуби од претходни години), се додека нивото на резервите не достигне износ кој е најмалку еднаков на 50% од остварената просечна премија на осигурување во последните две години, при што премиите од претходните години се зголемуваат за индексот на порастот на цените на мало, сметајќи ја и годината за која се распоредува остварената добивка. Резервите на сигурност се наменети за покривање на обврските од договорите за осигурување во подолг временски период.

25. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Бруто резерви за преносни премии	17.690.329	15.214.916
Бруто математичка резерва	3.459.969.175	3.329.449.572
Бруто резерви за штети	19.828.998	17.104.375
Бруто останати технички резерви	-	-
Вкупно	<u>3.497.488.502</u>	<u>3.361.768.863</u>

Кај основните осигурувања на живот Друштвото применува намалување на математичката резерва за вистинските неамортизирани трошоци за стекнување (цилмеризација). Пресметаниот износ на неамортизираните трошоци за стекнување на осигурувањето е составен дел на математичката резерва.

Пресметаниот износ на неамортизираните трошоци за стекнување на осигурувањето на 31.12.2023 година изнесува 121.619.257 денари (2022: 131.860.803 денари)

25.1 Движење на бруто математичката резерва

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Состојба на математичка резерва на почеток на годината	3.329.449.572	3.142.838.261
Промени во бруто математичка резерва за животното осигурување	47.400.822	87.818.517
Промени во бруто математичка резерва за детско осигурување	49.595.658	66.067.646
Промени во бруто математичка резерва за ТБС	135.969	450.353
Промени во бруто математичка резерва за колективно осигурување	15.316.908	13.826.049
Промена во математичка резерва за останати осигурувања и ДОС	18.070.246	18.448.746
Состојба на бруто математичка резерва на крај на годината	<u>3.459.969.175</u>	<u>3.329.449.572</u>

Математичка резерва претставува разлика помеѓу сегашната вредност на проценетите идни обврски на Друштвото кои произлегуваат од договорите за осигурување и сегашната вредност на идните обврски на договорувачот на осигурувањето врз основа на тие договори. Математичката резерва е фонд во кој се собираат средствата од премиите од животни осигурувања на сите осигуреници. Вкупните технички резерви на Друштвото се потврдени од страна на овластен независен актуар.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

26.ОДЛОЖЕНИ И ТЕКОВНИ ДАНОЧНИ ОБВРСКИ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Обврски за данок од резултатот	-	1.746.771
Останати даночни обврски	<u>117.812</u>	<u> </u>
Вкупно	<u>117.812</u>	<u>1.746.771</u>

27. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Обврски по основ на провизија на посредници	14.605.160	12.713.740
Обврски по основ на однапред уплатена премија за животна осигурување	43.853.091	38.945.339
Обврски по основ на уплатен капар за животна осигурување	1.764.364	1.880.451
Обврски по основ на финансиски лизинг		
Останати обврски	4.096.820	5.605.363
Вкупно	<u>64.319.435</u>	<u>59.144.893</u>

28.ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ

Друштвото во текот на своето работење е поврзано со своето матично друштво, Кроацيا Осигурување дд, Загреб, како и со останатите друштва кои се поврзани со матичното друштво.

Трансакциите со овие поврзани субјекти се како што следува:

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
Побарувања од:		
Кроацيا Осигурување дд, Загреб	344.650	124.185
Кроацيا Осигурување неживотно осигурување Скопје	<u>15.832.177</u>	<u>16.491.388</u>
Вкупно	<u>16.176.827</u>	<u>16.615.573</u>
Обврски кон:		
Кроацيا Осигурување дд, Загреб	211.138	41.565
Кроацيا Осигурување неживотно осигурување Скопје	<u>113.365</u>	<u>89.105</u>
Вкупно	<u>324.503</u>	<u>130.670</u>
Расходи:		
Кроацيا Осигурање дд, Загреб	1.423.163	403.669
Кроацيا Осигурување Неживотно осигурување Скопје	761.489	719.825
Исплати на менаџмент	<u>8.296.680</u>	<u>7.807.135</u>
Вкупно	<u>10.481.332</u>	<u>8.930.629</u>
Приходи:		
Кроацيا Осигурување Неживотно осигурување Скопје	<u>507.114</u>	<u>508.800</u>
Вкупно	<u>507.114</u>	<u>508.800</u>

Друштвото смета дека има непосреден однос на поврзана страна со мнозинскиот сопственик Croatia Osiguranje d.d. Zagreb и со членовите на Групацијата на мнозинскиот сопственик.

КРОАЦИЈА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31 декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

28. ТРАНСАКЦИИ СО ПОВРЗАНИ СУБЈЕКТИ (продолжува)

На 28.12.2022 година Друштвото Кроација осигурување - живот преку трансакција извршена на Македонската берза на хартии од вредност АД Скопје изврши продажба на 5800 обични акции од Кроација Осигурување АД Друштво за неживотно осигурување Скопје по номинална и продажна вредност од 100 ЕУР по акција на матичната компанија Кроација Осигурање Д.Д.. Вкупниот износ на продадените акции изнесува 35.782.926 ден

Ставката за исплати на раководството се состои од сите исплати на клучното раководство на Друштвото, членовите на Одборот на Директори како и директорите на секторите во кој износ се вклучени бруто платите, премиите за животно осигурување, бонусите и надоместот за членовите на Одборот на Директори.

29. НЕИЗВЕСНИ И ПРЕЗЕМЕНИ ОБВРСКИ

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2023 година, Друштвото се јавува како тужена странка во судски постапки по основ на исплата на штета кон осигуреник во износ од 1.620.200 денари (2022: 52.700 денари).

Исто така против Друштвото се води судски спор по други основи на износ од 195.381 ден (2022: 195.381 ден). Друштвото нема издвоено резерва за споменатиот судски спор, затоа што според мислење на адвокатите кои го застапуваат судскиот спор на Друштвото, спорот ќе заврши во корист на Друштвото Кроација Осигурување АД Друштво за осигурување - живот Скопје

Даночен ризик

Финансиските извештаи и сметководствената евиденција на Друштвото подлежат на даночна контрола од страна на даночните власти во период од 5 години по поднесувањето на даночниот извештај за финансиската година и можат да предизвикаат дополнителни даночни обврски. Според проценките на раководството на Друштвото, не постојат било какви дополнителни услови од кои можат да произлезат потенцијално материјално значајни обврски по оваа основа.

30. УСОГЛАСЕНОСТ СО ЗАКОНСКА РЕГУЛАТИВА

На 31 декември 2023 и 2022 година, Друштвото ги исполнува барањата на Законот за супервизија на осигурување во врска со покривање на маргина на солвентност, пропишаните лимити за вложувањата на капиталот утврден во согласност со Законот за супервизија на осигурување како и средствата кои ги покриваат техничките резерви, Друштвото има доволно средства за покривање на техничката резерва и покривање на капиталот во целост.

На 31 декември 2022 година, Друштвото има вложувања од капиталот во државни хартии од вредност издадени од Министерството за финансии на РСМ, кои претставуваат 85% од капиталот (2022: 75,62% од капиталот). Нема ограничувања на лимит на овие вложувања. Друштвото редовно го известува регулаторот - Агенцијата за супервизија на осигурувањето („АСО“) преку кварталните извештаи за овие вложувања и до сега нема добиено мерка или препорака за усогласување.

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД Друштво за осигурување на живот, Скопје
Неревидирани Финансиски извештаи за годината што завршува на 31
декември 2023

(сите износи се искажани во денари, доколку не е поинаку искажано)

31. ПОСЛЕДОВАТЕЛНИ НАСТАНИ

По 31 декември 2023 година, датумот на известување, не се случиле значајни настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

ПРИЛОГ 1– ГОДИШЕН ИЗВЕШТАЈ СО ПОТВРДА НА АКТУАРОТ

Извештај за работата
за период од 01.01.2023 до 31.12.2023

CROATIA[®]
осигурување/живот

Содржина

I. Систем на управување и активностите на клучните функции на Друштвото во 2023 година.....	3
II. Извештај за работењето на Кроаџа осигурување А.Д. – Друштво за осигурување живот за периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023	
1. Макроекономско опкружување.....	4
2. Пазар на осигурување.....	6
3. Основни податоци за Друштвото.....	7
4. Систематизација и организација	9
5. Деловната политика во 2023 година	10
5.1 Стратегиски цели за 2023 година.....	11
5.2 Годишни цели за 2023 година	11
5.3 Клучни проекти во 2023 година.....	12
6. Капитал и резерви	12
7. Технички резерви	13
8. Управување со ризиците	21
9. Законски контроли и ревизии	24
10. Корпоративно управување во Кроаџа осигурување - Живот АД Скопје	25
11. Усогласеност со прописите	25
12. Ликвидност во работењето.....	26
13. Принципи на реосигурување	26
14. Осигурително управување со состојба на ден 31.12.2023 година	27
15. Деловни резултати од 31.12.2023 година.....	29
16. Развојни показатели на Друштвото	30
III. Финансиски показатели 30	
1 Биланс на успех од 31.12.2023 година	30
2 Биланс на состојба на 31.12.2023 и компаративни податоци за 2023 во однос на 2022	37
IV. Развојни проекти за 2023 година 39	
V. Едукација на вработените од 01.01.2023 до 31.12.2023 година 41	
VI. МАРКЕТИНГ АКТИВНОСТИ ВО ПЕРИОДОТ 01.01.2023 до 31.12.2023 година	
VII. Работа на органот за управување	
VIII. ПРИЛОЗИ	

I. Системот на управување и активностите на клучните функции на Друштвото во 2023 година

Друштвото има воспоставено едностепен систем на управување преку Одборот на директори. Одборот има четири члена од кои три се неизвршни, а еден е назначен за извршен член на Одборот на директори со назив генерален директор. Еден од неизвршните членови на Одборот на директори е независен член. Неизвршните членови на Одборот ја вршат функцијата на надзор на работењето на Друштвото, додека генералниот директор го раководи работењето на Друштвото.

Воспоставено е управување со значајните ризици, кои влијаат на работењето преку активностите на клучните функции во Друштвото.

Клучни функции воспоставени на ниво на Друштвото се:

- Системот за управување со ризиците на Друштвото е поставен преку сеопфатноста на организациската структура, интерните акти, технологијата како и правилата, постапките и ресурсите за идентификување на ризиците, мерење, односно проценување на ризиците, контрола и следење, тестирање на отпорностите на стрес, совладување и управување со ризиците. Функцијата управување со ризиците е воспоставена преку Одбор за управување со ризици, Одбор за управување со ИТ ризици и Менаџер за ризик. Редовно се координира со останатите клучни функции како и со останатите организациски единици кои се оперативни одговорни за прифаќање на поединечните ризици или пак се надлежни за поединечни специфични области на работењето, со цел навремено да се обезбеди адекватен тек и квалитет на сите потребни информации. Во текот на годината функцијата за ризици изработи квартални анализи за ризиците врз кои Друштвото е изложено, воспостави интерни кредитни рејтинзи за банките, како и креирање база за оперативен ризик. Одборот за управување со ризиците во ИТ ги разгледува прашањата поврзани со сигурноста и интегритетот на информацискиот систем, врши идентификација, анализа и евалуација на ризиците и предлага мерки за нивно отстранување и пренесување.
- Функцијата на следење на усогласеноста со прописите е воспоставена преку Одборот за следење на усогласеноста со прописите. Одборот ги следи законските измени што се од значење за работењето на Друштвото, дава препораки и насоки за постапување во врска со усогласувањето на Друштвото со законската и подзаконската регулатива. Во текот на 2023 година Одборот за усогласеност со прописите на своите состаноци ги разгледуваше законските и подзаконските измени и даваше препораки за постапување до соодветните организациони единици на Друштвото со цел да се обезбеди целосна усогласеност на работењето со релевантната регулатива.
- Актуарската функција во Друштвото е организирана како независна и самостојна позиција која го разгледува работењето на Друштвото, спроведува анализи и дава препораки до раководството во поглед на остварувањата на финансиските резултати од аспект на актуарските правила, прописи и ризици. Актуарската функција е оперативна независна и е интегрирана во организационата единица на Друштвото на начин што оневозможува да е под влијание на другите клучни функции или раководството на Друштвото.
- Воспоставена е интерна ревизија, која е независна и самостојна во своето работење. Внатрешниот ревизор за своето работење го известува Одборот на директори на Друштвото. Внатрешниот ревизор спроведува ревизии согласно со годишниот план и програма и за секоја спроведена ревизија подготвува посебен извештај со препораки за констатираните наоди. Внатрешниот ревизор

го следи исполнувањето на препораките и доставува извештаи до органот на надзор - Одборот на директори.

II. Извештај за работењето на Кроациа осигурување А.Д. – Друштво за осигурување живот за периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023

1. Макроекономско опкружување

Глобалната економија продолжува да се соочува со големи предизвици. Ризиците од надворешното опкружување, и на краток, и на среден рок и натаму се неповолни и дополнително се нагласени. Геополитичките превирања, главно поврзани со војната во Украина и најново на Блискиот Исток, евентуалното засилување на геоекономската фрагментација и сè поизразените климатски промени со нивните можни ефекти врз синџирите на снабдување и променливоста на светските берзански цени, послабиот раст на кинеската економија, евентуалното натамошно затегнување на глобалните финансиски услови и со тоа, зголемениот финансиски стрес за високозадолжените земји, претставуваат клучни фактори на ограничување на глобалниот раст. Ризиците од домашното опкружување на краток рок се поврзани со влијанието на политичкиот циклус врз економијата во 2024 година, додека како позитивни ризици на среден рок повторно се оценуваат ефектите од членството во НАТО, од напредокот во преговорите за пристап во ЕУ коишто може да ги забрзаат структурните реформи, како и од можното искористување на географската предност на нашата економија во рамките на започнатиот процес на приспособување на глобалните синџири.

Во изминативе неколку години светот се соочи со повеќе последователни шокови од невидени размери чиешто ефекти се видливи во повеќе сегменти:

– Глобалната економија во периодот 2020 – 2023 година претрпе големи загуби коишто се проценуваат на БДП понизок за околу 4% во споредба со претпандемичните проекции, при поголеми загуби во помалку развиените економии, вклучително и на Западен Балкан (БДП понизок за околу 5%).

– Глобалната инфлација растеше со стапки незабележани во изминатите 25 години, минатата година достигнувајќи околу 9% во просек, а во помалку развиените економии двоцифрени нивоа – во ЦИЈЕ достигна 13,3%. Оваа година значително забавува, но сè уште е над историскиот просек кај најголемиот дел од економиите.

– Нов ризик со кој се соочивме оваа година е финансиската (не)стабилност, што се одрази со пропаѓање на неколку банки во САД, но како резултат на брзата реакција на регулаторот, не дојде до позначителни преносни ефекти во пошироки размери.

Според најновите проекции на ММФ, неповолните ефекти од шоките ќе се чувствуваат и на среден рок, но поблаго.

ММФ предвидува стапки на раст на глобалната економска активност во периодот 2023 – 2025 година, во просек, од 3%. Динамички гледано, по растот од 3,5% во 2022 година, за тековната и наредната година се очекува забавување на глобалниот раст (3% и 2,9%, соодветно), а потоа умерено забрзување, односно раст од 3,2% во 2025 година.

Забавувањето е нерамномерно, односно е поизразено кај развиените економии.

Оваа динамика на глобален раст е под просечната во изминатите две декади и е одраз на подолгорочните последици од пандемијата, војната во Украина, зголемената геоекономска фрагментација, како и на затегнатите финансиски услови и помалата фискална поддршка при потреба за фискална консолидација.

Согласно проекциите за растот на економијата се очекува умерено забавување на економскиот раст во 2023 година и негово постепено засилување во следниот период. Се очекува дека македонската економија годинава ќе оствари раст од 1,9%, додека на среден рок, со подобрувањето на состојбите во надворешното окружување и очекувањата за спроведување на јавните инфраструктурни инвестиции, растот ќе забрза движејќи се во распон од 3 до 4%. Надворешната позиција на економијата е значително подобра од очекуваната, во услови на стабилизирање на цените на светските пазари на примарните производи, со позитивен ефект врз девизните резерви коишто и натаму се во сигурната зона, што, пак, придонесува за натамошно јакнење на стабилноста на девизниот курс.

Народната банка, почнувајќи уште од крајот на 2021 година, презема повеќе мерки за стабилизирање на инфлациските очекувања и инфлацијата, како и на девизниот пазар, преку каматната стапка, инструментот задолжителна резерва, но и преку системски мерки, како што е противцикличниот заштитен слој на капиталот и макропрудентни мерки со кои истовремено се јакне и отпорноста на банкарскиот систем. Секако се потенцира потребата за водење претпазливи макроекономски политики коишто влијаат врз агрегатната побарувачка, бидејќи глобалните услови и натаму се неизвесни и непредвидливи.

Домашна економска активност

Во третиот квартал од 2023 година активноста во домашната економија оствари реален раст од 1,2% на годишна основа што претставува забавување во однос на претходниот квартал. Гледано од аспект на побарувачката, реалниот годишен раст на БДП произлегува од нето-извозот, при натамошно и засилено надолно приспособување на увозот на стоки и услуги, чијшто позитивен ефект и натаму преовладува. Пад бележи и извозот, имајќи ја предвид стабилизацијата и искористеноста на капацитетите по високиот раст во изминативе две години, при истовремено забавен раст на странската побарувачка. Од друга страна, домашната побарувачка бележи пад, под влијание на високиот реален пад на бруто-инвестициите и намалувањето на јавната потрошувачка, додека личната потрошувачка бележи натамошен солиден раст. Падот на брутоинвестициите се продлабочува, при висока споредбена основа од минатата година кога залихите значително пораснаа заради зголемените глобални ризици, но и при послаби инвестиции во основни средства гледано преку неповолните поместувања во градежништвото. Растот на личната потрошувачка и натаму е поддржан од реалниот раст на просечната исплатена плата и масата на пензии

Инфлација

Во четвртиот квартал од 2023 година годишната стапка на инфлација дополнително забави и се сведе на 3,4%. Овие поместувања кај домашните цени се резултат на придвижувањето кај сите три главни категории, но во најголем обем кај храната, имајќи ја предвид и високата споредбена основа. Во текот на овој квартал, цените на основните прехранбени производи, како и цените на енергентите на меѓународниот пазар се движеа главно во надолна насока, а беа во примена и домашни краткорочни

мерки за намалување и замрзнување на цените на дел од прехранбените производи во трговијата на мало. За целата 2023 година, просечната годишна стапка на инфлација е во согласност со очекувањата и изнесува 9,4%. Во поглед на факторите коишто би влијаеле врз идната краткорочна динамика на потрошувачките цени, во четвртиот квартал се забележува натамошен пад на цените на домашните производители на индустриски производи и натамошно забавување на странската увезена инфлација. Во однос на очекувањата за стапката на инфлација во наредниот период, според Анкетата на Народната банка, економските аналитичари очекуваат нејзино натамошно забавување, слично со проектираната динамика на инфлацијата на Народната банка и меѓународните институции.

Вработеност

Пазарот на труд во третиот квартал од 2023 година и натаму бележи позитивни придвижувања на квартална основа. Така, бројот на вработени лица се зголеми за 0,4%, а истовремено бројот на невработени лица се намали за 1,7%. Ваквите движења придонесоа за мало нагорно придвижување на стапката на вработеност, којашто достигна 45,7% при истовремено натамошно намалување на стапката на невработеност, којашто се сведе на 12,8%. Истовремено, во третиот квартал е забележано зголемување на активното население, во услови на непроменетост кај неактивното население, што упатува на поволни движења и кај понудата на работна сила. Во согласност со анкетните истражувања, оптимизмот кај раководителите на претпријатијата во поглед на новите вработувања во четвртиот квартал од 2023 година е засилен, во споредба со согледувањата искажани за претходниот квартал. Во однос на цената на трудот, платите во третиот квартал од 2023 година и натаму растат со слична динамика.

Основните макроекономски индикатори се прикажани во следната табела:

Табела 1 – Макроекономски индикатори

	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3	Q4	Q1	Q2	Q3
	2021	2021	2021	2021	2022	2022	2022	2022	2023	2023	2023
%											
Инфлација	2,0	2,4	2,8	2,8	7,7	10,0	12,4	14,2	16,1	13,6	11,5
Раст на БДП	-1,8	13,4	3,0	1,2	2,2	4,0	2	1,5	1,5	1,1	1,2
Стапка на невработеност	16,0	15,9	15,7	15,2	14,7	14,5	14,3	14,0	13,3	13,1	12,8
Просечен девизен курс	61,66	61,61	61,55	61,69	61,65	61,7	61,68	61,65	61,49	61,49	61,49

2. Пазар на осигурување

Пазарот за осигурување во Република Северна Македонија го сочинуваат 18 (осумнаесет) осигурителни друштва, од кои 6 се занимаваат исклучиво со осигурување на живот, додека 12 вршат работи од областа на неживотно осигурување.

Брокерски друштва, друштва за застапување во осигурување, лиценцирани брокери и застапници

На пазарот на осигурување во Република Македонија делуваат 47 осигурително брокерски друштва, 19 активни друштва за застапување, 8 деловни банки кои делуваат како застапници во осигурување, 684 лиценцирани брокери и 1.760 лиценцирани застапници во осигурување.

Друштва за осигурување на живот

Од вкупно 18 осигурителни компании кои делуваат на територија на Р. Северна Македонија, 6 компании: Кроаџа Осигурување АД – Друштво за осигурување на живот, АД за осигурување на живот „Граве“ Скопје, WINNER LIFE – Vienna Insurance Group, “UNIQA Life Македонија, Триглав Осигурување Живот АД Скопје и Прва Живот АД Скопје имаат основна дејност осигурување на живот и делуваат со добиена дозвола за вршење на работи од областа на осигурување на живот.

Според последните официјални податоци заклучно со 31.12.2023 година бруто полисираната премија на пазарот на осигурување изнесуваше 233,27 милиони евра, што претставува раст од 12,20% во споредба со истиот период во 2022 година.

Заклучно со 31.12.2023 година, друштвата за животно осигурување остварија бруто полисирана премија во износ од 40,46 милиони евра, што претставува раст од 9,30% во споредба со истиот период минатата година.

Според планираните деловни резултати за периодот од 2023 до 2027 година, Кроаџа осигурување АД - Друштво за осигурување живот има план да ја задржи својата водечка позиција и покрај агресивниот пристап на конкуренцијата.

3. Основни податоци за Друштвото

Друштвото Кроаџа осигурување – Живот А.Д. Скопје е основано на 10 август 2004 година со Решение за дозвола за работа во осигурувањето бр. 18-3209/6 издадена од Министерството за финансии во Р. Македонија, а работата ја започна во април 2005 година.

Согласно со решението од Министерството за финансии и Статутот на Друштвото бр.02-2201/2 од 20.10.2008 година, Друштвото врши работи на осигурување на животот со приоритетност во делувањето 65.11 –Осигурување живот:

- Класа 1 – Осигурување од последица на несреќен случај во случај на смрт или нарушување на здравјето поради несреќен случај - дозвола согласно со решение бр. 18-3209/6 од 10.08.2004 година.
- Класа 2 – Здравствено осигурување (од групата на неживотно осигурување) - дозвола согласно со решение број УП 07-1-177 од 29.04.2013.
- Класа 19 – Осигурување живот- дозвола согласно со решение бр. 18-3209/6 од 10.08.2004 година.
- Класа 21 – Осигурување живот поврзано со удели и инвестициски фондови кога осигуреникот го презема инвестицискиот ризик во врска со промената на вредноста на инвестициските купони или други хартии од вредност на инвестициски фондови - дозвола согласно со решение број УП 19-1-386 од 23.08.2016.

Друштвото е заведено во Трговскиот регистар во рамките на Централниот регистар на Р. Македонија под единствен матичен број на субјектот ЕМБС 5920922 и единствен даночен број ЕДБ 4030004526504. Друштвото работи и учествува во платниот промет под називот:

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД – Друштво за осигурување на животот (на хрватски: CROATIA OSIGURANJE d.d. – Društvo za osiguranje života)

Скратениот назив на друштвото гласи:

КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ - ЖИВОТ

Во правните трансакции со странски држави името на Друштвото е на англиски јазик и е напишано со латинично писмо:

CROATIA INSURANCE – LIFE.

Друштвото во 2023 година го смени своето седиште. Новото седиште на Друштвото е во Скопје, на ул. Железничка бр.41, Општина центар, Република Македонија.

Заштитен знак на Друштвото е дел од називот на Друштвото што се користи во правниот промет, како додаток во облик на цртеж со текстуален дел, кој претставува ликовна графичка целина и тоа приказ на едностран цилиндар пресечен од десната страна. Под заштитниот знак се наоѓаат зборовите: КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ - ЖИВОТ.

Со одлука на Собранието, Друштвото беше ребрендирано во 2008 година, од Вардар – Кроациа а.д. во Кроациа Осигурување а.д. - Друштво за осигурување живот.

Во сопственичката структура на Друштвото акции имаат тројца акционери: Croatia osiguranje а.д. Загреб, Кроациа осигурување а.д. Љубушки и Вардар осигурување а.д. Скопје. Во декември 2007 година беше извршена купопродажба на 2,520 акции помеѓу акционерите Кроациа осигурување а.д. Загреб и Кроациа осигурување а.д. Љубушки, со што е зголемено учеството на Кроациа осигурување Загреб во акционерскиот капитал од 36,4% на 70%.

Во декември 2008 година е извршена докапитализација на Друштвото во согласност со Измените на Законот за супервизија во осигурувањето на Р. Македонија во износ од 2.250,000.00 евра, со што е зголемен основниот капитал на Друштвото, но и уделот на Кроациа осигурување а.д. Загреб во вкупната сопственичка структура на 92,5%.

На ден 24 ноември 2011 година е донесена одлука за купување акции во Кроациа осигурување – живот а.д. Скопје, од акционерите во Друштвото Триглав осигурување АД (АД за осигурување Вардар). Во декември 2011 година е извршена купопродажба на 2,250 акции од Друштвото Триглав осигурување АД, со што Кроациа осигурување – Живот А.Д., Загреб поседува 92,5% од вкупниот пакет акции, а Кроациа осигурување – Живот А.Д. Скопје поседува 7,5% од вкупниот пакет акции.

Кроациа осигурување - Живот д.д. Скопје, согласно со Одлуката донесена на XIII вонредна седница на Собранието на акционерите, број 02-1483 / 1 од 29.11.2012 година, за продажба на 750 обични обични акции со номинална вредност од 100 евра по акција или со единствена продажна цена од 105 евра по акција, на 24 декември истата година добила Одлука за одобрување за продажба на сопствени акции преку приватна понуда за познат купувач (Croatia osiguranje dd Zagreb), издадена од Комисијата за хартии од вредност на Република Македонија. Кроациа осигурување а.д. Загреб на 08.01.2013. уплати

Извештај за работата на Друштвото за период од 01.01.2023 до 31.12.2023 година

вкупен износ на средства во износ од 78.750 евра, со што стана сопственик на 750 нови обични акции претходно во сопственост на Кроаџа Осигурување Живот АД Скопје. По завршувањето на продажбата, сопственичката структура изгледа вака:

Основачкиот капитал изнесува: 3.000.000,00 eura

Бројот на издадените акции: 30.000

Номиналната вредност на акција: 100,00 eura

Број на акции во сопственост на Кроаџа осигурување А.Д. Загреб: 28.500

Број на акции во сопственост на Кроаџа осигурување – Живот А.Д. Скопје: 1.500

Одборот на директори на Друштвото има 4 члена и на ден 31.12.2023 година е во следниот состав:

1. Ванчо Бален, претседател, неизвршен член;
2. Иван Залар, неизвршен член;
3. Маја Станковска Костова, извршен член, генерален директор;
4. Огњен Блажевски, независен неизвршен член.

Ваквата организациска поставеност на Одборот на Директори е во согласност со одредбите од член 367 од Законот за трговските друштва и актите на Друштвото. Овластено лице во Друштвото со неограничени овластувања во внатрешниот и надворешниот промет е Маја Станковска Костова, извршен член во Одборот на директори – генерален директор без ограничувања.

4. Систематизација и организација

Деловната активност на Компанијата во 2023 година, според изменета систематизација во 2022 е организирана во следниве организациски дела:

- Сектор за унапредување на продажба во осигурување;
- Сектор за финансии, сметководство и контролинг;
- Служба за ИТ;
- Служба за спречување перење пари и финасирање тероризам;
- Служба за ликвидација на штети;
- Служба за човечки ресурси и академија.

- Овластен актуар на Друштвото е Кристина Евтимоска.
- Овластен внатрешен ревизор на Друштвото е Ѓоко Ѓорѓиев.

Внатрешниот ревизор во Друштвото во своето работење е независен од организационите делови и е директно одговорен за неговата работа пред Одборот на директори.

На ден 31.12.2023 година бројот на вработените во Кроаџа осигурување – Живот А.Д. Скопје е 84 со редовен работен однос.

Таблица 2: Стручна подготовка на вработените на 31.12.2023.

Вкупен број вработени	Магистер	Висока стручна подготовка	Средна стручна подготовка
84	9	54	21

Извештај за работата на Друштвото за период од 01.01.2023 до 31.12.2023 година

5. Деловната политика во 2023 година

Заклучно со 31.12.2023 година Друштвото ја продлабочи својата активност во областа на осигурувањето на животот, што му овозможи да ги зајакне угледот и афирмацијата во финансиското и економското опкружување на Република Северна Македонија. Покрај негативните влијанија на воените конфликти како и нестабилноста на цените на глобално ниво врз целокупната економија Друштвото во 2023 забележа успешно работење. Менаџментот на Друштвото презеде многубројни мерки за реализација на планираните деловни политики и реализација на стратегиските цели, насочени кон континуирано зајакнување на каналите за продажба преку:

- Зголемување на бројот на надворешните застапници и зајакнување на надворешната продажна мрежа преку редовно контактирање, воведни и корективни обуки и семинари;
- Зајакнување на човечките ресурси во Секторот за унапредување на продажбата на осигурувањето преку континуирана едукација и обука;
- Зајакнување на контролата над деловните процеси, активности и редовно следење на постигнатите продажни резултати;
- Оптимизирана наградна програма со цел зголемување на продажните резултати и намалување на флукуацијата во овој канал;
- Продолжување на соработката со постојните брокерски друштва;
- Зајакнување на развојот на банко-каналот на продажба – интензивирани е соработката преку врзана продажба со две од најголемите банки во Република Македонија - НЛБ банка и Уни Банка;
- Маркетинг активности како поддршка на продажбата со цел зголемување на продажбата;
- Иницирање меѓуинституционална соработка со цел да се зголеми продажбата;
- Следење на трендот на осигурување и истражување и креирање дополнителни услуги и услуги ориентирани кон корисниците;
- Анализи на пазарот и поставување на производите поблиску до преференциите и потребите на осигурениците;

Со посебно внимание продолжуваат напорите за развој на стратегијата на Друштвото во врска со процесот на градење сопствена продажна мрежа, како предуслов за одговарање на промените на пазарот на осигурување и за потребата за намалување на трошочната структура на Друштвото, а и за зајакнување на сопствениот потенцијал по пат на:

- Продолжување на стратегијата – Развој на продажната мрежа преку зголемување на број на вработени, градење активни застапници во продажна мрежа;
- Задржување на постојните и придобивање нови застапници, кои се продажно ориентирани;
- Континуиран процес на едукација и менторство на надворешните застапници со директно вклучување и надзор на внатрешните регионални координатори и Кроациа академија;
- Во согласност со потребите на пазарот финансиската состојба и стратегијата за развој на бизнисот, компанијата има регионално вработени во еден град во Р.Македонија.

Заклучно со 31.12.2023 година Друштвото примени конзервативна политика на вложувања капитал и техничка резерва, што како стратегија даде задоволувачки резултати и квалитетен приход од работењето.

Управувањето со квалитетот на штетите, одржување постојана солвентност и ликвидност и инвестирање средства во согласност со законската регулатива и актите на Друштвото беа целите на Друштвото утврдени со деловната политика за 2023 година.

Посебен акцент на деловната политика на Компанијата во текот на 2023 година беше ставен на континуираниот процес на примена на имплементираниот сертификат според стандардот ISO 9001, како и негово постојано подобрување од страна на раководството за квалитетот на Компанијата.

Имплементацијата на ИСО (ISO) стандардот претставува конкурентска предност на Кроациа осигурување - Живот а.д. Скопје бидејќи со овој процес Друштвото се стекнува со примат на прва осигурителна компанија што поседува сертификат за квалитетот ISO 9001: 2015 на македонскиот пазар на осигурувањето.

Во текот на третиот квартал од 2022 година, Друштвото го обнови вториот ИСО сертификат, ISO 10002: 2018 - Управување со жалбите и задоволството на клиентите во обезбедувањето услуги за осигурување на животот станувајќи првата компанија во регионот што го поседува овој сертификат. Со сертификацијата од страна на Lloyd's Register Quality Assurance во согласност со овој стандард само ја докажуваме посветеноста на компанијата на своите клиенти и настојувањето да се обезбеди максимален квалитет.

5.1 Стратегиски цели за 2023 година

Друштвото ги дефинираше следниве стратегиски цели за период 2023 – 2027 година.

1. Висок степен на квалитет на услугата која ја нудиме.
2. Задоволство на осигурениците.
3. Долгорочно задржување на лидерската позиција на пазарот.
4. Инвестирање во иновации и информатичка технологија.
5. Инвестирање во развој на интерни и надворешни продажни канали.

5.2 Годишни цели за 2023 година

Друштвото ги дефинираше следниве цели за 2023 година:

1. Продолжување на развојот на банко-каналот на продажба.

2. Понатамошен развој на интерната продажна мрежа – директна продажба и развој на застапничка мрежа.
3. Развој на нови производи – зголемување на вредноста на постоечките како и развој на нови тарифи.
4. Автоматизација на процесите, ревидирање на деловните процеси
5. Фокус кон клиентите – систематизиран пристап и грижа на постоечките корисници

5.3 Клучни проекти во 2023 година

Во текот на 2023 година клучни проекти спроведени во Друштвото се:

1. Развој на сите канали на продажба – понатамошен развој на внатрешна и надворешна продажна мрежа.
2. Равој на нови производи – додадена вредност на постоечките и воведување на нови производи
3. Продлабочување на соработката со банките
4. Развој на ИТ апликација - CRM апликација, односно зголемување на ефикасноста на продажниот процес и развој на модул за извештаи
5. Фокус кон клиентите – систематизиран пристап и грижа на постоечките корисници

6. Капитал и резерви

Вкупниот обем на капиталот на Друштвото заклучно со 31.12.2023 година изнесува 11.699.658 евра.

Табела 3: Вкупен обем на капиталот на 31.12.2023

Вкупен капитал (ЕУР)	31.12.2023
Запишан капитал - редовни акции*	3.000.000
Откупени сопствени акции	-158.809
Законски резерви	2.864.980
Задржана нераспределена добивка од претходни периоди	4.554.311
Нето добивка за тековниот период	1.439.176
Вкупен капитал	11.699.658

*Износ на уплатениот капитал по курс на денот на уплатата

Со измените на Законот за супервизија на осигурувањето од 12 јуни 2007 година, цензусот на почетниот капитал е зголемен на 3.000.000 евра, така што изнесува 184.131.750 денари (3.000.000 евра на денот на уплатата на средствата) и е поделен на 30.000 обични акции со номинална вредност од 100 евра. Сите акции се платени во целост, издадени во нематеријална форма, слободни за преносливост и се чуваат во Централниот депозитар за хартии од вредност на Република Македонија.

Во согласност со Одлуката на Собранието на акционерите на 22 декември 2011 година, Кроациа осигурување - Живот а.д., Скопје, откупи 2.250 сопствени акции по цена од 105 евра (6.458 денари).

Кроаџа осигурување - Живот а.д. Скопје, согласно со Одлуката на Собранието на акционерите, на 29.11.2012 година во 2007 година, продаде 750 обични акции со единствена продажна цена од 105 евра по акција преку приватна понуда за познат купувач (Кроаџа осигурување dd Загреб).

Во продолжение е претставена сопственичката структура на Кроаџа осигурување – Живот а.д. Скопје на ден 31.12.2023 година:

Табела 4: Акциски капитал на ден 31.12.2023

	Број на акции	% удел
Кроаџа осигурување а.д. Загреб	28.500	95%
Кроаџа осигурување – Живот а.д. Скопје	1.500	5%
ВКУПНО	30.000	100%

7. Технички резерви

Вкупните технички резерви на Друштвото на 31 декември 2023 година изнесуваат **3.497.488.502 МКД (56.874.356 ЕУР)**, истото е прикажано во следната табела:

Табела 5: Вкупна техничка резерва на ден 31.12.2023.

	МКД	ЕУР
Вкупни технички резерви		
Резерва за преносна премија	17.690.329	287.671
Резерва за штети	19.828.998	322.449
Математичка резерва	3.459.969.175	56.264.236
ВКУПНИ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ	3.497.488.502	56.874.356

Следната табела го прикажува износот на математичката резерва што ја поседува Друштвото на 31.12.2023 година

Табела 6: Математичка резерва на ден 31.12.2023

	МКД	ЕУР
Математичка резерва на 31.12.2023		
Математичка резерва за мешано осигурување	2.266.831.554	36.862.047
Математичка резерва за доспеани, неисплатени полиси	37.599.572	611.425
Математичка резерва за детско осигурување	686.920.149	11.170.341
Математичка резерва за ТБС	13.105.970	213.123
Математичка резерва за малигни болести	2.274.649	36.989
Математичка резерва за траен инвалидитет	56.019	911
Математичка резерва за колективно осигурување	30.816.547	501.123
Математичка резерва за ризико осигурување	312.174.789	5.076.426

Математичка резерва за ризико кроинвест	1.249.120	20.313
Математичка резерва за ризико флекси	36.881.944	599.755
Математичка резерва за ризико инвест-гарант	67.051	1.090
Математичка резерва за мешано + кро инвест гарант инвест	35.866.607	583.244
Математичка резерва за детско кроинвест	17.563.199	285.604
Математичка резерва за рента со еднократна уплата	2.078.444	33.799
Математичка резерва за дополнителни осигурени суми	16.483.561	268.047
ВКУПНО МАТЕМАТИЧКА РЕЗЕРВА	3.459.969.175	56.264.237

Математичка резерва

Друштвото издвојува математичка резерва во износ кој е проценет на начин кој ќе обезбеди покривање на сите идни обврски од договорите за осигурување каде осигурениот настан зависи од ризиците кои се релевантни за конструкција на таблиците за веројатност.

Математичката резерва се проценува и се издвојува на основа на нето проспективна метода како разлика од сегашната вредност на сите идни обврски на Друштвото по договорите за осигурување и сегашна вредност на техничката премија од сите идни обврски на осигурениците, односно договарачите на осигурувањето, коишто произлегуваат од активните договори за осигурување, за секој договор поединечно. Резервата за преносна премија е составен дел од математичката резерва. Резервите за преносни премии референцираат на премијата што доспеала во тековниот пресметковен период, а се однесува за иден пресметковен период, согласно методот про- рата темпорис

Кај договорите за осигурување каде траењето на осигурувањето е подолго од траењето на плаќање премија, во пресметката на математичката резерва експлицитно се вклучени идните административни трошоци.

Кај основните осигурувања на живот е дозволено намалување на математичката резерва за вистинските неамортизирани трошоци за стекнување (цилмеризација), при што стапката на цилмеризација изнесува 3,5% од Техничката премија за целите на процена на математичката резерва, дисконтирањето на неамортизираните трошоци за стекнување на осигурувањето, како и дисконтирањето на вредностите на идните обврски, се пресметуваат со истата основа која се користи за процена на математичката резерва.

Доколку техничката премија која се користи при проценка на математичката резерва, зголемена за дозволеният годишен износ на цилмеризација е поголема од 90% од бруто полисираната премија наведена во договорот за осигурување, при проценката на математичката резерва, наместо техничка премија зголемена за дозволеният износ на цилмеризација, се зема 90% од бруто полисираната премија.

За договорите за осигурување за кои постои гарантирана откупна вредност проценетата бруто математичка резерва е најмалку во висина на гарантираната откупна вредност во моментот на проценка.

За групни осигурувања заклучени со поединечни договори за осигурување, математичката резерва се пресметува според вистинската пристапна возраст на секој осигуреник.

Математичката резерва на денот на процената е пресметана со линеарна интерполација на математичката резерва пресметана на почетокот и на крајот од осигурителната година во која припаѓа денот на пресметката, за секој договор за осигурување.

За договорите за осигурување од класа 21, осигурување на живот во врска со удели во инвестициони фондови, кога осигуреникот го презема инвестициониот ризик се пресметува математичка резерва за покривање на ризикот смрт и/или доживување за трошоците за вршење на дејноста, како и за сите други ризици кои произлегуваат од гарантираните исплати поврзани со доспеаноста, гарантираните откупни вредности или слично. Во овој случај, минималните стандарди за процена на математичката резерва кај договори за осигурување на живот каде инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот, во целост и соодветно се применуваат и на процената на оваа математичка резерва.

Покрај горенаведената математичка резерва, се формира и посебна резерва за исплата на договорената гарантирана сума директно поврзана со вредноста на вложувањето, која е еднаква на бројот на единици удели во инвестициони фондови во кои е вложена премијата на осигурување по секоја полиса поединечно. Паричната вредност на посебната резерва на одреден ден се одредува како производ на бројот единици удели по полиса и вредност на единица која конкретниот инвестиционен фонд ја доставил на одреден ден.

Претпоставките кои се дел од основата за пресметка на математичка резерва: таблиците за веројатност, каматната стапка и трошоците се составен дел од Техничкото упатство за пресметка на математичка резерва на Друштвото.

Каматна стапка

При изборот на каматната стапка за целите на процена на математичката резерва, друштвото за осигурување, ги зема предвид гарантираната каматната стапка согласно договорот за осигурување, приносот кој Друштвото остварува од вложувањето на средствата кои ја покриваат математичката резерва, приносот кој друштвото за осигурување го остварува од вложувањето на останатите средства, структурата и сигурноста на депонираните и инвестираните средства, рочната усогласеност на средствата и обврските и очекуваните идни трендови на пазарните финансиски параметри. Освен наведените параметри, Друштвото при избор на каматна стапка ги зема предвид и Одлуките од Агенцијата за супервизија на осигурувањето, со кои се регулира висината на каматната стапка.

При тоа, каматната стапка која се користи при процена на математичка резерва не смее да биде поголема од просечниот принос кој друштвото за осигурување го остварило од вложувањата на средствата кои ја покриваат математичката резерва во претходните три години и не смее да биде поголема од гарантираната каматна стапка согласно договор за осигурување.

Во пресметките на математичката резерва се користат следниве годишни технички каматни стапки, согласно гарантираните каматни стапки по договорите:

- ✓ За договорите за осигурување кои се склучени пред 1.3.2014 година, за индивидуално и колективно осигурување на живот за случај на смрт и доживување – мешано осигурување, за осигурувањето на живот во случај на доживување со поврат на премијата во случај на смрт - детско штедно осигурување и за осигурувањето на тешко болни состојби применетата каматна стапка за пресметка на математичка резерва изнесува 3%.

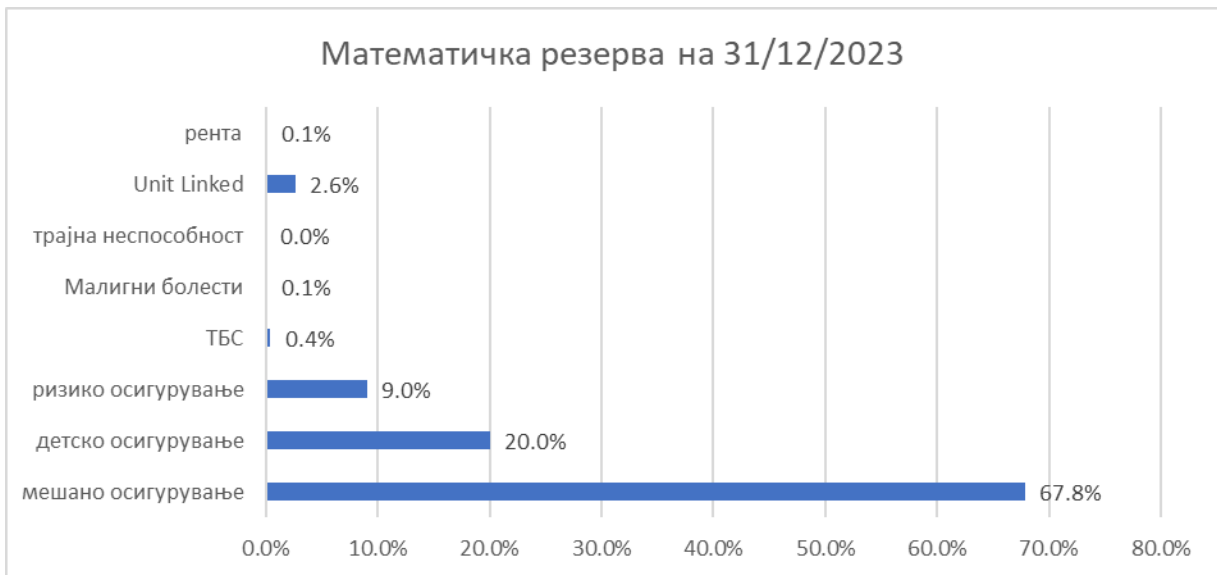
- ✓ Каматна стапка применета при пресметка на математичката резерва за сите тарифни групи од за индивидуално и колективно осигурување на живот за случај на смрт и доживување – мешано осигурување, за осигурувањето на живот во случај на доживување со поврат на премијата во случај на смрт - детско штедно осигурување и за осигурувањето на тешко болни состојби за полисите склучени од 1.3.2014 година до 31.12.2015 година изнесува 2,75%.
- ✓ Каматна стапка применета при пресметка на математичката резерва за ризико осигурување - осигурување на живот за случај на смрт со одредено времетраење изнесува 2,75% за договорите склучени пред 1.1.2016 год.
- ✓ За тарифната група доживотно осигурување за случај на смрт и за осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови каде осигуреникот го превзема инвестициониот ризик поврзано со осигурување за случај на смрт и доживување каматна стапка применета при пресметка на математичката резерва изнесува 2,25% за сите договори за осигурување склучени до 1.6.2020 и од 1.6.2020 до 1.5.2021 година применетата каматната стапка за пресметка на математичка резерва изнесува 2%
- ✓ Од 1.1.2016 година променета е каматната стапка за пресметка на премиите и пресметка на математичка резерва и изнесува 2,5% за сите тарифни групи од мешано и детско осигурување и се применува за сите договори за осигурување кои се склучени до 1.5.2020 година, и од 1.5.2020 до 1.5.2021 година применетата каматната стапка за пресметка на математичка резерва изнесува 2%
- ✓ Од 1.1.2016 година променета е каматната стапка за пресметка на премиите и пресметка на математичка резерва и изнесува 2,5% за сите тарифни групи од ризико осигурување и тбс осигурување и се применува за сите договори за осигурување кои се склучени до 1.6.2020 година и од 1.6.2020 до 1.5.2021 година применетата каматната стапка за пресметка на математичка резерва изнесува 2%
- ✓ За договорите склучени до 1.5.2020 година за осигурување на живот во случај на смрт со опаѓачки осигурени суми согласно амортизациониот план на кредит и за осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови со еднократна уплата на премија каде осигуреникот го превзема инвестициониот ризик и дополнително осигурување за случај смрт поради незгода и смрт поради сообраќајна незгода се применува 2,5% каматна стапка и од 1.5.2020 се применува каматна стапка од 2%.
- ✓ За дополнително осигурување за траен инвалидитет и за осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови каде осигуреникот го превзема инвестициониот ризик поврзано со детско штедно осигурување се применува каматна стапка од 2% за договорите склучени до 1.5.2021 година.
- ✓ За договорите за осигурување склучени по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% за сите горе наведени тарифни групи.
- ✓ При пресметка на математичка резерва за новата воведена тарифа 030123 – еднократно мешано осигурување во траење од три години, се применува каматна стапка од 2%.
- ✓ За тарифата дополнително осигурување кон осигурувањето на живот од малигни болести користена каматна стапка за пресметка на математичка резерва изнесува 1%.
- ✓ За тарифните групи од лична рента со одредено траење со еднократна уплата на премија се користи каматна стапка од 1,5%.
- ✓ За договорите за осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови со повеќекратна уплата на премија каде осигуреникот го превзема инвестициониот ризик поврзано со осигурување за случај на смрт-флекси инвест се применува каматна стапка од 1%.
- ✓ За колективно ризико осигурување за случај на смрт се користи каматна стапка од 0%.

Таблицы на веројатност

При изборот на таблиците за веројатност се земаат предвид сите релевантни трендови во искуството на друштвото за осигурување и осигурителната индустрија во целина, очекуваните трендови, планираната политика на преземање во осигурување и сите други очекувани промени кои значајно можат да имаат влијание во резултатот од процената.

Друштвото искуствено ги користи Македонските и Хрватските демографски таблици.

Распределбата на математичката резерва по вид на осигурување е прикажана на следниот график.

Од приказот се гледа дека најголем дел на пресметаната резерва припаѓа на мешаното осигурување, односно 67.8% од математичката резерва припаѓа на овој вид на осигурување. Тука е вклучено индивидуалното и колективното мешано осигурување.

Второ по застапеност е детското осигурување, на кое припаѓа 20% од вкупната математичка резерва на Друштвото со состојба на 31.12.2023. Трето по застапеност е ризико осигурување, каде се вклучени индивидуално, колективно ризико, доживотно ризико и ризико осигурувањата со опаѓачка осигурена сума. Застапеноста на ризико осигурувањето е 9% од вкупната математичка резерва со состојба на 31.12.2023.

Тест на адекватност на обврските (LAT)

Друштвото спроведува тест на адекватност на обврските (LAT).

Покрај основниот тест на адекватност на обврските (LAT) се тестира чувствителност на анализираното портфолио при што се земаат следните претпоставки: зголемена стапка на смртност, зголемена стапка на откуп, зголемени оперативни трошоци и намалување на стапката на принос и соодветно намалено дисконтирање.

Тестот на адекватност на обврските (LAT) покажува достаточност на прокнижената математичка резерва на 31.12.2023.

Во извештајниот период Друштвото инвестираше во дел од средствата за покривање на техничките резерви законски утврдени со член 88 од Законот за супервизија на осигурувањето, почитувајќи ги ограничувањата за поединечни инвестиции содржани во член 89 од Законот.

Согласно со Законот за супервизија на осигурувањето, Друштвото е должно да го одржува нивото на капиталот соодветно на степенот и видот на бизнисот што го врши и ризиците на кои е изложено. На ден 31.12.2023 година Друштвото ги исполни сите услови за адекватност на капиталот во осигурувањето живот.

Резерви за преносни премии

Друштвото издвојува резерви за преносни премии за секој договор за осигурување поединечно, во висина на оној дел од бруто полисираната премија што се пренесува во идниот пресметковен период во сооднос меѓу истечениот осигурителен период и преостанатиот период од истекот на договорите за осигурување.

Во портфолиото на друштвото за осигурување се вклучени договори за осигурување кај коишто ризикот е рамномерно распределен за времетраењето на договорот, притоа при пресметката на резервите за преносни премии по договорите е користен методот про рата темпорис

За договорите за осигурување за кои се пресметува математичка резерва, резервите за преносни премии се додаваат во износот на математичка резерва.

Резерва за бонуси и попусти

Резервите за бонуси се издвојуваат врз основа на правото на удел (учество) во добивката, кое е предвидено согласно тарифите и договорите за осигурување, по поединечен договор за осигурување, при што висината на добивката се пресметува врз основа на приносот од вложувањата на средствата од математичката резерва и е во корелација со разликата помеѓу вкупната каматна стапка за определување на добивка (утврдена со соодветна одлука) и техничката каматна стапка. Резервите за бонуси и попусти се додаваат на износот на пресметаната математичка резерва. Дополнителната осигурена сума се припишува од средствата акумулирани со вложување на математичката резерва наменети исклучиво за припис на идна добивка на осигурениците.

Резерви за штети

Друштвото издвојува резерви за штети во износ кој е проценет на начин кој ќе обезбеди покривање на сите обврски кои Друштвото е должно да ги надмири врз основа на договорите за осигурување каде што осигурениот настан се случил до крајот на пресметковниот период, без разлика на тоа дали настанот е пријавен, вклучувајќи ги сите трошоци кои произлегуваат произлегуваат од процесот на решавање и исплата на штети. Друштвото ги проценува резервите за штети за сите штетни настани кои потекнуваат од договорите од сопственото портфолио. Овие резерви, покрај проценетите обврски за настани и пријавени штети, ги вклучуваат и проценетите обврски за настани но непријавени штети, како и резерви за директни и индиректни трошоци за обработка и решавање на штети.

Резерви за настанати и пријавени штети – РБНС

Резервите за настанати и пријавени штети се проценети во согласност со интерните правила на друштвото за осигурување во врска со штетите, Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и Правилникот за минималната содржина на евиденцијата и начинот на пријава, резервација и ликвидација на штети од страна на друштвата за осигурување. Друштвото за осигурување проценува и издвојува бруто РБНС во висина на очекуваниот износ за штети и директни трошоци за обработка на штети кој треба да го исплати по основ на пријавените штети, за секоја штета поединечно врз основа на прибраната документација. Доколку нема соодветна документација, се користи мислење на соодветен експерт (проценител, лекар, актуар, адвокат и слично).

При процена на бруто РБНС друштвото за осигурување ги зема предвид сите фактори кои влијаат на очекуваните исплати за штети и директни трошоци за обработка на штети кои произлегуваат од преземените обврски.

Резерви за настанати но непријавени штети

За целите на процена на бруто ИБНР, Друштвото за осигурување користи соодветни модели согласно признати актуарски постапки за проекција на вкупните штети кои друштвото за осигурување ќе ги има исплатено после решавање на сите штети кои се настанати до датумот на пресметка (вкупни штети).

При проценување на вкупните штети Друштвото за осигурување ги групира штетите на начин да обезбеди стабилно и хомогено портфолио, во смисла одредена група на штети да содржи штети со слични карактеристики, но притоа да обезбеди доволно податоци. Портфолиото е стабилно и хомогено доколку таквото портфолио сегментирано по периоди на агрегација (период на настан, период на пријава и слично) покажува сличен развој низ периодите.

Изборот на метод зависи од природата на развој на штетите по поединечна класа на осигурување, а како еден од критериумите за определување на начинот на пресметка може да се примени едногодишна Run-off анализа на резервите за настанати но непријавени штети. Методот треба да е соодветен за целите на процена на вкупните штети за одредено портфолио.

Со состојба 31.12.2023 направена е пресметка и издвоени се бруто резерви за настанати но непријавени штети за ризиците за дополнително осигурување од незгода и дополнително осигурување од операции.

При пресметка на резервите за настанати но непријавени штети за дополнителното осигурување од незгода користи CL методот на триангуација на штети врз основана статистички податоци за настанати штети во последните единаесет развојни години. При користење на овој метод се земаат во предвид и потенцијалните можности за отстапување во развојните фактори, поради што се прави и соодветна корекција. При проценка на резервата за настанати и непријавени штети по класи на осигурување, земени се предвид и резултатите од run-off анализата кон последните години.

Дополнително направени се пресметки за ИБНР по класата со примена на други актуарски методи и претпоставки, со цел проверка на можните отстапувања.

Поради немањето на доволна историја на податоци за штети за дополнително осигурување од операции да се направи триангуација или примени некој друга статистичка метода, користени се упростени методи за пресметка на резервата за настанати и непријавени штети. Пресметано е колкав процент во изминатите години од искуството на Друштвото се штетите настанати во одредена година, а пријавени подоцна, во споредба со вкупните штети од истата година кои се настанати и пријавени во соодветната година на настан.

Исто така направена е процена на ИБНР со метод на очекувани штети како процент од заработената премија за последната календарска година. Применетите ULR коефициенти се согласно досегашното искуство на Друштвото.

Резерви за трошоци за обработка на штети

Резервите за директни трошоци за обработка на штети се составен дел од резервите за настанати и пријавени штети. Резервите за директни трошоци за обработка на штети се пресметуваат за секоја штета поединечно.

Друштвото за осигурување проценува и издвојува бруто резерви за индиректни трошоци за обработка на штети во висина на очекуваниот износ на трошоци кој треба да го надомести на трети лица за целите на целосно решавање и исплата на штетите настанати до датумот на процена, доколку друштвото за осигурување прекине со работа.

Износот на резервите за индиректни трошоци за обработка на штети друштвото за осигурување го проценува врз основа на фактичките индиректни трошоци кои се поврзани со обработката на штети.

8. Управување со ризиците

Системот за управување со ризиците на Друштвото е поставен преку сеопфатноста на организациската структура, интерните акти, технологијата како и правилата, постапките и ресурсите за идентификување на ризиците, мерење, односно проценување на ризиците, контрола и следење, тестирање на отпорностите на стрес, совладување и управување со ризиците. Исто така вклучува и утврдување на апетитот за ризик и профилот на ризичност, планирање на капиталот и следење на адекватноста на капиталот како и известување за ризиците на коишто Друштвото е изложено или би можело да биде изложено во своето работење.

Функцијата управување со ризиците е воспоставена преку Одбор за управување со ризици, Одбор за управување со ИТ ризици и Менаџер за ризик, а работењето на истата е уредено со Процедурата за работење на функцијата за управување со ризици и Деловодниците за работа на Одборите за управување со ризиците. Редовно се координира со останатите клучни функции како и со останатите организациски единици кои се оперативно одговорни за прифаќање на поединечните ризици или пак се надлежни за поединечни специфични области на работењето, со цел навремено да се обезбеди адекватен тек и квалитет на сите потребни информации.

Во текот на годината функцијата за ризици изработи квартални анализи за ризиците врз кои Друштвото е изложено, воспостави интерни кредитни рејтинзи за банките и инвестициските фондови, како и креирање база за оперативен ризик.

Друштвото управува со **ризикот од осигурување** преку поставување соодветни лимити при стекнување постапки за одобрување трансакции, кои вклучуваат нови производи или ги надминуваат утврдените лимити, тарифирање, дизајн на производот и управување со реосигурувањето. За да се избегне ризикот од осигурување, се применуваат следниве методи:

1. Одбивање понуди што не ги исполнуваат условите за прифаќање;
2. Превентивно одбегнување потенцијални ризици;
3. Преземање ризици само во случај на проценка на мал ризик;
4. Пренос на ризикот за реосигурување;
5. Управување со ризикот со делење и намалување на ризикот.

Друштвото пренесува дел од ризикот во реосигурување за да може да ја контролира изложеноста на ризикот од евентуални големи исплати за настанати штети и за да го заштити капиталот.

Извештаите за адекватност на резервите, премиите за осигурување, како и за износите на самопридржај, ги изработува именуваниот овластен актуар на Друштвото и тие се во согласност со законските прописи и лимити.

Усогласеноста на средствата за покривање на техничките резерви со регулаторните лимити, односно искористеноста на лимитите на 31.12.2023 година е прикажана во табелата во продолжение. Од приложеното се гледа дека Друштвото е во согласност со пропишаните регулаторни лимити:

Табела 7: Покриеност на математичката резерва на 31.12.2023 година.

Вид на вложување за покрите на математичка резерва	Регулаторен лимит	Изложеност на 31.12.2023 (МКД)	Изложеност на 31.12.2023 (ЕУР)	Реализација на лимит
Средства на трансакциски сметки	3%	5.178.209	84.205	0,14%
Депозити кај банки	60%	602.000.000	9.789.414	16,86%
Вложувања во државни обврзници	80%	2.802.710.310	45.576.231	78,48%
Удели во кеш инвестициски фондови	20%	78.486.777	1.276.312	2,20%
Заеми	20%	45.219.521	735.337	1,27%
Вкупни вложувања		3.533.594.817	57.461.499	
Барано покрите на математичка резерва		3.459.969.175	56.264.236	
Покриеност на математичка резерва		73.625.642	1.197.263	102,13%

Табела 8: Покриеност на техничка резерва на 31.12.2023 година.

Вид на вложување за покрите на техничка резерва	Регулаторен лимит	Изложеност на 31.12.2023 (МКД)	Изложеност на 31.12.2023 (ЕУР)	Реализација на лимит
Средства на трансакциски сметки	3%	2.868	47	0,00%
Депозити кај банки	60%	6.000.000	97.569	0,17%
Вложувања во државни обврзници	80%	27.527.737	447.642	0,77%
Удели во кеш инвестициски фондови	20%	4.335.198	70.497	0,12%
Вкупни вложувања		37.865.803	615.755	
Барано покрите на технички резерва		37.519.327	610.120	
Покриеност на техничка резерва		346.476	5.635	100,92%

Усогласеноста на средствата за покривање на капиталот со регулаторни лимити, односно искористувањето на средствата на 31.12.2023 година е прикажано во табелата подолу. Од приложеното може да се види дека Друштвото е во согласност со пропишаните регулаторни граници:

Табела 9: Покриеност на капиталот на 31.12.2023 година.

	2023	2022
1. Капитал		
а) Уплатен акционерски капитал	184.131.750	184.131.750
б) Резерви	176.181.947	146.298.519
в) Нераспоредена добивка	280.067.385	277.080.885
г) Откупени сопствени акции (-)	-9.765.970	-9.765.970
д) Нематеријални средства (-)	-6.287.789	-4.026.376
ѓ) Акумулирана и тековна загуба (-)	-	-
Вкупно основен капитал	624.327.323	593.718.808
Одбивни ставки, чл. 72 (IV1+IV2)	-	-

Вложувања во акции во правни лица од членот 72 од Законот	-	-
КАПИТАЛ	624.327.323	593.718.808
2. Маргина на солвентност	231.784.951	198.890.855
3. Гарантен фонд (3.000.000 ЕУР)	184.485.000	184.479.600
4. Вишок на капитал над маргина на солвентност	392.542.372	394.827.953
5. Вишок на капитал над гарантен фонд	439.842.323	409.239.208

Пазарен ризик е ризик од можни загуби што произлегуваат од промените или флукуациите на девизниот курс, каматните стапки и пазарните цени. Дел од овој ризик се ризиците од АЛМ (asset liability management) се ризици што произлегуваат од несовапањето на средствата и обврските во однос на рочноста, промените на девизните курсеви и промените на каматните стапки.

Друштвото може да биде изложено на валутен ризик, ризик од промена на каматните стапка и ликвидносен ризик.

Друштвото може да биде изложено на релевантниот ризик преку финансиски средства или инвестиции во каматносни финансиски инструменти и финансиски обврски, а изложеноста на ризик од промената на каматните стапка не зависи само од природата на финансиските инструменти туку и од сметководствената класификација. Друштвото го анализира и следи финансискиот ефект преку анализа на чувствителноста, анализа на пазарот на капитал и надворешни фактори на ризик извршени од функцијата за управување со ризикот во соработка со други организациони единици.

Кредитниот ризик е ризик од потенцијалните загуби кои произлегуваат од неисполнување на обврските коишто другата договорна страна ги има кон Друштвото.

Друштвото може да биде изложено на кредитен ризик по основ на вложувањата, односно изложеност врз следните финансиски инструменти: должнички хартии од вредност (државни и корпоративни), депозити и репо договори со банките, заеми и побарувања коишто произлегуваат од наплата на премијата од осигурителното работење и реосигурувањето, како и кредитниот ризик коишто произлегува од останатите побарувања на Друштвото.

Оперативен ризик претставува ризикот од загуби поради неадекватни или погрешни внатрешни деловни процеси, односно настани предизвикани од грешки на вработените, системски грешки или негативни надворешни настани. Исто така, вклучува правен ризик, ризик на информативниот систем, како и ризик од загуба поради неусогласеност со прописите и е тесно поврзан со други ризици на кои е изложено Друштвото. Оперативниот ризик е во корелација со големината на деловниот субјект и е присутен во сите фази на деловните процеси.

Управувањето, контролата и следењето на оперативните ризици се засноваат на воспоставените ефективни контролни механизми, односно на внатрешните прописи, правила и работни процедури, кои јасно ги регулираат процесите и деловните активности. Друштвото посветува посебно внимание на управувањето со оперативните ризици во доменот на информативниот систем, како и во процесот на штетите. Друштвото континуирано работи на подобрување на системот за управување со оперативниот

ризик, а основата првенствено е да го подигне нивото на културата на управувањето во сите вработени во Друштвото и понатаму да работи на подобрување на системот за внатрешна контрола.

Екстерни фактори на ризикот - Ризиците од опкружувањето на кои е изложено Друштвото ги опфаќаат следниве фактори за ризик: **политички, макроекономски, социјални, технолошки, правни (законодавни) и еколошки ризици**. Друштвото спроведе анализа на наведените надворешни фактори за ризик при разгледување на севкупниот ризичен профил на надворешните фактори за ризик и утврди дека тие имаат мало влијание врз одделни ризици на Друштвото или како придвижувачи на одделни ризици на Друштвото.

Ризикот од ликвидност се дефинира како ризик од неспособност за трансформирање на одредени форми на имот во пари или ризик од неможност за балансирање на куповната моќ од една страна и обврските од друга страна. Друштвото активно управува со ризикот од ликвидност преку дневно следење на показателите за ликвидност во согласност со прописите на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Основна цел при управувањето со финансиските, осигурителните, оперативните и другите ризици е одржување адекватно ниво на капиталот и техничките резерви на соодветниот обем и видовите на осигурување, имајќи ги предвид ризиците на кои е изложено. Друштвото активно ги управува средствата користејќи пристап кој создава рамнотежа во квалитетот, диверзификација, усогласеност на средствата и обврските, ликвидност и принос на вложувањата. Друштвото ги разгледува и ги одобрува целите на портфолиото, ја одредува насоката на вложувањата, ограничувањата и врши надзор над процесот на управување со активата и пасивата. Соодветно внимание посветува на почитувањето на одредбите на Законот за супервизија на осигурувањето. Друштвото активно ги управува и ги извршува своите обврски преку нивно редовно утврдување, согласно со начинот и правилата пропишани со Законот за супервизија на осигурувањето.

Ризикот од концентрација се однесува на ризикот од концентрацијата на изложеност на Друштвото кон поединци, групи на поврзани субјекти или претставува збир на изложености поврзани со заеднички фактори на ризик, како што се ист економски сектор или географска област, исти професии, а кои имаат голема веројатност за настанување штета или загуба. Друштвото спроведе анализа и утврди дека работи со низок концентрациски ризик.

9. Законски контроли и ревизии

Во текот на првиот квартал од 2023 година беше спроведена редовна годишна ревизија на финансиските извештаи на Друштвото, што покажува дека финансиските извештаи во 2022 година беа презентирани на реален и објективен начин во согласност со важечките сметководствени стандарди и сметководствени политики на Групацијата.

Ревизор на финансиските извештаи на Друштвото за 2023 година е Друштво за ревизија, консалтинг и даночни услуги на ДИЛОИТ ДОО Скопје назначено на седницата на Собранието на акционерите.

Во текот на 2023 година, над работењето на Друштвото од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето спроведена е една теренска контрола со предмет на супервизија Главниот деловен

Извештај за работата на Друштвото за период од 01.01.2023 до 31.12.2023 година

систем од аспект на почитување на законските и подзаконските одредби кои го регулираат работењето на Друштвото и една вонтеренска контрола од аспект на почитување на подзаконските одредби во делот на Правилникот за осигурување на живот во врска со удели во инвестициски фондови кога осигуреникот го презема инвестицискиот ризик. Заклучно со датумот на составување на финансиските извештаи за 2023 година Агенцијата нема издадено записник од спроведените контроли.

Во текот на 2023 година не се спроведени други контроли од надлежни Институции на Државата.

10. Корпоративно управување во Кроацيا осигурување - Живот АД Скопје

Друштвото е фокусирано на примена на добрите практики за корпоративно управување како составен дел на деловната стратегија. Друштвото е насочено своето деловно работење да го организира и врши во согласност со начелата на транспарентност и отчетност, поделбата на одговорностите, идентификација, мерење и управување со ризикот и регулаторна усогласеност.

Во текот на 2023 година Друштвото го продолжи трендот за надградба на системот на корпоративно управување преку следење на регулаторните и опкружувачките норми и практики и нивно инкорпорирање во деловното работење и организација на Друштвото.

11. Усогласеност со прописите

Со цел следење на усогласеноста со законската регулатива, Друштвото, со посебна одлука, има формирано Одбор за усогласеност со прописите со цел обезбедување координативно тело кое организирано ќе работи на целосна усогласеност на Друштвото со сите прописи што го опфаќаат работењето. Основна задача на ова тело е да известува и разгледува начини за имплементација на новата усвоена регулатива.

Друштвото како контролор, односно обработувач на личните податоци, во текот на 2022 година ги донесе сите интерни акти во Друштвото преку кои се имплементираше новиот Закон за заштита на личните податоци, усогласен со Општата регулатива за заштита на личните податоци (General Data Protection Regulation 2016/6792 - GDPR).

Друштвото има назначено офицер за заштита на личните податоци, кој се грижи за правилна примена на мерките за заштита при обработката на личните податоци. Офицерот за заштита на личните податоци ќе продолжи да работи на подигнување на свеста и обука на вработените лица во врска со заштитата на личните податоци, ќе информира и советува за обврските за заштита на личните податоци и редовно ќе учествува на обуките и работилниците во организација на Агенцијата за заштита на личните податоци, по што стекнатото искуство ќе го пренесува на сите вработени во Друштвото.

Кроацيا Осигурување АД – Друштво за осигурување на животот, согласно со Законот за спречување перење пари и финансирање тероризам, презема мерки и дејствија за спречување на перењето пари и финансирање тероризам, односно реализира серија сеопфатни мерки што треба да придонесат за што поефикасно спроведување на обврската да се препознаат обидите за перење пари и финансирање тероризам, при што за потенцијалните сомнителни случаи ја информира Управата за финансиско разузнавање, како и Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Друштвото има назначено овластено лице за спречување на перењето пари и финансирање на тероризмот и има формирано Служба за спречување на перењето пари.

Како дел од финансискиот систем, друштвото е должно да презема мерки и дејствија за откривање и спречување на перењето пари и финансирање на тероризмот и тоа:

- изготвување проценка на ризикот од перење пари и финансирање тероризам и нејзино редовно ажурирање;
- воведување и примена на програми за ефикасно намалување и управување со идентификуваниот ризик од перењето пари и финансирање тероризам;
- анализа на клиентите;
- известување и доставување податоци, информации и документација до Управата согласно со одредбите на Законот за спречување перење пари и финансирање тероризам и подзаконските акти донесени врз негова основа;
- чување, заштита и водење евиденција на податоците.

Друштвото најмалку двапати годишно реализира обука за вработените со цел усовршување и оспособување во областа спречување на перењето пари.

12. Ликвидност во работењето

Со цел обезбедување на потребните финансиски средства за исполнување на обврските во секое време, Друштвото дневно ја проценува својата ликвидност во согласност со методологијата за пресметување на коефициентот на ликвидноста пропишан од Агенцијата за супервизија на осигурувањето. Во текот на 2023 Друштвото работи со висок коефициент на ликвидност, на 31.12.2023 година беше 77,28.

13. Принципи на реосигурување

Друштво превзема ризик до висина на своите вкупни капацитети за носење на ризикот и применува политика на поделба на ризикот како би се обезбедило трајно извршување на обврските.

Со одлука број 0202-9143/4 донесена на X/2022 состанок на Одборот на директори на Друштвото од 20.12.2022 година максималниот самопридржај за 2023 година изнесува 30.000 евра.

Друштвото со почеток од 01.07.2023 година го продолжи годишниот договор за реосигурување и договорот за реосигурување од катастрофални ризици за колективни договори за осигурување на минимум 3 лица по штетен настан со важност 01.07.2022 - 30.06.2023 за уште шест месеци до истек на 31.12.2023. Со овој договор за реосигурување, реосигурителот го прифаќа ризикот од смрт од болест, смрт од несреќен случај, смрт од сообраќајна незгода, смрт на двајца родители кај тарифите на детско штедно осигурување осигурување, траен инавлидитет за дополнително осигурување од несреќен случај кон основното осигурување на живот за сите осигурени случаи со вкупна агрегирана осигурена сума по осигуреник над 30.000 ЕУР со лимит на покритие до 300.000ЕУР.

Ризиците кои го надминуваат максималното покритие се реосигураат со факултативни договори за реосигурување.

Сите осигурени суми кои ги надминуваат лимитите на годишниот договор се прифатени од реосигурителот во рамките на договорот.

Извештај за работата на Друштвото за период од 01.01.2023 до 31.12.2023 година

14. Осигурително управување со состојба на ден 31.12.2023 година

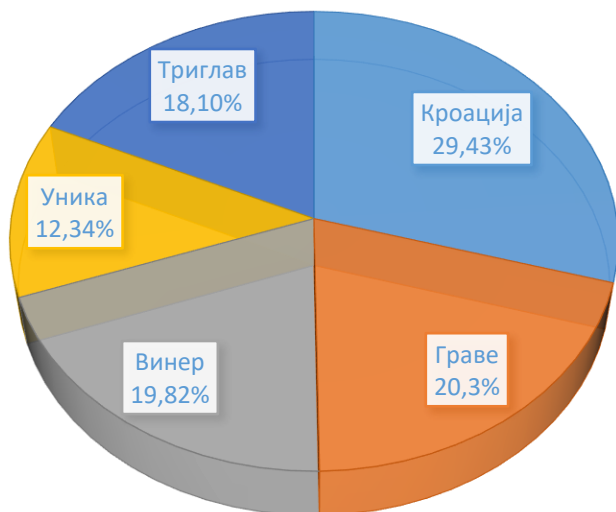
Кроациа Осигурување – Живот АД Скопје на 31.12.2023 година е лидер на пазарот за осигурување живот со бруто- полисирана премија со 29,43% пазарно учество.

Кроациа Осигурување – Живот АД Скопје на 31.12.2023 година го реализира своето работење во согласност со:

- Закон за супервизија на осигурувањето;
- Статут на Друштвото и други законски прописи во Република Македонија;
- Усвоена деловна и развојна политика во согласност со планот;
- Услови на пазарот на осигурување во Р. Македонија.

Согласно со податоците за остварената премија, на 31.12.2023 година Друштвото има 29,43% од вкупниот пазар според бруто-премијата. Оваа ситуација јасно кажува дека македонските граѓани во Кроациа Осигурување – Живот АД Скопје препознаваат стратегиски партнер за донесување долгорочни заштеди и безбедносни одлуки. На долг рок, нашата визија е да останеме лидер на осигурителниот пазар со квалитетот на производите што ги нудиме, континуирано подобрување на постојните производи и развој на нови производи.

Графикон 1: Удел на пазарот по полисирани премии

Заклучно со 31 декември 2023 година Друштвото се фокусираше на исполнување на планираните деловни резултати во согласност со планот за работа за 2023 година и приближување на својата бизнис-стратегија до потенцијалните осигуреници. Притоа, доследно се спроведуваат основните начела на осигурителното работење и се почитуваат законските норми во доменот на осигурувањето и известување на надзорните државни органи за осигурување.

Развојната стратегијата на Друштвото во 2023 година беше во насочена кон промовирање на осигурувањето живот, постојано одржување едукативни обуки и презентации пред потенцијалните осигуреници.

Како одговор на сите случувања во економијата како домашна така и глобална, менаџментот презема многубројни мерки за амортизација на негативните влијанија:

- Тековен систем за редовно следење на процесот на наплата;
- Строго дефинирани работни процедури при добивање барања за откуп со главен акцент на промена или одложување на одлуката на осигуреникот за откуп на полисата (можност за заем, одложено плаќање);
- Строго дефинирана работни процедури при добивање барање за исплата на осигурена сума за доживување со цел склучување нови договори за осигурување;
- Интензивирање на активностите во насока на развој на интерната продажна мрежа, што опфаќа одржување едукативни семинари за Застапници за осигурување од страна на Кроациа Академија;
- Интензивирање на активностите во насока на активирање на интензивна соработка со нови брокерски друштва за нивно посредување во осигурувањето;
- Организирање едукација за сите канали на продажба од страна на Кроациа Академија.
- Промотивни активности за постојно портфолио.
- Понуда на нови производи согласно со потребите на пазарот.

Заклучно со 31 декември 2023 година Друштвото, во согласност со препораките на доминантниот акционер и целокупното економско опкружување, продолжи со мерките за штедење, рационализација на работните места и операционализација на вкупните оперативни трошоци.

Нашиот деловен успех е резултат на добра деловна стратегија и посветеност кон бизнисот фокусиран на квалитетот, иновациите и развојот на сопствена продажна мрежа.

Заклучок со 31.12.2023 година, 38% од новите договорени премии беа продадени преку сопствената продажна мрежа, 13% преку брокерски друштва и 49% преку банкарски канали. Продажбата на премија се врши преку внатрешните канали и преку соработката со повеќе банки со што се овозможи дисперзија на каналите за продажба и ја намали можната зависност на еден доминантен продажен канал.

Воведувањето нови осигурителни производи приспособени на специфичните пазарни услови, како и создавање дополнителни вредности кои се клиентски ориентирани се начини за обезбедување одлично позиционирање на пазарот на осигурување живот во Р. Македонија и задоволството на нашите клиенти. Во 2023 година, нашите напори се фокусираа на осигурениците, како на постојните така и на идните. Иновацијата, развојот на внатрешна продажна мрежа и будното следење на пазарот се клучни елементи во нашата деловна стратегија, но со јасно определување за нејзино продолжување и во идниот развој на Друштвото.

а) Комерцијален назив на склучените договори за осигурување во 2023 година во рамките на класите за осигурување

Кроациа осигурување - Живот АД Скопје, на пазарот на осигурување на Република Македонија во 2023 година ги нуди следните осигурителни производи:

Извештај за работата на Друштвото за период од 01.01.2023 до 31.12.2023 година

- Осигурување на животот во случај на смрт и доживување со дополнително осигурување во случај на смрт поради нереќен случај.
- Осигурување на животот во случај на смрт и доживување.
- Осигурување на животот во случај на смрт и доживување со еднократна уплата на премија.
- Дополнително осигурување од последица на несреќен случај со осигурување на животот;
- Дополнително осигурување од тешко болни состојби со осигурување на животот.
- Дополнително осигурување од малигни болести.
- Детско штедно осигурување;
- Колективно осигурување на животот.
- Осигурување на животот во случај на смрт – Ризико ПЛУС осигурување.
- Доживотно осигурување на животот во случај на смрт – Круг на животот.
- Осигурување на животот во случај на запишување на факултет.
- Осигурување на животот во случај на склучување брак.
- Менаџерско осигурување.
- Осигурување на животот во случај на смрт – Ризико осигурување со опаѓачки суми.
- Осигурување на животот врзано со инвестициски фондови - Cro Invest.
- Осигурување на животот врзано со инвестициски фондови – Flexi Invest.
- Рентно осигурување.
- Осигурување на животот врзано со инвестициски фондови – Инвест.
- Детско штедно осигурување со инвестициски фондови.
- Дополнително осигурување за операции.
- Дополнително осигурување во случај на траен инвалидитет и работна неспособност.
- Дополнително ризико-осигурување.
- Сигурност плус
- Сигурност плус премиум
- Ексклузив плус

Другите класи на осигурување на животот од ставовите 20, 22 и 23 од член 5 од Законот за супервизија на осигурувањето ќе се воведат sukcesивно за време на работењето на Друштвото во идниот период во согласност со условите на пазарот и потенцијалните пазарни потреби.

15. Деловни резултати од 31.12.2023 година

Во периодот 01.01.2023 година - 31.12.2023 Кроациа осигурување Живот АД Скопје оствари вкупна заработена премија од **726.997.142 МКД (11.822.053 ЕУР)**, што претставува раст од 1,86% во однос на минатата година.

Приходите од вложувањата на капиталот и техничките резерви изнесуваа **208.082.864 МКД (3.383.736 ЕУР)**, што претставува пораст од 18,18% во однос на истиот период од претходната година.

Вкупните приходи остварени во периодот 01.01.2023 година - 31.12.2023 беа **938.993.229 МКД (15.269.424 ЕУР)**, што претставува раст од 5,14 % во однос на вкупните приходи остварени во истиот период во претходната година.

Бруто-добивката на Друштвото на 31.12.2023 година изнесува **99.510.721 МКД (1.618.192 ЕУР)**, што претставува пад од 1,86% во однос на бруто-добивката остварена во истиот период во претходната година.

16. Развојни показатели на Друштвото

Друштвото успешно работи и главна стратегиска цел и натаму останува задржување на трендот на раст, односно освојување поголем дел од пазарот и голем удел во вкупната премија за осигурување на животот на македонскиот пазар.

Табела 10: Преглед на годишните приходи, приходи од инвестиции и бруто добивка (ЕУР)

Период (од-до)	Приходи од продажба (ЕУР)	Приходи од вложувања (ЕУР)	Бруто добивка (ЕУР)
01.01.2016 – 31.12.2016	8.948.747	1.143.494	400.328
01.01.2017 – 31.12.2017	10.099.359	1.570.508	549.176
01.01.2018 – 31.12.2018	12.523.639	1.681.568	931.885
01.01.2019 – 31.12.2019	13.096.914	2.045.565	1.066.182
01.01.2020 – 31.12.2020	10.586.719	2.366.559	1.602.935
01.01.2021 – 31.12.2021	11.083.373	2.670.452	1.529.117
01.01.2022 – 31.12.2022	11.606.594	2.863.402	1.648.972
01.01.2023 – 31.12.2023	11.822.053	3.383.736	1.618.192

III. Финансиски показатели

1 Биланс на успех од 31.12.2023 година

Според резултатите од работењето со состојба 31.12.2023 година Кроаџа осигурување - Живот АД Скопје ги оствари следниве резултати:

	31.12.2023	
	МКД	ЕУР
Вкупни приходи	938.993.229	15.269.424
Вкупни расходи	839.482.508	13.651.232
Бруто добивка	99.510.721	1.618.192

Структурата на остварениот приход се состои од:

	Процент (%)	МКД	ЕУР
Приходи од осигурување	77,42%	726.997.142	11.822.053
Приходи од вложувања	22,16%	208.082.864	3.383.736
Останати приходи	0,42%	3.913.223	63.635
ВКУПНО	100,00%	938.993.229	15.269.424

Во вкупните остварени приходи во текот на 2023 година, најголемо учество (**77,42%**) има **нето приходот од премија остварен од продажба** на полиси за осигурување живот во износ од **726.997.142 МКД (11.822.053 ЕУР)**.

Финансиските приходи (приходи од вложувањата од математичката резерва, капитал и технички резерви) изнесуваат **208.082.864 МКД (3.383.736 ЕУР)**, односно нивното учество во вкупните приходи изнесува **22,16%**.

Структурата на остварените расходи се состои од:

	Процент (%)	МКД	ЕУР
Трошоци за осигурани случаи	42,81%	359.387.345	5.844.172
Промена во математичката резерва	15,55%	130.519.603	2.122.443
Промена во посебна резерва	8,10%	68.015.385	1.106.031
Трошоци за осигурување	16,59%	139.234.980	2.264.167
Останати административни трошоци	12,40%	104.091.155	1.692.677
Останати технички трошоци	1,36%	11.446.314	186.134
Трошоци на вложувања	3,19%	26.787.726	435.608
ВКУПНО	100,00%	839.482.508	13.651.232

Трошоците за **штети, доживувања, откуп на полисите и промена на резервите за штети** изнесуваат **359.387.345 МКД (5.844.172 ЕУР)**, односно претставуваат 42,81% од вкупните расходи остварени во извештајниот период.

Вкупниот износ на откупи реализиран за периодот 01.01.2023 - 31.12.2023 изнесува **94.132.852 МКД (1.530.740 ЕУР)**.

Промената во математичката резерва со состојба на ден 31.12.2023 година изнесува **130.519.603 МКД (2.122.443)** или **15,55%** од вкупните расходи.

Промената во математичката резерва за полиси каде што осигуреникот го презема инвестицискиот ризик со состојба од 31.12.2023 година изнесуваше **68.015.385 МКД (1.106.031 ЕУР)** или **8,10%** од вкупните расходи.

Трошоците за осигурување со состојба на ден 31.12.2023 година изнесуваат **139.234.980 МКД (2.264.167 ЕУР)** или **16,59%** од вкупните расходи. Структурата на поединечните ставки на трошоците е следна:

Трошоци за осигурување	МКД	ЕУР
Провизија	84.497.160	1.374.049
Останати трошоци за осигурување	54.737.820	859.578
ВКУПНО	139.234.980	2.264.167

Општите и административни трошоци во периодот 01.01.2023 година - 31.12.2023 година изнесуваат 104.091.155 МКД (1.692.677 ЕУР), што претставува учество од 12,40 % во вкупните расходи.

Поединечно учество на трошокот во вкупните општи и административни трошоци на 31.12.2023:

Општи и административни трошоци	МКД	ЕУР
Амортизација	3.607.751	58.667
Бруто плата на вработени	28.653.496	465.948
Закуп на деловен простор	9.364.903	152.287

Останати трошоци	62.465.005	1.015.775
ВКУПНО	104.091.155	1.692.677

Останатите технички трошоци и трошоците за вложувања за периодот 01.01.2023 година - 31.12.2023 година изнесуваат 38.234.040 МКД (621.742 ЕУР), што претставува учество од 4,55% во вкупните расходи.

Анализа на штетите 31.12.2023 година

Друштвото во текот на 2023 година продолжи да ја применува политиката на транспарентен систем на исплата на штетите пријавени од нашите осигуреници. Исто така, Кроациа осигурување -Живот АД Скопје, во периодот 01.01.2023 година - 31.12.2023 година пристапи кон решавање и ликвидација на штетите по сите основи, со цел да го зголеми задоволството на осигурениците. Во делот на статистиката, вкупниот број пријавени случаи е прикажан во табелата подолу:

Табела 11: Вкупно пријавени побарувања на 31 декември 2023 година

Ризик	Вкупно пријавени штети во 2023	Ликвидирани штети	Одбиени штети	Резервирани штети
Незгода	334	255	91	9
Смрт	183	161	10	66
ТБС	17	11	9	5
Малигни	3	3	0	0
Операции	23	16	7	1
Вкупно	560	446	117	81

Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 се ликвидирани 171 штета по основ на смрт од болест со вкупен износ за исплата од 33.834.668,00 МКД (550.157,20 ЕУР). Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 се ликвидирани 346 штети по основ на Несреќен случај - Незгода со вкупен износ за исплата од 5.019.035,00 МКД (81.610,33 ЕУР). Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 се ликвидирани 20 штети по основ на Тешко болни состојби со вкупен износ за исплата од 1.311.825,00 МКД (21.330,48 ЕУР). Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 се ликвидирани 23 штети по основ на Операции со вкупен износ за исплата од 952.926,00 МКД (15.494,73 ЕУР). Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 се ликвидирани 3 штети по основ на Малигни болести со вкупен износ за исплата од 893.821,00 МКД (14.533,67 ЕУР).

Дополнително на горенаведените штети, во периодот од 01.01.2023 година до 31.12.2023 година се исплатени 1272 барања по основ на исплата на осигурена сума за доживување со вкупен износ за исплата од 219.088.913 МКД (3.562.421,34 ЕУР).

Табела 12: Преглед на ефективното решавање на штетите по класи на осигурување за периодот 01.01.-31.12.2023

Интерна поделба на класи на осигурување	Вкупно пријавени штети во 2023 г.	Позитивно решени штети	Одбиени штети	Вкупно решени штети	Резервирани штети	Ефективно решени штети (5:2)
1	2	3	4	5	6	7
Несреќен случај	334	255	91	346	9	103.59%
Живот	183	161	10	171	66	93.44%
ТБС	17	11	9	20	5	117.65%
Малигни	3	3	0	3	0	100%
Операции	23	16	7	23	1	100%

Табела 13: Преглед на ефикасноста во решавањето на штетата

Ред. Бр.	Опис	01.01.2022 – 31.12.2022	01.01.2023 – 31.12.2023	Индекс 4:3
1	2	3	4	5
1	Вкупно пријавени штети во тековниот период	496	560	112,90%
2	Позитивно ликвидирани штети	402	446	110,95%
3	Одбиени штети	109	117	107,34%
4	Вкупно решени штети	511	563	110,18%
5	Вкупен број резервирани штети	75	81	108%

Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 година поднесени се вкупно 61 приговор за обработени штети. По основ на пријавени штети настанати од несреќен случај незгода, примени се вкупно 40 приговори, од кои 23 се решени позитивно, додека 17 приговори се одбиени. По основ на смрт од болест и Тешко болни состојби, заклучно со 31 декември 2023 година, примени се 17 приговори, од кои 16 се одбиени

и еден приговор е прифатен. По основ на Доживување, Операции и 2,5% награда за новороденче, примени се 4 приговори, од кои 3 се одбиени и еден приговор е прифатен.

Реализација на дадениот план за работењето на Друштвото на ден 31.12.2023

Таблица 14: Реализација на планот за 2023 и споредување на податоци за 2023 со 2022

Опис	Реализирано 31.12.2023 МКД	Реализирано 31.12.2023 ЕУР	План за реализација 31.12.2023 ЕУР	Индекс на реализација на план 31.12.2023	Реализирано 31.12.2022 МКД	Реализирано 31.12.2022 ЕУР	Индекс 2023/2022
Приходи од премија	726.997.142	11.822.053	13.569.104	87,12	713.726.616	11.606.594	101,86
Приходи од осигурување	730.893.825	11.885.419	13.562.957	87,63	716.758.305	11.655.895	101,97
Промена во бруто резервите за пренисна премија	-3.896.683	-63.366	6.147	-1.030,84	-3.031.689	-49.301	128,53
Приходи од вложувања	208.082.864	3.383.736	2.899.233	116,71	176.079.774	2.863.402	118,17
Приходи од камати	147.377.199	2.396.572	2.405.694	99,62	134.652.543	2.189.714	109,45
Нереализирани добивки (сведување на објективна вредност)	44.261.151	719.752	185.097	388,85	23.677.286	385.039	186,93
Приходи од капитални добивки	697.506	11.342	-	-	359.732	5.850	193,88
Позитивни курсни разлики	15.747.008	256.070	308.442	83,02	17.390.213	282.799	90,55
Останати приходи	3.913.223	63.635	37.243	170,86	3.280.805	53.353	119,27
Вкупни приходи	938.993.229	15.269.424	16.505.580	92,51	893.087.195	14.523.349	105,14
Трошоци за осигурени случаи	359.387.345	5.844.172	6.074.421	96,21	303.515.259	4.935.754	118,40
Штети	43.440.959	706.414	953.079	74,12	48.839.975	794.234	88,94
Откупи	94.132.852	1.530.740	1.598.497	95,76	90.189.782	1.466.663	104,37
Доживувања	219.088.911	3.562.712	3.431.200	103,83	171.268.773	2.785.166	127,92
Резерви за штети	2.724.623	44.306	91.645	48,35	-6.783.271	-110.309	-40,17
Промена во математичка резерва	130.519.603	2.122.443	4.338.036	48,93	186.611.311	3.034.666	69,94
Промена во посебна резерва	68.015.385	1.106.031	500.314	221,07	31.024.267	504.515	219,23
Тошоци за осигурување	139.234.980	2.264.167	2.164.362	104,61	114.966.722	1.869.584	121,11
Провизии	84.497.160	1.374.049	1.412.521	97,28	71.051.661	1.155.439	118,92
Останати трошоци на осигурување	54.737.820	890.118	751.841	118,39	43.915.061	714.145	124,64
Општи административни трошоци	104.091.155	1.692.677	1.492.419	113,42	80.085.850	1.302.353	129,97
Бруто плати и стимулации	28.653.496	465.949	475.006	98,09	23.524.480	382.554	121,80
Останати административни трошоци	75.437.659	1.226.728	1.017.413	120,57	56.561.370	919.799	133,37
Трошоци на вложувања	26.787.726	435.608	182.677	238,46	67.916.865	1.104.461	39,44
Останати трошоци	11.446.314	186.134	254.521	73,13	7.566.364	123.044	151,27
Вкупни расходи	839.482.508	13.651.232	15.006.750	90,97	791.686.638	12.874.377	106,03
Бруто добивка	99.510.721	1.618.192	1.498.830	107,96	101.400.557	1.648.972	98,13

Табелата бр. 14 дава преглед на реализацијата на поставениот план на Друштвото на ден 31.12.2023 и споредба со податоците за работењето за 2023 и 2022 година .

Врз основа на податоците од таблицата може да се заклучи дека Друштвото на ден 31.12.2023 ги реализирало зададените планови за бруто-добивка.

Врз основа на резултатите се донесени следните заклучоци:

- Во периодот 01.01.2023 до 31.12.2023 година Друштвото има реализирано добивка од 1.618.192 ЕУР, што претставува реализација над планот за 2023 година за 7,96% ;
- Приходите од осигурувањето на ден 31.12.2023 изнесуваат 11.885.419 ЕУР, што во однос на Планот за периодот 01.01.2023 – 31.12.2023 година претставува намалување за 12,37%.
- Друштвото секојдневно ја следи должната премија и презема мерки за наплата, со редовен процес на доставување месечни фактури и опомени за наплата на должна премија во текот на годината. Друштвото превзема зголемени мерки на наплата на должна премија по пат:
 - телефонско контактирање на должниците секој месец,
 - посебно контактирање пред да се раскине договорот за осигурување поради неплаќање,
 - можности за одобрување заем наменет за уплата на годишната премија, со отплата на месечни рати.
- Вкупните приходи на ден 31.12.2023 година изнесуваат 15.269.424 ЕУР, што претставува намалена реализација во однос на планот за 2023 за 7,49%.
- Приходите од вложувањата – приходи од камати и капитална добивка (реализирана и нереализирана), на ден 31.12.2023 година бележат пораст за 16,71% во однос на планот за период 01.01.2023 – 31.12.2023 година и изнесуваат 3.383.736 ЕУР.
- Расходите за осигурените случаи изнесуваат 5.844.172 ЕУР, што претставува реализација под планираните вредности за период 01.01.2023 -31.12.2023 од 3,79%
- Расходите за промена на математичката резерва бележат пад во однос на планот од 51,07% и за периодот од 01.01.2023 – 31.12.2023 година изнесуваат 2.122.443 ЕУР.
- Трошоците за осигурување се реализирани во износ од 2.264.167 ЕУР, што претставува зголемена реализација над планот за 2023 за 4,61%.
- Административните трошоци за период 01.01.2023 – 31.12.2023 година во однос на планот за 2023 се повисоки од планираните за 13,42% и изнесуваат 1.692.677 ЕУР.
- Трошоците за вложувања на ден 31.12.2023 година се повисоки од планираните за период 01.01.2023 – 31.12.2023 година за 138,46% и изнесуваат 435.608 ЕУР.

Учеството на трошоците за осигурување во приход од премија

	Реализација (ЕУР) 31.12.2023	Реализација (ЕУР) 31.12.2022	Планирана реализација (ЕУР) 31.12.2023
ТРОШОЦИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ	2.264.167	1.869.584	2.164.362
Провизија	1.374.049	1.155.439	1.412.521
Останати трошоци за осигурување	890.118	714.145	751.841
Приходи од премија	11.822.053	11.606.594	13.569.104
% учество на трошоците за осигурување во вкупната премија	19,15%	16,11%	15,95%
% учество на провизијата во вкупната премија	11,62%	9,96%	10,41%

Учеството на административните трошоци за осигурување во приход од премија

	Реализација (ЕУР) 31.12.2023	Реализација (ЕУР) 31.12.2022	Планирана реализација (ЕУР) 31.12.2023
ОПШТИ АДМИНИСТРАТИВНИ ТРОШОЦИ	1.692.677	1.302.353	1.492.419
Бруто плати и стимулации	465.949	382.554	475.006
Останати административни трошоци	1.226.728	919.799	1.017.413
Приходи од премија	11.822.053	11.606.594	13.569.104
Вкупни приходи	15.269.424	14.523.349	16.505.580
% учество на општите административни трошоци во вкупната премија	14,32%	11,22%	11,00%
% учество на општите административни трошоци во вкупните приходи	11,09%	8,97%	9,04%

Удел на математичката резерва, откупи и доживувања во приходи од премија на ден 31.12.2023

	Реализација (ЕУР) 31.12.2023	Реализација (ЕУР) 31.12.2022	Планирана реализација (ЕУР) 31.12.2023
Математичка резерва, откупи и доживувања	7.215.894	7.286.495	9.367.733
Промени во математичката резерва	2.122.443	3.034.666	4.338.036
Откупи	1.530.740	1.466.663	1.598.497
Доживувања	3.562.711	2.785.166	3.431.200
Приходи од премија	11.822.053	11.606.594	13.569.104
% учество ма МР, откупи и доживувања во приходи од премија	61,04%	62,78%	69,04%

Политика на вложување средства на капитал и техничка резерва

Вложувањето на осигурителните друштва е строго регулирано со Законот за супервизија на осигурувањето во Р.С. Македонија. Имајќи ги предвид сите значајни насоки за управување на вложувањата, Друштвото усвои стратегија и модел на вложување, кои придонесуваат за остварување на планираните приходи од вложување и воедно овозможува долгорочно, стабилно, солвентно и профитабилно работење.

И покрај сите законски можности за вложување на средствата од капиталот и резервите, Друштвото применува конзервативна стратегија на вложување. Кроациа осигурување–Живот АД Скопје ги презема сите превентивни мерки за намалување на евентуалните негативни последици од глобалната економска криза.

Поради валутната и роковната усогласеност обврската за исплата на осигураните суми по основа на активните полиси за живот но осигурување во портфолиото на Кроциа осигурување –Живот АД Скопје се состои од вложувања на рок од 1 месец до 30 години.

Графички приказ 5: Структура на вложувања на 31.12.2023

Во портфолиото на Кроциа осигурување живот нема високоризични вложувања во акции и вложувања во недвижности, кои тешко можат да се претворат во ликвидни средства.

Друштвото внимателно ја следи состојбата на домашните и на странските пазари на капитал и постојано работи на приспособување на вложувањата кои се изложени на потецијални загуби поради промена на каматните стапки и другите промени на пазарните услови.

2 Биланс на состојба на 31.12.2023 и компаративни податоци за 2023 во однос на 2022

Опис на позиција АКТИВА	Реализација IVQ/2023 (МКД)	Реализација IVQ/2022 (МКД)	Индекс IVQ/2023 vs IVQ/2022	Реализација IVQ/2023 (ЕУР)	Реализација IVQ/2022 (ЕУР)	Индекс IVQ/2023 vs IVQ/2022
Нематеријални средства	6.287.789	4.026.376	156,16	102.249	65.477	156,16
Останати нематеријални средства	6.287.789	4.026.376	156,16	102.249	65.477	156,16
Вложувања	4.114.339.864	3.964.610.397	103,78	66.905.275	64.472.338	103,77
Останати финансиски вложувања	4.114.339.864	3.964.610.397	103,78	66.905.275	64.472.338	103,77
Финансиски вложувања во друштвата во група- подружени друштва	-	-	-	-	-	-
Финансиски вложувања кои се чуваат до доспевање	300.144.672	300.151.289	100,00	4.880.798	4.881.048	99,99
Должнички хартии од вредност со рок на доспевање до една година	-	-	-	-	-	-
Должнички хартии од вредност со рок на доспевање над една година	300.144.672	300.151.289	100,00	4.880.798	4.881.048	99,99

Финансиски вложувања расположиви за продажба	3.059.080.038	2.924.272.012	104,61	49.745.183	47.554.396	104,61
Должнички хартии од вредност со рок на доспевање до една година	-	-	-	-	-	-
Должнички хартии од вредност со рок на доспевање над една година	3.059.080.038	2.924.272.012	104,61	49.745.183	47.554.396	104,61
Финансиски вложувања за тргување	86.522.483	73.140.412	118,30	1.406.984	1.189.407	118,29
Акции и удели во инвестициски фондови	86.522.483	73.140.412	118,30	1.406.984	1.189.407	118,29
Депозити, заеми и останати пласмани	668.592.671	667.046.684	100,23	10.872.310	10.847.487	100,23
Дадени депозити	608.000.000	606.447.960	100,26	9.886.983	9.862.033	100,25
Останати заеми	60.592.671	60.598.724	99,99	985.327	985.454	99,99
Дел за соосигурување и реосигурување во бруто технички резерви	-	1.421.270	-	-	23.113	-
Дел за реосигурување во бруто резерви за преносна премија	-	1.421.270	-	-	23.113	-
Финансиски вложувања кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик (договори за осигурување)	267.614.225	203.110.088	131,76	4.351.805	3.302.968	131,75
Побарувања	140.936.271	122.308.678	115,23	2.291.833	1.988.979	115,23
Побарувања од непосредни работи на осигурување	53.294.565	44.767.530	119,05	866.649	728.008	119,04
Побарувања од осигуреници	53.294.565	44.767.530	119,05	866.649	728.008	119,04
Побарувања на работи од соодигурување и реосигурување	-	-	-	-	-	-
Побарување по основ учество во надомест на штета од реосигурување	-	-	-	-	-	-
Останати побарувања	87.641.706	77.541.148	113,03	1.425.184	1.260.971	113,02
Останати побарувања од непосредни работи на осигурување	-	-	-	-	-	-
Побарувања по основ на финансиски вложувања	82.252.585	75.847.103	108,45	1.337.549	1.233.423	108,44
Останати побарувања	5.389.121	1.694.045	318,12	87.635	27.548	318,12
Останати средства	33.170.066	21.430.772	154,78	539.395	348.506	154,77
Материјални средства	11.363.193	4.094.102	277,55	184.783	66.578	277,54
Опрема	11.123.024	3.554.841	312,90	180.877	57.809	312,89
Останати материјални средства	240.169	539.261	44,54	3.906	8.769	44,54
Парични средства и останати парични еквиваленти	21.806.873	17.336.670	125,78	354.612	281.928	125,78
Парични средства во банка	16.613.500	11.465.125	144,90	270.160	186.445	144,90
Парични средства во благајна	12.296	2.916	421,67	200	47	425,53
Издвоени парични средства за покривање на математичка резерва	5.178.209	5.868.211	88,24	84.205	95.429	88,24
Останати парични средства и парични еквиваленти	2.868	418	686,12	47	7	671,43
Залихи на ситен инвентар	-	-	-	-	-	-
Активни временски разграничувања	5.258.757	4.360.832	120,59	85.515	70.916	120,59
Останати пресметани приходи и одложени трошоци	5.258.757	4.360.832	120,59	85.515	70.916	120,59
ВКУПНА АКТИВА	4.567.606.972	4.321.268.413	105,70	74.276.072	70.272.297	105,70

Опис на позиција ПАСИВА	Реализација IVQ/2023 (МКД)	Реализација IVQ/2022 (МКД)	Индекс IVQ/2023 vsIVQ/2022	Реализација IVQ/2023 (ЕУР)	Реализација IVQ/2022 (ЕУР)	Индекс IVQ/2023 vsIVQ/ 2022
Капитал и резерви	719.117.257	687.358.612	104,62	11.693.914	11.177.799	104,62
Запишан капитал	184.131.750	184.131.750	100,00	2.994.256	2.994.343	100,00
Запишан капитал од обични акции	184.131.750	184.131.750	100,00	2.994.256	2.994.343	100,00
Резерви	166.415.977	136.532.549	121,89	2.706.171	2.220.287	121,88
Законски резерви	176.181.947	146.298.519	120,43	2.864.980	2.379.101	120,42
Откупени сопствени акции	-9.765.970	-9.765.970	100,00	-158.809	-158.814	100,00
Нераспоредена нето добивка	280.067.385	277.080.885	101,08	4.554.311	4.505.879	101,07
Добивка за тековниот пресметковен период	88.502.145	89.613.428	98,76	1.439.176	1.457.290	98,76
Бруто технички резерви	3.497.488.502	3.361.768.863	104,04	56.874.356	54.668.953	104,03
Бруто резерви за преносни премии	17.690.329	15.214.916	116,27	287.671	247.424	116,27
Бруто математичка резерва	3.459.969.175	3.329.449.572	103,92	56.264.236	54.143.378	103,92
Бруто резерви за штети	19.828.998	17.104.375	115,93	322.449	278.151	115,93
Бруто останати технички резерви	-	-	-	-	-	-
Бруто техничка резерва во однос на договори кај кои осигуреникот го превзема инвестицискиот ризик	277.505.802	208.922.179	132,83	4.512.656	3.397.484	132,82
Останати резерви	3.610.473	2.281.348	158,26	58.712	37.099	158,26
Резерви за вработени	3.610.473	2.281.348	158,26	58.712	37.099	158,26
Одложени и тековни даночни обврски	117.812	1.746.771	6,74	1.916	28.406	6,75
Тековни даночни обврски	117.812	1.746.771	6,74	1.916	28.406	6,75
Обврски	64.319.435	59.144.893	108,75	1.045.930	961.812	108,75
Пасивни временски разграничувања	5.447.691	45.747	11.908,30	88.588	744	11.906,99
ВКУПНА ПАСИВА	4.567.606.972	4.321.268.413	105,70	74.276.072	70.272.297	105,70

Врз основа на анализата на поединечните позиции на билансот се донесени следните заклучоци:

- Вкупните вложувања на Друштвото од 01.01.2023 до 31.12.2023 год. се за 3,78% поголеми од вложувањата во 2022 година. Главно зголемувањето произлегува од вложувања во државни обврзници расположиви за продажба, кои во 2023 се зголемени во однос на 2022 година за 4,61% .
- Вкупната актива за периодот 01.01.2023 – 31.12.2023 год. бележи раст од 5,70% во споредба со 2022 год.
- Капиталот и резервата за 2023 година се поголеми во однос на 2022 година за 4,62% како резултат на распределбата на нето-добивката на Друштвото.

IV. Развојни проекти за 2023 година

Во 2023 година Друштвото продолжи со реализација на проектите што го следеа работењето на Друштвото и, согласно со остварените резултати, се покажаа високо профитабилни од аспект на повратот на инвестицијата и зголемувањето на продажбата. Како значајни се:

1. „ЛОЈАЛНИ КЛИЕНТИ“:

Со цел да се продолжи добрата традиција на грижа за корисниците на животна осигурување во 2023 година, се спроведува континуирано следење и комуникација со постојните клиенти.

2. „КАЈ НАС ВАШАТА ЛОЈАЛНОСТ ВРЕДИ ПОВЕЌЕ“

Со цел да обезбедиме дополнителни придобивки и поволности за нашите клиенти, во 2011 година започнавме проект со кој им овозможуваме на нашите клиенти попусти на бројни продажни и услужни локации со картичката за лојалност Croatia. Во јуни 2015 година, Друштвото ја вовеле картичката за лојалност GOLD со посебни поволности за VIP клиентите. Во 2023 година, соработката со постојните партнери проектот продолжи, и интензивно се работеше на зголемување на бројот на партнерски компании.

3. „Call Centar“ Кроациа осигурување АД Скопје

Друштвото има свој Call Centar, кој работи како поддршка на продажба и грижа за корисници. Дополнително во 2023 година се продолжи со праксата на вкрстена продажба (“cross – selling”) по пат на повици во насока на промовирање на нови производи меѓу новите и постојните клиенти.

4. MY CRO ACCOUNT апликација

Во насока на континуирано надградување на грижата за корисниците ја воведовме и апликацијата што претставува веб-интегрално решение, кое им овозможува на нашите осигуреници и застапници онлајн следење на полисите за животна осигурување. Оваа активност продолжи и во 2023 година.

5. ДИГИТАЛЕН МАРКЕТИНГ

Друштвото и во 2023 продолжи со дигителен маркетинг како начин да се таргетираат потенцијални клиенти

6. ПРОГРАМА БЕНИФИЦИЈА ПЛУС

Водени од фактот дека компаниите зависат, пред сè, од своите вработени, Друштвото на своите лојални вработени им овозможува дополнителни бенефиции со програмата Бенефиција плус. Програмата на сите вработени им нуди одредени бенефиции, а, дополнително, секој месец се наградуваат најдобрите со однапред утврдени критериуми. Цел на оваа програма, пред сè, е да ја зголеми мотивацијата, да ја намали флукуацијата и да овозможи подобра работна атмосфера помеѓу вработените.

7. НАГРАДНА ПРОГРАМА ЛОЈАЛИТИ (LOYALTY)

Со цел намалување на трошоците по основа на награди, а истовремено и задржување на наградната програма како дополнителна стимулација, мотивација и задржување на постојните застапници од надворешната продажна мрежа, како и привлекување нови потецијални застапници, Друштвото во 2023 година продолжува со примена на Лојалити наградна програма.

8. CROATIA АКАДЕМИЈА

Кроациа Академија е дел од Службата за човечки ресурси. Во 2023 година, Друштвото продолжи да ја развива Кроациа Академија.

Кроациа Академија обезбедува систематизирано образование за:

- нови вработени
- застапници и соработници со обука на повеќе нивоа во согласност со развојот на кариерата
- едукација и подготовка за полагање на испит за добивање лиценца за застапници
- вработени во банко каналот за продажба
- брокерски друштва и агенции
- студенти и практиканти.

Кроациа Академија беше активно ангажирана во регрутирање на нови застапници и соработници за внатрешната застапничка мрежа.

9. ФОКУС ВРЗ КЛИЕНТИТЕ

Една од стратегиските вредности на Кроациа осигурување-Живот –ФОКУС ВРЗ КЛИЕНТИТЕ Друштвото во изминатиот период воведе можност за поголема достапност на податоците по пат на **ВИБЕР (VIBER) комуникација** – овозможуваме брза и лесна услуга за проверка на документацијата, проверка на извршените уплати итн.

V. Едукација на вработените од 01.01.2023 до 31.12.2023 година

Со развојот и долгогодишното искуство на Друштвото се разви потреба за систематско и континуирано вложување и развој на човечкиот капитал во Компанијата. За таа цел е поддржан нов начин на управување и управување со кариерата на вработените, односно темелите на Кроациа академија се поставени на поинаков систематски начин. Цел на Кроациа академија е грижа за едукативниот развој и за стручната надградба на сите вработени што, воедно, значи развој и напредок на Друштвото во целина. За успешно работење не се доволни само вештините што веќе ги поседуваат вработените туку и нивно натамошно усовршување и унапредување, кое произлегува од усовршувањето и унапредувањето за успешно совладување на работните задачи. Позитивното влијание на ефективните обуки се гледа од фактот што од вработените што биле на обука може значително да се забележи рационализација на работата, односно квалитетните и адекватните обуки на вработените придонесуваат за подобри резултати кај вработените.

Во периодот од 01.01.2023 до 31.12.2023 година во Друштвото се спроведени повеќе обуки од различна содржина распределени по програми и тоа на следниве теми:

1. Програм за развој на основни знаења и вештини за нововработен и постоечки персонал
 - Обука за едукација и интеграција на нововработени
 - Техничка обука за нови производи
 - Техничка обука за нови застапници и соработници
 - Основни продажни вештини
 - Обуки за процедури по кои работи Друштвото
 - Кратки обуки за производи-refresh
 - Продажни вештини
2. Програми за развој на индивидуални знаења и вештини за специфични работни места како за вработени така и за потреби на поединечните компании, образовни институции, финансиски институции и нивните активности.

Извештај за работата на Друштвото за период од 01.01.2023 до 31.12.2023 година

- Обука за Промени, Откупи и Заеми во полиси
- Обука за нови производи
- Обуки за користење на Банко апликација
- Обуки за Брокерски друштва
- Обуки за Осигурување на студенти
- Обуки за Осигурување на средношколци
- Обуки за поддршка при лиценцирање за соработници
- Животното осигурување како финансиски инструмент
- Отворен Вебинар за животна осигурување
- Обука за стандардизација на продажен пристап

3. Програми за развој и унапредување на менаџерските вештини и мотивациски обуки за вработени

- Тим билдинг активности за синергија меѓу вработени
- Лидерство
- Time менаџмент
- Мотивациски обуки

4. Програми кои опфаќаат обуки за вработени кои се задолжителни и предвидени со закон

- Безбедност и здравје при работа
- Континуирано професионално усовршување за ревизори
- Континуирано професионално усовршување за актуари
- Континуирано професионално усовржување за сметководители
- Обука за Информациска безбедност
- Обука за СПП/ФТ измени во регулатива
- Заштита на лични податоци

5. Обуки за банки и брокерски друштва со кои Друштвото соработува и обуки за поткревање на свесноста за потребата од осигурување во образовни институции

VI. **МАРКЕТИНГ АКТИВНОСТИ ВО ПЕРИОДОТ 01.01.2023 до 31.12.2023 година**

Маркетинг активностите, кои се спроведени во 2023 година, беа наменети за зголемување и задржување на пазарниот удел на Друштвото за сите сегменти на работењето и на остварувањето на поставените финансиски и деловни цели на Друштвото.

Согласно со одобриениот план за маркетинг активности за 2023 година фокусот беше ставен на BTL i ATL активности и цели на усовршување на позицијата на брендот, јакнење на свеста кај луѓето за потреба за животна осигурување, зголемување на бројот на потесијални осигуреници, зголемување на застапничката мрежа, зголемување на дополнителните погодности за осигурениците и подорбување на грижата за корисниците.

Насоки на маркетинг активностите кои се применуваа во 2023 година

- Задржување на постоечките осигуреници и застапници;
Извештај за работата на Друштвото за период од 01.01.2023 до 31.12.2023 година

- Зголемување на бруто полисираната премија;
- Привлекување на нови потенцијални осигуреници и застапници;
- Фокус на корпоративна одговорност на компанијата;

VII. Работа на органот за управување

Одборот на директори на Кроациа Осигурување – Живот АД Скопје во периодот 01.01.2023 до 31.12.2023 година работеше во состав:

- Ванчо Бален, неизвршен член на Одборот на директори, претседател на Одборот на директори
- Маја Станковска Костова, извршен член на Одборот на директори
- Иван Залар, неизвршен член на Одборот на директори
- Огњен Блажевски, неизвршен независен член на Одборот на директори

Одборот на директори на Кроациа Осигурување –Живот Скопје во 2023 година одржа 11 седници на кои се донесени одлуки со кои се регулира работењето на Друштвото и создаде неопходни услови за поефикасно работење и споведување на планираните активности.

Скопје, 29.02.2024

Генерален директор,
Маја Станковска Костова

Потврда на актуарот

Kristina
Evtimoska

Digitally signed by
Kristina Evtimoska
Date: 2024.02.12
10:52:05 +0100

1) Назив на Друштво: Кроацيا Осигурување Живот - А.Д. Скопје

Адреса: ул. Железничка бр.41, 1000 Скопје
Телефон: +389 2 3215 883
Веб-адреса: www.cro.mk
Период за кој што се известува: 1.1.2023 – 31.12.2023 год.

Име и презиме на актуарот: Кристина Евтимоска
Телефон: +389 70 369 059
E-mail: k.evtimoska@cro.mk

2) Потврдата се изготвува во однос на следните класи на осигурување:

01	02	03	04	05	06	07	08	09	10	11	12
13	14	15	16	17	18	19	20	21	22	23	

3) Информации и податоци кои ги користи актуарот:

Пресметките се направени врз основа на податоци за полисите на Друштвото склучени заклучно со 31.12.2023 година.

Податоците кои ги користи Актуарот за пресметка на математичката резерва се доставуваат преку ит процедура, при што истите се генерирани од базата на информатичкиот систем на Друштвото – ОСИС на месечна основа, со вклучени податоци за соодветниот период на пресметка. Податоците содржат информација на ниво на договор, со вклучен податок за тарифна група како би можело понатаму систематизирано да се поделат по тарифни групи, согласно начинот на пресметка на математичка резерва. Податоците ги содржат потребните елементи за пресметка, пристапната старост, полот, скаденците на полисата, премијата, осигурените суми, динамиката на плаќање, траењето на осигурување, траењето на уплата на премија, статусот на полисата и др- кои се неопходни за пресметката на математичката резерва на ниво на договор за осигурување.

Податоците од процедурата се генерираат во ексел табели со предефинирана форма и содржина. Базата на сетот податоци за пресметка на математичка резерва е дефинирана во информатичкиот ситем - ОСИС и ги вклучува податоците за полисите со статус активни и капитализирани полиси на 31.12.2023 и сторно полиси кои статусот на сторно поради неплаќање на премијата го стекнале во последните 12 месеци од датумот на пресметка на математичката резерва.

Пред пристап на пресметка на математичката резерва се врши контрола на податоците. По добивање на податоците, а со цел проверка на конзистентност на податоците за пресметка на математичката резерва овластениот актуар врши проверка на добиените податоци кои се споредуваат со податоците од претходен период. Контролите на податоците се спроведуваат за секоја полиса поединечно. Контролите не се поставени во информатичкиот систем - ОСИС, се спроведуваат на ексел податоците кои се доставуваат за пресметка на математичката резерва. Дополнително, истата контрола на податоците е поставена во новото софтверско решение за пресметка на математичка резерва, кое во периодов се користи паралелно за споредба на резервите со резервите пресметани од ексел моделот на актуарот.

Грешките кои се забележани при контрола на податоците се доставени до службата за ИТ и службата за поддршка на продажба и марткетинг за анализа и корекција. Во податоците за пресметка на математичката резерва сите грешки директно се корегирани во екселот со податоци за пресметка на математичката резерва. Контролите кои се воспоставени за проверка на конзистентност на податоците и останатите контроли кои се спроведуваат на податоците се опишани во Техничкото упатство за пресметка на математичка резерва.

Информатичкиот систем на друштвото - ОСИС е воведен во Ноември 2018-та година и е во континуирана надградба. Системска математичка резерва во информатичкиот систем на друштвото - ОСИС е имплементирана за сите тарифни групи, при што пресметката на математичката резерва за тарифните групи на Ризико осигурување за случај на смрт со опаѓачки осигурени суми со еднократна уплата на премија се пресметува системски и се контролира во ексел, додека за останатите тарифни групи математичката резерва се пресметува во ексел.

Во 2022 година Друштвото имплементираше ново софтверско решение за пресметка на математичката резерва. Пресметката и контролата на математичката резерва ќе продолжи да се спроведува паралелно и во ексел и со новото системско решение. Точноста на пресметката на математичката резерва ќе се контролира и во следниот период се до конечна примена на системската пресметка, по што во ексел ќе се врши соодветна контрола на добиените вредности.

Освен податоците за активни и сторно полиси кои се користат за пресметка на математичка резерва, дополнително се доставуваат податоци за истечени полиси во Периодот, кои се потребни при финалната пресметка на математичката резерва за Периодот, за пресметка на резерва за истечени а неисплатени полиси.

Податоците за штети се доставени во форма на Книга за штети во која се водат сите податоци за пријавени, резервирани, одбиени и исплатени штети за смрт, операции, малигни болести, тешко болни состојби и дополнително осигурување од незгода и се добиваат од службата за ликвидација на штети. Составен дел на книгата на штети се евиденцијата на откупите и доживувањата. Податоците за доставуваат во ексел табели. Податоците се доставени на ниво на штета со содржани сите неопходни елементи за пресметките, класифицирани по вид на осигурување, вид на штетен настан и категории на штети. Во податоците се содржани информации за полисата, времетраењето на истата, датумот на настан на штетата, датумот на пријава на штетата, датум на регистрација на штета и износите на последна резервација на штета, со посебен приказ на резервата за штети и приказ на резервата за директни трошоци за обработка на штети. Направени се датумски контроли во однос на скаденцата и датумот на пријава и настан на штета. Податоците кои се генерираат системски се контролираат од страна на службата за ликвидација на штети и дополнително и од страна на овластениот актуар, со што грешките се сведени на минимум.

Износот на резервирани и исплатени штети за Периодот е усогласен со сметководтсвената евиденција на Друштвото. Податоците за штети за дополнителното осигурување од незгода се користат при изработка на триангулациите за резерви за настанати но непријавени штети.

Финансиските извештаи се доставени во форма пропишана за известување од страна на Агенцијата.

4) Валута

Странските валути се конвертираат во Денари според средниот курс на НБРМ на датумот на конверзија. Сите парични износи во потврдата се искажани во Денари.

Износите на резервите за тарифните групи кои се искажани во евра, се конвертираат во денари според средниот курс на Народна Банка на РМ на денот на пресметката кој на 31.12.2023 изнесува 1 евро = 61,4950 денари.

Нема изложеност во други валути.

5) Тарифи на премии

Во тековната година Друштвото има воведено нови тарифи или има направено измена во постојните тарифи на премии.

а) Да

б) Не

А) Друштвото за осигурување Кроациа осигурување - живот АД Скопје во своето портфолио вовеле нов производ во постоечкиот тарифен систем на премии. Станува збор за производ за индивидуално осигурување на живот во случај на смрт и доживување со дополнително осигурување во случај на смрт од незгода и смрт од сообраќајна незгода, со еднакратна уплата на премија во МКД. Производот е со предефинирано времетраење од три осигурителни години.

На корисникот на осигурувањето му се исплаќа за осигуран случај:

- Смрт како последица на болест – осигурена сума, односно дел од сумата во согласност со условите за осигурување.
- Во случај на настанат осигурен случај смрт од несреќен случај на еден од осигурениците на корисникот на осигурувањето се исплаќа двојна осигурена сума (ОС) за случај на смрт.
- Во случај на настанат осигурен случај смрт од сообраќајна незгода на еден од осигурениците на корисникот на осигурувањето се исплаќа тројна осигурена сума (ОС) за случај на смрт.
- Доживување – осигурена сума за случај на доживување.

Носителот на осигурување во моментот на склучувањето на договорот за осигурување може да биде лице со старост од 14 до 65 годишна возраст. Времетраењето на осигурувањето е определено на три години. Премијата за осигурување се плаќа еднакратно, однапред за цело времетраење на осигурувањето. Валутата на премијата е МКД.

Производот е составен од тарифа со наслов:

- **Тарифа на премии за индивидуално осигурување на живот во случај на смрт и доживување со дополнително осигурување во случај на смрт од незгода и смрт од сообраќајна незгода со еднакратна уплата на премија, со ознака на Тарифа 030123** за која важат Посебните услови за осигурување на живот во случај на смрт и доживување со еднакратна уплата на премијата (0553).

База за пресметка на премија

Применети таблици

За пресметка на премија за осигурување за конкретниот производ се Македонски таблици за смртност 2006-2008 год., за машко и женско население.

Вкалкулирана камата за пресметка на премии на осигурување и математичка резерва

При пресметка на премии се користи техничка каматна стапка од 3,5% за пресметка на премии на тарифата која е предмет на ова мислење. При пресметка на математичка резерва ќе се применува каматна стапка во согласност со Одлуката за износот на максимална каматна стапка при пресметка на математичка резерва бр.08-102/1 од 21.1.2021, објавена од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Каматната стапка која се користи за пресметка на премии е во склад со предвидените движења на каматните стапки кои можат да се остварат во иднина односно во текот на целото траење на осигурувањето, кое изнесува три години.

Друштвото ќе ја следи можноста за остварување на гарантираниот принос во иднина и исклучиво доколку е можно да се остварат гарантираните каматни стапки, ќе го нуди овој производ за осигурување.

Вкалкулирани трошоци

Согласно тарифите при утврдување на премијата за осигурување се вкалкулирани следните трошоци:

- а) аквизициски трошоци α - 1% од осигурената сума.
- б) трошоци за наплата β - 1,5% од премијата за осигурување.
- в) административни трошоци γ - 0.55% од осигурената сума за цело времетраење на осигурувањето.
- г) ризико доплатак за дупла осигурена сума во случај на смрт од незгода δ_1 -0,1% од осигурената сума за цело времетраење, како сегашна вредност од идни исплати.
- д) ризико доплатак за тројна осигурена сума во случај на смрт од сообраќајна незгода δ_2 -0,05% од осигурената сума за цело времетраење, како сегашна вредност од идни исплати.

Вкалкулираните трошоци треба да бидат доволни за покривање на предвидените трошоци за спроведување на осигурувањето. Трошоците се вкалкулирани во согласност со постоечките тарифи во портфолиото на

друштвото и се во согласност со искуството од досегашното работење на Друштвото. За овој производ се предвидени пониски трошоци за провизија и планирано е истиот да се продава исклучиво преку директната продажна мрежа на Друштвото. Резултатите од работењето тековно ќе се следат и по потреба ќе се врши корекција на истите.

Применети формули

Формули за пресметка на нето и бруто премии

Применетите формули за пресметка на нето премиски стапки и на бруто премиски стапки се во склад со актуарските практики и правила. Премиите за осигурување се утврдени во зависност од осигурената сума, пристапната старост и договореното време за плаќање на осигурувањето. Овие формули се детално опишани техничките основи за секоја од тарифите соодветно, кои се во прилог на ова мислење.

Формули за пресметка на математичка резерва

Применетите формули за пресметка на математичка резерва се во склад со законските одредби и Правилникот за минимални стандарди за пресметка на технички резерви донесен од Агенцијата за супервизија во осигурување. Формулите се детално опишани техничките основи за секоја од тарифите соодветно, кои се во прилог на ова мислење.

Со 31.12.2023 година е склучен само еден договор од новата тарифа.

Б) Друштвото за осигурување Кроациа осигурување - живот АД Скопје во своето портфолио вовеле нов производ во постоечкиот тарифен систем на премии. Станува збор за производ за менаџерско осигурување на живот во случај на смрт и доживување за кој премијата се плаќа во валута денари.

Производот е составен од поединечни тарифи со следниве наслови, согласно динамиката на плаќање на премијата за осигурување:

- **Тарифа 40011-1 – Менаџерско осигурување на живот во случај на смрт и доживување на еден живот со дополнително осигурување во случај на смрт од незгода со повеќекратна уплата на премија во МКД**
- **Тарифа 40021-1 Менаџерско осигурување на живот во случај на смрт и доживување на еден живот со еднократна уплата на премија во МКД**

Носителот на осигурување во моментот на склучувањето на договорот за осигурување може да биде лице со старост од 14 до 65 годишна возраст. Времетраењето на осигурувањето е определено од една до три години.

За тарифата со ознака 40011-1, премијата за осигурување се плаќа повеќекратно, годишно за цело времетраење на осигурувањето, со утврдена диманика на рата годишно, полугодишно, квартално или месечно. За подгодишните плаќања согласно тарифата се утврдени соодветни доплатоци кои се дефинирани во тарифата која е во прилог на ова мислење.

За осигурен случај доживување, на корисникот на осигурувањето му се исплаќа осигурената сума за доживување.

За осигурен случај смрт, на корисникот на осигурување му се исплаќа осигурената сума за смрт согласно условите за осигурување.

За случај на смрт од незгода, на корисникот на осигурување се исплаќа двојна осигурена сума за смрт.

За тарифата со ознака 40021-1 премијата за осигурување се плаќа еднократно, однапред за цело времетраење на осигурувањето.

За осигурен случај доживување, на корисникот на осигурувањето му се исплаќа осигурената сума за доживување.

За осигурен случај смрт, на корисникот на осигурување му се исплаќа осигурената сума за смрт согласно условите за осигурување.

Тарифите се идентични со постоечки тарифи од портфолиото на Друштвото, со единствена разлика во валутата и дозволеното времетраење на договорите за осигурување. Во постоечките тарифи валутата на премија е евро и времетраењето на осигурување е од една до девет години. Станува збор за следните тарифи: 40011 и 40021.

Друштвото треба да одржува валутна усогласеност на вложувањата на математичката резерва, каде што најмалку 80% треба да е вложувањето во валутата во која е математичката резерва. Поради фактот што на пазарот тешко се обезбедуваат финансиски инструменти за вложувања во Евра, Друштвото се соочува со потешкотија при одржувањето на оваа валутна усогласеност на средствата и обврските. Од тие причини, се воведуваат овие тарифи во МКД валута.

База за пресметка на премија

Применети таблици

За пресметка на премија за осигурување за конкретниот производ се користат таблици на смртност:

- Хрватски таблици за смртност 2010-2012 год., за машко и женско население.

Вкалкулирана камата за пресметка на премии на осигурување и математика резерва

При пресметка на премии се користи техничка каматна стапка од 2% за пресметка на премии на тарифите кои се предмет на ова мислење. При пресметка на математичка резерва ќе се применува истата каматна стапка од 2%, која е во согласност со Одлуката за износот на максимална каматна стапка при пресметка на математичка резерва бр.08-102/1 од 21.1.2021, објавена од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Каматната стапка која се користи за пресметка на премии е во склад со предвидените движења на каматните стапки кои можат да се остварат во иднина односно во текот на целото траење на осигурувањето, кое изнесува најмногу три години.

Вкалкулирани трошоци

Согласно тарифите при утврдување на премијата за осигурување се вкалкулирани следните трошоци:

За тарифа 40011-1:

- а) аквизициски трошоци α - 4,5% од осигурената сума.
- б) трошоци за наплата β - 2% од премијата за осигурување.
- в) административни трошоци γ - 0.54% од осигурената сума за цело времетраење на осигурувањето.
- г) ризико доплатак за дупла осигурена сума во случај на смрт од незгода δ_1 -0,9 ‰ од осигурената сума.

За тарифа 40021-1:

- а) аквизициски трошоци α - 4% од осигурената сума.
- б) трошоци за наплата β - 1,4% од еднократната бруто премија за осигурување.
- в) административни трошоци γ - 0.29% од осигурената сума за цело времетраење на осигурувањето.

Вкалкулираните трошоци треба да бидат доволни за покривање на предвидените трошоци за спроведување на осигурувањето. Трошоците се вкалкулирани во согласност со постоечките тарифи во портфолиото на друштвото и се во согласност со искуството од досегашното работење на Друштвото. Резултатите од работењето тековно ќе се следат и по потреба ќе се врши корекција на истите.

Применети формули

Формули за пресметка на нето и бруто премии

Применетите формули за пресметка на нето премиски стапки и на бруто премиски стапки се во склад со актуарските практики и правила. Премиите за осигурување се утврдени во зависност од осигурената сума,

пристапната старост и договореното време за плаќање на осигурувањето. Овие формули се детално опишани техничките основи за секоја од тарифите соодветно, кои се во прилог на ова мислење.

Формули за пресметка на математичка резерва

Применетите формули за пресметка на математичка резерва се во склад со законските одредби и Правилникот за минимални стандарди за пресметка на технички резерви донесен од Агенцијата за супервизија во осигурување. Формулите се детално опишани техничките основи за секоја од тарифите соодветно, кои се во прилог на ова мислење.

Со 31.12.2023 Друштвото нема склучено ниту еден договор за осигурување од овие две тарифи.

б) Технички резерви

Податоците за бруто техничките резерви и техничките резерви – дел од реосигурување и/или соосигурување од соодветните статистички обрасци, кои се составен дел на Правилникот за статистички осигурителни стандарди, се пресметани во согласност со Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и актуарските стандарди и друштвото за осигурување може да одговори на сите свои обврски од осигурувањето.

а) Да б) Не

Методите за пресметка на сите типови резерви се исти со методите опишани во претходната актуарска потврда.

а) Да б) Не

6.1. Резерви за преносни премии

Во портфолиото на друштвото за осигурување се вклучени:

- ① договори за осигурување кај коишто ризикот е рамномерно распределен за времетраењето на договорот,
- 2) договори за осигурување кај коишто ризикот линеарно се зголемува или намалува за времетраењето на договорот,
- 3) договори за осигурување кај коишто ризикот нелинеарно се зголемува или намалува за времетраењето на договорот.

Притоа:

- при пресметката на резервите за преносни премии по договорите од точка 1) е користен методот про рата темпорис опишан во Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви.

а) Да б) Не

За договорите за осигурување за кои се пресметува математичка резерва, резервите за преносни премии се додаваат во износот на математичка резерва.

Бруто резервите за преносни премии на 31.12.2023 година за овие договори изнесуваат 176.265.172 МКД.

Резерва за преносна премија се издвојува и за дополнителните осигурувања кон осигурувањето на живот. Бруто резервите за преносни премии за дополнителни осигурувања на 31.12.2023 година изнесуваат 17.690.329, МКД.

Како основа за пресметка на резервите за преносни премии - дел во реосигурување се користи цедираната премија кон реосигурителот. По методата pro-rata temporis се одредува резервата за преносна премија како пропорционален дел од премијата кој ги покрива ризиците во следниот период.

Резервата за преносна премија дел од реосигурување на 31.12.2023 изнесува нула денари.

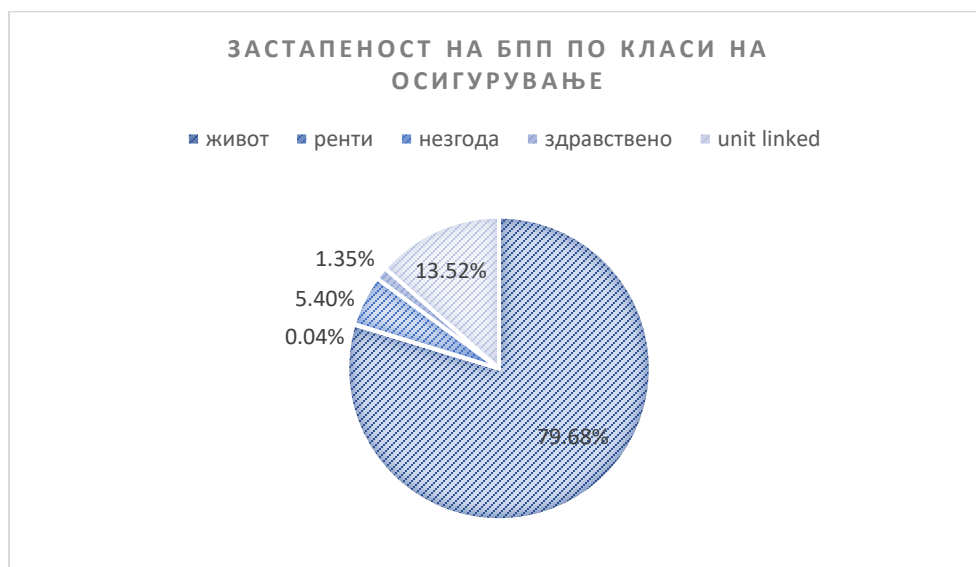
Структура на портфолиото на Друштвото

Друштвото е лиценцирано да врши работи на осигурување во 4 класи на осигурување.

Во Периодот Друштвото има активни договори во сите четири класи на осигурување.

По бруто полисирана премија најголема е застапеноста на класата 19- основно осигурување на живот, со застапеност 79.68%, додека застапеноста на класа 21 – осигурување на живот кога инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот изнесува 13.52% од вкупната бруто полисирана премија за периодот. Останатите 7% припаѓаат на дополнителните осигурувања, и тоа 5.4% на незгода и 1.4% на здравствено осигурување.

Структура на портфолиото на друштвото по бруто полисирана премија за периодот по класи на осигурување е дадена на графикот што следува.

Во основното осигурување, 85% припаѓа на класа 19 и 15% на класа 21. Од дополнителните осигурувања пак, 80% е дополнително осигурување од незгода, наспроти 20% дополнително здравствено осигурување.

Од основното осигурување на живот, во табелата која следува е прикажана распределбата по бруто полисирана премија, број на нови договори и број на активни договори.

Опис	Бруто полисирана премија	Број на склучени договори	Број на активни договори
мешано осигурување	45.93%	11.6%	23.87%
смрт (терминско)	26.39%	69.4%	60.26%
Unit linked	14.50%	16.7%	5.72%
доживување	12.63%	1.9%	9.59%
смрт (доживотно)	0.50%	0.3%	0.54%
рента	0.05%	0.0%	0.02%
Вкупно	100.00%	100%	100.00%

Од табелата се забележува дека по бруто полисирана премија најголема застапеност има мешаното осигурување, додека по број на нови склучени договори најголема застапеност има класичното ризико осигурување (69%), како и по број на активни договори (60%).

Поделбата по начин на плаќање кај основното осигурување на живот е прикажана во следната табела:

опис	повеќекратно плаќање	еднократно плаќање
мешано осигурување	87%	13%
смрт (терминско)	61%	39%
Unit linked	76%	24%
доживување	100%	0%
смрт (доживотно)	100%	0%
рента	0%	100%
Вкупно	80%	20%

Во табелата подолу е прикажано движење на бруто полисираната премија на Друштвото за последните три години, со состојба 31.12 соодветно, по класи на осигурување.

Забележан е пад во премијата во мешано осигурување, доживување, смрт (доживотно) и ренти. Најголем е падот кај личните ренти, но застапеноста на овој вид на осигурување е незначителна во портфолиото на Друштвото. Раст се забележува во Unit linked производите и во смрт (терминско). Најголем пораст е во смрт (терминско) поради порастот на продажбата на ризико осигурувања (за кредити) преку банки како канал на продажба.

	Бруто полисирана премија	Застапеност во вкупната бруто премија за основно	Бруто полисирана премија	Застапеност во вкупната бруто премија за основно	2022/2021	Бруто полисирана премија	Застапеност во вкупната бруто премија за основно	2023/2022
	12/31/2021		12/31/2022			12/31/2023		
* Износите се во илјади денари								
мешано осигурување	347,825	53.71%	329,844	48.81%	▼ -5.17%	313,630	45.93%	▼ -4.92%
доживување	105,729	16.33%	95,926	14.20%	▼ -9.27%	86,278	12.63%	▼ -10.06%
смрт (доживотно)	3,893	0.60%	3,682	0.54%	▼ -5.42%	3,435	0.50%	▼ -6.71%
лична рента со одредено времетраење	1,409	0.22%	939	0.14%	▼ -33.36%	315	0.05%	▼ -66.45%
смрт (терминско)	92,860	14.34%	146,590	21.69%	▲ 57.86%	180,220	26.39%	▲ 22.94%
осигурување на живот кога инвестициониот ризик е на товар на осигуреникот	95,909	14.81%	98,769	14.62%	▲ 2.98%	99,035	14.50%	▲ 0.27%
ВКУПНО	647,625		675,750			682,913		

Низ годините кои се разгледувани, застапеноста на мешано осигурување во вкупната премија за основно осигурување се намалува, од 53,71% во 2021, 48.81% во 2022 и 45.93% во последната 2023 година, со состојба 31.12. за секоја од разгледуваните години. Исто така застапеноста на детско осигурување која е прикажана во вид доживување, го следи трендот на намалување како и мешаното осигурување, односно од 16,36% во 2021, 14,20% во 2022 до 12,63% во 2023. На сметка на тоа, застапеноста пак на ризико осигурувањето прикажано во вид смрт (терминско) расте, од 14,34% во 2021, 21,69% во 2022 до 26,39% во 2023. Застапеноста на unit linked производите е на исто ниво, околу 14-15% за секоја од разгледуваните години, со тоа што забележува благ пад во распределбата на застапеност.

Премијата за основното осигурување низ годините расте, со тоа што растот се намалува од 7% вкупен раст на премија за основното осигурување за трет квартал 2022 споредбено со трет квартал 2021, на 2% вкупен раст на премија за основното осигурување за трет квартал 2023 споредбено со трет квартал 2022 година.

6.2. Резерви за бонуси и попусти

Резервите за бонуси и попусти се составен дел на математичката резерва

- а) Да б) Не

Дополнителната осигурена сума се припишува од средствата акумулирани со вложување на математичката резерва наменети исклучиво за припис на идна добивка на осигурениците.

Вкупните резерви за припис на идните добивки на 31.12.2023 година изнесуваат 16.498.845, МКД, од кои 9.216.662 МКД се резерви за гарантирани бонуси и попусти, 205.258, МКД се резерви за бонуси за истечени но неиспалтени полиси и 7.071.925 МКД се резерви за идни бонуси и попусти.

6.3. Резерви за штети

6.3.1. Резерви за настанати и пријавени штети

Резервите за настанати и пријавени штети се проценети во согласност со интерните правила на друштвото за осигурување во врска со штетите, Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и Правилникот за минималната содржина на евиденцијата и начинот на пријава, резервација и ликвидација на штети од страна на друштвата за осигурување.

- а) Да б) Не

Проценката за резервите за настанати и пријавени штети е направена врз база на поединечна проценка за секоја штета од одговорни лица за проценка на истите.

Дополнително е направено мапирање по класи на осигурување на доставените податоци за резервирани штети. Добиените износи се споредени со сумираните износите по вид на штета кои се доставени од страна на секторот за штети, и се споредени со бруто билансот на Друштвото за периодот.

Резервите за настанати и пријавени штети за штети настанати како последица на смрт се утврдуваат во висина на осигурената сума за случај на смрт согласно договорот за осигурување или во износ утврден согласно условите за осигурување за тарифната група на која припаѓа.

Резервите за настанати и пријавени штети за случај на дополнително осигурување од тешко болни состојби или малигни болести се утврдуваат на висина на осигурената сума за осигурително покритие по дополнителното осигурување утврдена во договорот за осигурување.

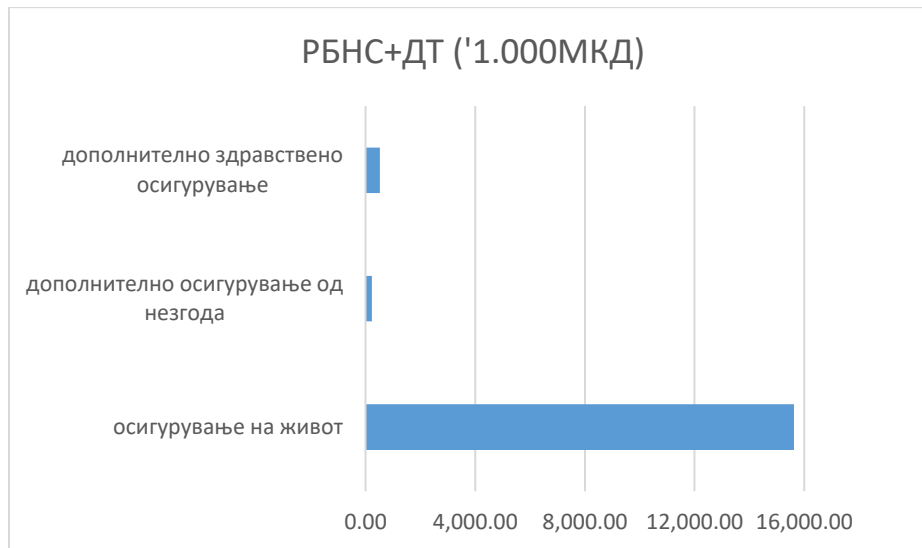
Резервите за дополнително осигурување од нереќен случај во моментот на пријава и прва резервација се резервираат согласно проценетиот износ за првична резервација на штета во случаи кога во моментот на евиденција не може да се утврди износот на штета, а за штетите за кои постои можност за утврдување џс резерва се зема предвид утврдениот процент на инвалидитет.

Бруто износот на резервите за настанати и пријавени штети со резервата за директни трошоци за обработка на штети, со состојба на 31.12.2023 година изнесува 16.377.979 МКД.

Распределбата на резервата за настанати и пријавени штети со вклучена резерва за директни трошоци за обработка на штети на основно и дополнително осигурување е прикажана во табелата што следува:

РБНС + ДТ	
осново осигурување	15,624,531.00
дополнително осигурување	753,448.00
незгода	229,986.00
ТБС	461,967.00
малигни болести	0
операции	61,495.00
одличен успех	0
породување	0
Вкупно РБНС + ДТ	16,377,979.00

На графикот се прикажани резервираните настанати и пријавени штети за Периодот по класи на осигурување, по резервиран износ и по број на резервирани штети.

Во резервираните штети за Периодот, најголем процент припаѓа на основното животно осигурување, со 95% по износ на резервираните штети и 83% по број на резервираните штети.

6.3.2. Резерви за настанати но непријавени штети

За целите на процена на бруто ИБНР, Друштвото за осигурување користи соодветни модели согласно признати актуарски постапки за проекција на вкупните штети кои друштвото за осигурување ќе ги има исплатено после решавање на сите штети кои се настанати до датумот на пресметка (вкупни штети).

При проценување на вкупните штети Друштвото за осигурување ги групира штетите на начин да обезбеди стабилно и хомогено портфолио, во смисла одредена група на штети да содржи штети со слични карактеристики, но притоа да обезбеди доволно податоци. Портфолиото е стабилно и хомогено доколку таквото портфолио сегментирано по периоди на агрегација (период на настан, период на пријава и слично) покажува сличен развој низ периодите.

Друштвото за осигурување издвојува бруто ИБНР во висина на разликата на проценетите вкупни штети со збирот од бруто ликвидирани штети до датумот на процена и бруто РБНС на датумот на процена.

ИБНР за одреден период на агрегација не може да биде негативен.

Изборот на метод зависи од природата на развој на штетите по поединечна класа на осигурување, а како еден од критериумите за определување на начинот на пресметка може да се примени едногодишна Run-off анализа на резервите за настанати но непријавени штети. Методот треба да е соодветен за целите на процена на вкупните штети за одредено портфолио.

Со состојба 31.12.2023 направена е пресметка и издвоени се бруто резерви за настанати но непријавени штети за ризиците за дополнително осигурување од незгода и дополнително осигурување од операции.

Начинот на процена на резервите, применетите принципи при определувањето на развојните фактори, како и превземените мерки за намалување на одделни ризици кои можат да доведат до несоодветна процена на резервата, се опишани поодделно за секоја од класите на осигурување за кои е пресметана резерва за настанати и непријавени штети.

Дополнително осигурување од незгода

Податоците кои се користат за целите на пресметката се добиени во форма на Книга за штети доставена од организационата единица за штети. Книгата на штети ги содржи сите потребни податоци за процена на резервата на настанати но непријавени штети.

При пресметка на резервите за настанати но непријавени штети за дополнителното осигурување од незгода користи CL методот на триангуација на штети, без корекција за инфлација. При проценка на резервата за настанати и непријавени штети по класи на осигурување, земени се предвид и резултатите од run-off анализата кон последните години. Резултатот од спроведената run-off анализа не укажа на потреба за дополнителна резервација.

При проценката на резервите се користи износ на исплатени (ликвидирани) штети во кои се вклучени директните трошоци за обработка на штети и вкупните резерви за настанати и пријавени штети, зголемени за резервата за директни трошоци за обработка на штети.

Податоците во триаголниците се групирани по година на настан, а развојот на штети е по година на исплата. Триаголниците на развој се креирани по години на настан на штетите, и користени се 11 развојни години. При определување на развојните фактори, континуирано се следат податоците и развојните фактори кои отстапуваат од просекот, со цел доколку е потребно се интервенира со превземање соодветни чекори со цел модификација на податоците како би се отсликало реалното работење на Друштвото. Девијацијата на развојните фактори поради нерамномерните исплати на штетите со текот на годините доведува до неизвесни ризици за пресметките на резервите за настанати но непријавени штети. Поради тоа се разгледуваат развојните фактори како и факторите година по година и се установува каде е настанато големо отскокнување што се зема во предвид при определување на резервата. Во случај кога одредени коефициенти отскокнуваат од просекот, се анализира причината за истото, и доколку истите се констатира дека се под влијание на исплатени штети со нестандартно високи износи, овие штети не се земаат предвид при одредување на развојните фактори, со цел да се отслика реалното работење на Друштвото.

При пресметка на резервите за штети користени се фактори на развој кои претставуваат просек од годишните (age to age) развојни фактори.

Бидејќи нема податоци за исплатени штети по развојните години во првобитниот триаголник со големи задоцнувања и не се очекува исплата на штети од години претходно, односно развојот на штети се зема како завршен, во класата не е употребуван фактор опашка.

На така добиената “ultimate” процена, со цел да се добие резервата за настанати и непријавени штети, одземени се кумулативните ликвидирани износи за штетите и вкупните резерви за настанати и пријавени штети за соодветната година на настан на штета. Директните трошоци за обработка на штети се составен дел од резервираните штети.

Сметам дека поставените крајни коефициенти на штети се релевантни за одредување на прудентна проценка и повисок степен на сигурност.

Дополнително направени се пресметки за ИБНР по класата со примена на други методи, при што описот на методите и соодветно добиените резултати се прикажани во табелата, каде е означен избраниот метод за пресметката:

метод	развој	Години на развој	Избор на развојни фактори	ИБНР во МКД
CL	paid	11	просек од age to age	2,426,812
CL	paid	11	просек од age to age за последни 5 год	2,117,220
CL	paid	11	тежински развојни фактори	2,401,230

Run-off анализата од гледна точка 31.12.2023 година спроведена на состојбата на ИБНР на 31.12.2022 година, покажува дека до 31.12.2023 се потрошени 1,7 милиони денари (ликвидирани и резервирани штети

настанати пред 31.12.2022, но пријавени после 31.12.2022 година). Резултатот на run-off за ИБНР резервата е негативен од причина што оваа година е зголемена оваа резерва споредбено со претходната, што резултира со негативен run-off по класата. На вкупно ниво Run-off анализата кон 2022 година е поитивна со релативен износ 6.2%, кое во апсолутен износ е 140 илјади денари. Секако, споредбено со претходните години, анализата укажува на фактот дека оваа резерва е поставена на доста високо ниво на сигурност и понатаму ќе се следи.

Бруто резервата за настанати но непријавени штети за дополнително осигурување од незгода на 31.12.2023 година изнесува 2.426.812 МКД. Учеството на резервата за настанати и непријавени штети за дополнително осигурување од незгода со состојба 31.12.2023 во вкупната ИБНР резерва пресметана по сите класи изнесува 92%.

Направена е **анализа на сензитивност за резервата за ИБНР за класа 01**. При анализата, за секое одделно сценарио, тестирана е само една претпоставка од избраното сценарио за резервата за штети, а сите останати претпоставки остануваат исти.

Во следната табела се прикажани резултатите од анализата на сензитивност:

Класа 01- анализа на сензитивност			
Пресметана вредност на ИБНР	2,426,812		
Тестирање на претпоставка	ИБНР	Апсолутна разлика	Релативна разлика
Пораст на првите два развојни фактори за 2.5%	2,824,565	397,753	16.39%
Пораст на првиот развојен фактор за 5%	2,709,949	283,138	11.67%
Тежински развојни фактори	2,401,230	-25,582	-1.05%

По анализата се забележува дека од тестираните параметри, најголем ризик на недоволност на пресметаната резерва дава изборот на развојни фактори.

За класа 01- незгода направен е Back Testing на начин што на развојните триаголници на штети по година на настан за последните пет години, се применети тековните развојни фактори и претпоставки. Добиените резултати се следниве:

lob 01- Back Testing 31.12.2023					
година на настан	31.12.2022	31.12.2021	31.12.2020	31.12.2019	31.12.2018
2012	0	0	0	0	0
2013	0	0	0	0	0
2014	0	0	0	0	0
2015	0	0	0	0	-23,017
2016	-38	3,571	-875	-11,996	0
2017	0	0	-15,825	-22,081	-71,357
2018	0	-939	-4,532	-20,356	-160,362
2019	0	510	1,449	-220,200	
2020	-10,678	14,522	-149,480		
2021	-2,498	-58,961			
2022	-16,154				
Вкупно	-29,368	-41,297	-169,263	-274,633	-254,735

Приказот ги дава добиените вредности за ИБНР при примена на развојните коефициенти од 31.12.2023 кон триаголниците од претходните години, споредени со вредностите на ИБНР од претходните години. Ова укажува дека со пресметката на ИБНР за 31.12.2023 претпоставените параметри би генерирале повисоки маргини и повисоки резерви, но истите по апсолутна вредност отстапуваат незначително. Земајќи предвид дека историски резултатот на run-off анализата за класата е позитивен, резервите за настанати и непријавени штети за класа незгода се поставени на доволно ниво за да се обезбедат обрските на друштвото по истите.

Дополнително осигурување од операции

Поради немањето на доволна историја на податоци за штети за дополнително осигурување од операции да се направи триангулација или примени некој друга статистичка метода, користени се упростени методи за пресметка на резервата за настанати и непријавени штети.

Пресметано е колкав процент во изминатите години од искуството на Друштвото се штетите настанати во одредена година, а пријавени подоцна, во споредба со вкупните штети од истата година кои се настанати и пријавени во соодветната година на настан. Просекот од овие проценти по претходните години за кои Друштвото има искуство изнесува 4.72%. Овој процент е применет на сите штети настанати и пријавени во тековната година, со што е добиена резервата за настанати и непријавени штети. Овој износ е за 50% зголемен, поради забележаниот пораст на цените на здравствените услуги. При анализата на влијание на инфлацијата, забележан е раст на цените за здравствени услуги од 5% - 18%, но поради трендот на зголемување на цените на здравствените услуги, земена е стапка од 50%, за повисока сигурност. Износот на така добиената ИБНР изнесува 67.638 МКД

Исто така направена е процена на ИБНР со метод на очекувани штети како процент од заработената премија за последната календарска година. Применетите ULR коефициенти се согласно досегашното искуство на Друштвото. При оваа метода пресметаната ИБНР резерва за дополнително осигурување од операции изнесува 144.001 МКД. Доколку на овој износ се примени инфлацијата од 50%, би се добил износ од 216.002 МКД. Не постојат доволно податоци за овие штети, резервираните износи по класата се релативно ниски и истите се решаваат брзо. Овој сооднос кој е пресметан од досегашното искуство ќе се следи и по потреба ќе се коригира.

Како финална резерва за настанати и непријавени штети за дополнително осигурување од операции е земен износот на методот на очекувани штети, со применета инфлација, и со состојба 31.12.2023 истата изнесува 216.002 МКД, што претставува 8,2% од вкупната резерва за ИБНР.

Наведените методи даваат многу неспоредливи вредности. Друштвото не располага со доволно податоци по овие штети, и од тие причини пристапот е поконзервативен.

Направена е **анализа на сензитивност за резервата за ИБНР за класа 02**. При анализата, за секое одделно сценарио, тестирана е само една претпоставка од избраното сценарио за резервата за штети, а сите останати претпоставки остануваат исти.

Во следната табела се прикажани резултатите од анализата на сензитивност:

Класа 02- анализа на сензитивност			
Пресметана вредност на ИБНР	216,002		
Тестирање на претпоставка	ИБНР	Апсолутна разлика	Релативна разлика
Пораст на ULR фактори за 2%	230,402	14,400	6.67%
Пораст на првиот ULR за 5%	294,450	78,448	36.32%
Пораст на инфлација 10%	230,402	14,400	6.67%
Без инфлација	144,001	-72,001	-33.33%

По анализата се забележува дека од тестираните параметри, најголем ризик на недоволност на пресметаната резерва дава изборот на ULR фактори, како и применетата претпоставена инфлација на здравствените услуги

6.3.3. Резерви за повторно отворени штети

Резервите за повторно отворени штети друштвото за осигурување ги регистрира како:

- а) нови б) развој на постојните

Резервите за повторно отворени штети, односно резервите за штети кои ќе бидат повторно отворени се вклучени во резервите за настанати и пријавени штети, односно во резервите за настанати но непријавени штети.

- а) Да б) Не

6.3.4. Резерви за трошоци за обработка на штети

Резервите за директни трошоци за обработка на штети се интегрален дел од резервите за настанати и пријавени штети и резервите за настанати но непријавени штети.

- а) Да б) Не

Резервите за директни трошоци за обработка на штети се составен дел од резервите за настанати и пријавени штети. Резервите за директни трошоци за обработка на штети се пресметуваат за секоја штета поединечно. Резервите за директни трошоци за обработка на штети на 31.12.2023 изнесуваат 78.651 МКД.

Друштвото за осигурување проценува и издвојува бруто резерви за индиректни трошоци за обработка на штети во висина на очекуваниот износ на трошоци кој треба да го надомести на трети лица за целите на целосно решавање и исплата на штетите настанати до датумот на процена, доколку друштвото за осигурување прекине со работа.

Износот на резервите за индиректни трошоци за обработка на штети друштвото за осигурување го проценува врз основа на фактичките индиректни трошоци кои се поврзани со обработката на штети.

Доколку проценетиот износ е помал од:

$$\max \left\{ 0,5\% * (\text{РБНС} + \text{ИБНР}), \frac{\text{ТШ}}{\frac{1}{2} * \text{РБНС} + \text{БИШ}} * \left(\frac{1}{2} \text{РБНС} + \text{ИБНР} \right) \right\}$$

тогаш како износ за резервата за индиректни трошоци за обработка на штети се зема износот од горенаведената формула, каде што:

РБНС - резерва за настанати и пријавени штети (вклучувајќи и резерва за директни трошоци за обработка на штети),

ИБНР - резерва за настанати, но непријавени штети,

ТШ - проценети индиректни трошоци кои се поврзани со обработка на штети,

БИШ - бруто исплатени (ликвидирани) штети.

Резервите за индиректни трошоци за обработка на штети на 31.12.2023 изнесуваат 690.679 МКД.

Овој износ е во висина на очекуваниот износ на трошоци кој треба да го надомести на трети лица за целите на целосно решавање и исплата на штетите настанати до датумот на процена, доколку друштвото за осигурување прекине со работа.

Направена е анализа на сензитивност за оваа резерва, при што проценетите трошоци за штети се зголемени/намалени за +/-10%. Резултатот е прикажан во табелата:

LoB	СНС	ТШ +10%	ТШ -10%
Dozivuvanja	173,552	174,530	173,552
Meshano nesrekjen slucaj	23,506	25,856	21,155
Meshano smrt od bolest	62,682	68,950	56,414
Detsko	15,670	17,238	14,103
Kolektivno osiguruvanje	15,670	17,238	14,103
Kolektivno riziko	117,529	129,282	105,776
Krug na zivot	7,835	8,619	7,052
Riziko opagjacko	148,870	163,757	133,983
Sigurnost plus	125,364	137,900	112,828
TOTAL живот	690,679	743,369	638,966
rezervcija šteta za nezgodu	70,517	77,569	63,466
rezervacija za operacije	7,835	8,619	7,052
rezervacija za TBS	39,176	43,094	35,259
rezrvacija za maligni	0	0	0
TOTAL дополнителни	117,529	129,282	105,776
TOTAL	808,207	872,651	744,742
Релативна разлика		8%	-8%
Апсолутна разлика		64,443	-63,466

6.4. Еквилизациска резерва

Друштвото не издвојува Еквилизациска резерва бидејќи нема портфолио со значајни варијации на техничкиот резултат во претходните години.

6.5. Други технички резерви

Друштвото не издвојува други технички резерви.

6.6. Математичка резерва

Бруто математичката резерва се проценува на основа на нето проспективен актуарски метод како разлика од сегашната вредност на сите идни обврски кои произлегуваат од договорите за осигурување и сегашната вредност на техничката премија од сите идни обврски на осигурениците, односно договорувачите на осигурувањето кои произлегуваат од договорите за осигурување.

Доколку техничката премија која се користи при проценка на математичката резерва, зголемена за дозволеният годишен износ на цилмеризација е поголема од 90% од бруто полисираната премија наведена во договорот за осигурување, при проценката на математичката резерва, наместо техничка премија зголемена за дозволеният износ на цилмеризација, се зема 90% од бруто полисираната премија.

Бруто математичката резерва се проценува одделно за секој договор за осигурување.

Бруто математичката резерва е збир од бруто математичката резерва од сите договори за осигурување.

За договорите за осигурување за кои постои гарантирана откупна вредност проценетата бруто математичка резерва се проценува согласно точка 5./5.1./6) и 5./5.1./10) од Прилогот кон Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви, односно проценетата бруто математичка резерва е најмалку во висина на гарантираната откупна вредност во моментот на проценка.

За договорите за осигурување каде траењето на осигурувањето е подолго од траењето на плаќање на премија се применува точка 5./5.2./3) од Прилогот кон Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви, односно во пресметката на математичката резерва експлицитно се вклучени идните административни трошоци.

За договорите за осигурување за кои се применува точка 5./5.2./4) од Прилогот кон Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви актуарот пресметува намалување на математичката резерва за вистинските неамортизирани трошоци за стекнување (цилмеризација) која се пресметува само за активните договори со стапка на цилмеризација во висина од 3,5% од договорената сума на осигурување. Притоа намалување на математичката резерва за вистинските неамортизирани трошоци за стекнување (цилмеризација) се применува согласно точка 5./5.2./6) од Прилогот кон Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви.

На ден 31.12.2023 година математичката резерва е пресметана без промена на техничките каматни стапки и користените таблици на смртност кои се користени и при пресметка на математичката резерва на претходен - последен датум на известување.

При пресметка на математичка резерва за новата воведена тарифа 030123 – еднократно мешано осигурување во траење од три години, се применува каматна стапка од 2%, што е во согласност со Одлуката за износот на максимална каматна стапка при пресметка на математичка резерва бр.08-102/1 од 21.1.2021, објавена од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето.

Заклучно со 31.12.2023 година Друштвото во своето портфолио има склучено 52 нови договори за осигурување од тарифните групи на индивидуално осигурување на живот за случај на смрт и доживување (мешано осигурување) за кои вкалкулираната каматна стапка за пресметка на премија изнесува 2,5%. За пресметка на математичката резерва за овие договори со сотојба на 31.12.2023 година користена е каматна стапка од 1,5%.

За овие договори, на месечна основа се следи влијанието на пресметката на математичката резерва со пониска каматна стапка од вкалкулираната стапка при тарифирање. Во табелата е прикажана споредбата помеѓу пресметаната математичка резерва за овие полиси со 1,5% и симулација на истата со каматна стапка од 2.5%.

Математичка резерва на 31.12.2023, $i=1,5\%$	€ 397,390
Симулација на математичка резерва со $i=2,5\%$	€ 383,374

Математичката резерва по сите договори за осигурување е пресметна со нето проспективна метода.

а) Да б) Не

Математичката резерва се пресметува со нето проспективна метода како разлика на сегашната вредност на сите идни обврски по договорите за осигурување и сегашна вредност на сите идни обврски на договорувачот на осигурувањето за секој договор поединечно. Резервата за преносна премија е дел од математичката резерва.

Претпоставките кои се дел од основата за пресметка на математичка резерва: таблиците за веројатност, каматната стапка и трошоците се составен дел од Техничкото упатство за пресметка на математичка резерва на Друштвото.

Математичката резерва се пресметува за следниве договори за осигурување:

а. Индивидуално и колективно осигурување на живот за случај на смрт и доживување – мешано осигурување. За договорите за осигурување кои се склучени пред 1.1.2014 година кои имаат вкалкулирана каматна стапка за пресметка на премиите од 3,5% за сите тарифни групи за мешано осигурување и за тарифната група на колективно осигурување за случај на смрт и доживување која изнесува 4%, согласно Одлука на Агенцијата за супервизија на осигурување за овие договори применетата каматна стапка за пресметка на математичка резерва изнесува 3%.

Каматната стапка применета при пресметка на математичката резерва за полисите склучени во периодот од 1.1.2014 година до 28.2.2014 година изнесува 3% за сите тарифни групи.

Каматна стапка применета при пресметка на математичката резерва за сите тарифни групи од мешано осигурување за полисите склучени од 1.3.2014 година изнесува 2,75%. Каматната стапка користена за пресметка на премиите на овие тарифни групи изнесува 2,75%, за сите тарифи.

Од 1.1.2016 година променета е каматната стапка за пресметка на премиите и пресметка на математичка резерва и изнесува 2,5% за сите тарифни групи и се применува за сите договори за осигурување кои се склучени до 1.5.2020 година.

За договорите склучени од 1.5.2020 до 1.5.2021 година применетата каматната стапка за пресметка на математичка резерва изнесува 2% со применети Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

За договорите за осигурување склучени по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

При пресметка на математичка резерва за новата воведена тарифа 030123 – еднократно мешано осигурување во траење од три години, се применуваат Таблицы на смртност на Република Хрватска од 2012 година, со каматна стапка од 2%.

б. Осигурување на живот во случај на доживување со поврат на премијата во случај на смрт - детско штедно осигурување

За договорите склучени пред 1.1.2014 година кои имаат каматна стапка за пресметка на премии од 3,5% математичката резерва се пресметува со каматна стапка од 3% со користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2002 година.

Каматна стапка применета при пресметка на математичката резерва за полисите склучени од 1.3.2014 година е 2,75% за сите тарифни групи. Каматната стапка користена за пресметка на премиите на овие тарифни групи изнесува 2,75%, за сите тарифи.

За договорите склучени по 1.1.2016 година се применува каматна стапка од 2,5% со користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2002 година.

За договорите склучени од 1.1.2016 до 1.6.2020 година применетата каматната стапка за пресметка на премии и пресметка на математичка резерва изнесува 2,5% со користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

За договорите за осигурување со почеток на осигурување по 1.5.2020 математичка резерва се пресметува со каматна стапка 2% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

За договорите за осигурување со почеток на осигурување по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

в. Ризико осигурување - осигурување на живот за случај на смрт со одредено времетраење

Каматна стапка применета при пресметка на математичката резерва за ризико осигурување - осигурување на живот за случај на смрт со одредено времетраење изнесува 2,75% при што истата каматна стапка е користена и за изготвувањето на тарифите за договорите склучени пред 1.4.2016 година.

За договорите склучени од 1.1.2016 до 1.6.2020 се применува каматна стапка за пресметка на математичка резерва од 2,5% со применети Македонски демографски таблицы на смртност од 2006-2008 година.

За договорите склучени од 1.6.2020 до 1.5.2021 година каматната стапка за пресметка на премии и математичка резерва изнесува 2% со користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

За договорите за осигурување со почеток на осигурување по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

г. Доживотно осигурување за случај на смрт

За тарифната група доживотно осигурување за случај на смрт каматна стапка применета при пресметка на математичката резерва изнесува 2,25% и се користат Македонски демографски таблица на смртност од 2006-2008 година за вкупно население за сите договори за осигурување склучени до 1.6.2020.

За договорите склучени од 1.6.2020 до 1.5.2021 година оваа тарифна група има измена на каматната стапка за пресметка на премии и математичка резерва која изнесува 2% со користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 2012 година.

За договорите за осигурување со почеток на осигурување по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 2012 година.

д. Осигурување на живот во случај на смрт со опаѓачки осигурени суми согласно амортизациониот план на кредит

За договорите склучени до 1.5.2020 година за овие тарифни групи се пресметува со применети Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 2012 година со 2,5% каматна стапка.

Од 1.5.2020 тарифните групи се променети и се применуваат Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 2012 година со 2% каматна стапка.

За договорите за осигурување со почеток на осигурување по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 2012 година.

ѓ. Дополнително осигурување кон осигурување на живот, Осигурување на тешко болни состојби

За тарифите на дополнително осигурување кон осигурувањето на живот - Осигурување на тешко болни состојби се применуваат:

За договорите склучени до 1.1.2014 година се користи каматна стапка од 3% со применети Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 1991 година.

За договорите од 1.4.2014 година до 1.1.2016 година се користи каматна стапка од 2,75% со применети Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 1991 година

Од 1.1.2016 година се намалува каматната стапка за пресметка на математичка резерва на 2,5% со применети Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 2012 година, и од 1.6.2020 година каматната стапка за пресметка на премии и математичка резерва изнесува 2%.

За договорите за осигурување со почеток на осигурување по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 2012 година.

е. Дополнително осигурување кон осигурување на живот - Осигурување од малигни болести

За тарифата дополнително осигурување кон осигурувањето на живот од малигни болести се користат: Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 2012 година - Вкупно население; Таблицы на поболување Cancer Unisex; користена каматна стапка за пресметка на премии и математичка резерва изнесува 1%.

ж. Рента со одредено траење со еднократна уплата на премија

За тарифните групи од лична рента со одредено траење со еднократна уплата на премија се користат: Таблицы на рента AVÖ 2005R Unisex, генерација 1972; ТКС од 1,5% за пресметка на премии и математичка резерва.

з. Осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови со еднократна уплата на премија каде осигуреникот го превзема инвестициониот ризик и дополнително осигурување за случај смрт поради незгода и смрт поради сообраќајна незгода

За овие тарифни групи се користат: Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблица на смртност од 2002 година – попис на население 2000/2002 година - Вкупно население; користена каматна стапка од 2,5% за пресметка на премии и математичка резерва за договорите склучени до 1.5.2020 година.

За договорите склучени по 1.5.2020 се користат Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година – попис на население 2010/2012 година - Вкупно население со применета каматна од 2% за пресметка на премии и математичка резерва.

За договорите за осигурување со почеток на осигурување по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

s. Осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови со повеќекратна уплата на премија каде осигуреникот го превзема инвестициониот ризик поврзано со осигурување за случај на смрт-флекси инвест
За овие тарифни групи за пресметка на на премии и математичка резерва се применуваат Хрватски таблицы на смртност 2000-2002, применетата каматна стапка изнесува 1%.

и. Осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови каде осигуреникот го превзема инвестициониот ризик поврзано со осигурување за случај на смрт и доживување

За овие тарифни групи за договорите склучени до 1.6.2020 се користат Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година – попис на население 2010/2012 година со каматна стапка од 2,25% за пресметка на премии и математичка резерва.

За договорите склучени по 1.6.2020 година се применуваат Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година – попис на население 2010/2012 година и каматната стапка за пресметка на премии и математичка резерва изнесува 2%.

За договорите за осигурување со почеток на осигурување по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

ј. Осигурување на живот поврзано со инвестициски фондови каде осигуреникот го превзема инвестициониот ризик поврзано со детско штедно осигурување

За овие тарифни групи се користат Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година – попис на население 2010/2012 година со каматна стапка од 2% за пресметка на премии и математичка резерва.

За договорите за осигурување со почеток на осигурување по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

к. Дополнително осигурување за траен инвалидитет

За оваа тарифна група се користат Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година – попис на население 2010/2012 година со каматна стапка од 2% за пресметка на премии и математичка резерва.

За договорите за осигурување со почеток на осигурување по 1.5.2021 за пресметка на премии и математичка резерва се применува каматна стапка од 1,5% и користени Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година.

л. Колективно ризико осигурување за случај на смрт

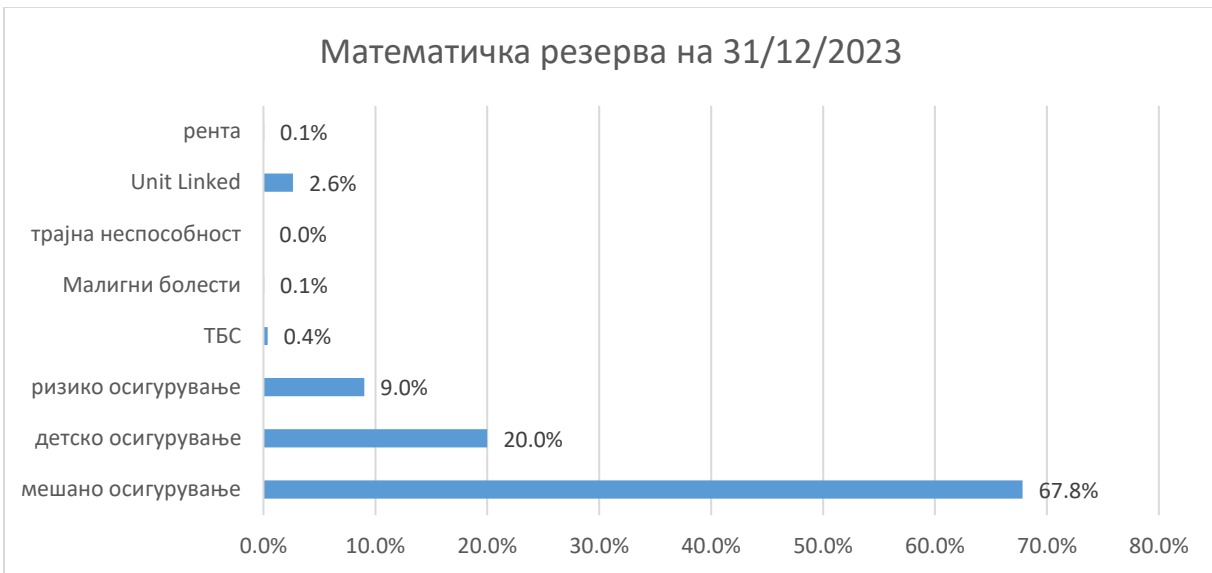
За овие тарифни групи се користат Таблицы на смртност на Република Хрватска - Хрватски таблицы на смртност од 2012 година – попис на население 2010/2012 година со каматна стапка од 0% за пресметка на премии и математичка резерва. Тарифните групи кои се склучени со поединечни договори за осигурување се применува точка 5./5.2./8) од Прилогот кон Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и математичката резерва се пресметува според вистинската пристапна возраст на осигуреникот. За тарифните групи кои се склучени по колективен договор податоците за пресметка на математичката резерва не се генерирани на ниво за секој осигуреник поединечно и за ваквите договори пресметката на математичка резерва се пресметува со просечна пристапна старост за секој договор за осигурување. Пристапна старост за која се пресметува резерва се утврдува повисоката пристапна старост од пресметаната просечна старост на датум на пресметка на математичката резерва и пресметковната пристапна старост за пресметка на премијата.

Износот на бруто математичката резерва на ден 31.12.2023 година изнесува 3.459.969.175 МКД.

Износот на математичката резерва и дополнителна осигурена сума за истечени и сеуште неисплатени осигурени суми за доживување е составен дел на бруто математичката резерва кои се прикажани во Табела 2.

Друштвото применува намалување на математичката резерва за вистинските неамортизирани трошоци за стекнување (цилмеризација). Стапката на цилмеризација која се користи при пресметка на математичката резерва изнесува 3,5%. Пресметаниот износ на неамортизираните трошоци за стекнување на осигурувањето на 31.12.2023 година изнесува 121.619.257 МКД.

Распределбата на математичката резерва по вид на осигурување е прикажана на следниот график.

Од приказот се гледа дека најголем дел на пресметаната резерва припаѓа на мешаното осигурување, односно 67.8% од математичката резерва припаѓа на овој вид на осигурување. Тука е вклучено индивидуалното и колективното мешано осигурување.

Второ по застапеност е детското осигурување, на кое припаѓа 20% од вкупната математичка резерва на Друштвото со состојба на 31.12.2023. Трето по застапеност е ризико осигурување, каде се вклучени индивидуално, колективно ризико, доживотно ризико и ризико осигурувањата со опаѓачка осигурена сума. Застапеноста на ризико осигурувањето е 9% од вкупната математичка резерва со состојба на 31.12.2023.

Движењето на математичката резерва споредбено со 31.12.2022 е прикажано во следната табела:

Движење на математичка резерва по вид на осигурување (во ЕУР)							
вид на осигурување	31/12/2023	учество 31.12.2023	31/12/2022	учество 31.12.2022	релативна промена	апсолутна промена	промена во учество
мешано осигурување	38,164,829.20	67.8%	37,267,629.07	68.8%	2%	897,200.13	-1.0%
детско осигурување	11,248,153.69	20.0%	10,572,710.75	19.5%	6%	675,442.94	0.5%
ризико осигурување	5,076,425.55	9.0%	4,963,478.22	9.2%	2%	112,947.33	-0.1%
ТБС	213,122.54	0.4%	215,704.00	0.4%	-1%	-2,581.47	0.0%
Малигни болести	36,989.16	0.1%	32,203.90	0.1%	15%	4,785.27	0.0%
трајна неспособност	910.96	0.0%	570.79	0.0%	60%	340.17	0.0%
Unit Linked	1,490,006.03	2.6%	1,057,153.44	2.0%	41%	432,852.59	0.7%
рента	33,798.58	0.1%	33,927.82	0.1%	0%	-129.24	0.0%
Вкупно	56,264,235.72	100.0%	54,143,377.98	100.0%	3.9%	2,120,857.73	0.0%

Од анализата на промената на математичката резерва, се забележува дека највисока релативна промена има во трајна неспособност, 60%, но истата е по апсолутна вредност занемарлива. Станува збор за многу мал износ по апсолутна вредност, кој не влијае на промената на математичката резерва. Значајна релативна промена има во unit linked договорите, каде за 41% по релативен износ е зголемена резервата, односно за 432.852 евра е повисок износот на математичката резерва, споредбено со 31.12.2022. Ова се должи на зголеменото учество на класата во портфолиото на друштвото и на подолгиот изминат период при што unit linked производите со вклучено мешано осигурување како се доближуваат до истекот на периодот, нивната математичка резерва се доближува до осигурената сума за доживување.

Од сите видови на осигурување, по апсолутна промена највеќе влијае мешаното и детското осигурување, и покрај тоа што кај мешаното осигурување нема значителен пораст во релативен износ на резервата, односно само 2% е зголемена во споредба со 31.12.2022 година. Кај детското осигурување пак процентуално математичката резерва е зголемена за 6%, што резултира со апсолутна промена од 675 илјади евра. Ова е осигурување на доживување, и како старее портфолиото на Друштвото, на ниво на полиса резервата тежнее кон гарантираната осигурена сума за доживување. Пораст се забележува и кај ризико осигурувањето, а тоа е пред се поради зголеменото учество на класата во портфолиото на Друштвото.

Застапеноста на математичката резерва по вид на осигурување нема претрпено значителни промени споредбено со 31.12.2023. Како се забележува, најголема промена има во мешаното осигурување со пад од 1%, на сметка на што пак има пораст во детското осигурување од 0.5% и unit linked од 0.7%. Останатите видови на осигурување се со ист процент на учество во вкупната математичка резерва на 31.12.2022 споредбено со 30.9.2023.

Направена е анализа на прекини и истеци по основ на смрт или доживување, и прекин на полиси поради откуп за три години со состојба на 31.12. соодветно,

Вид	12/31/2023			12/31/2022			12/31/2021		
	Откупи	Истеци	Смрт	Откупи	Истеци	Смрт	Откупи	Истеци	Смрт
Мешано осигурување	64,740,483	186,269,715	6,590,697	64,570,608	148,488,549	12,160,600	61,475,987	149,198,889	12,411,003
Детско осигурување	18,623,028	28,103,515	273,628	17,691,308	15,901,563	1,044,469	17,801,502	9,838,310	178,062
Ризико	1,330,798	0	26,661,591	448,729	0	28,245,020	437,648	0	20,032,732
Unit linked	9,438,543	4,715,681	1,015,071	7,479,137	6,878,661	0	7,852,162	2,859,620	1,360,255
Вкупно	94,132,852	219,088,911	34,540,987	90,189,782	171,268,773	41,450,089	87,567,299	161,896,819	33,982,052

Анализата покажува дека износите за откупи низ годините растат. Исто така растат и износите исплатени за истек на полиси, од причина што портфолиото на Друштвото старее, особено за договорите за осигурување од мешано и детско осигурување. Смртноста генерално со состојба 31.12.2023 е намалена, споредбено со претходната разгледувана година, а е речиси на исто ниво со 2021 година. Споредбено со минатата година, откупите немаат значајни промени во апсолутна вредност.

Споредбата на овие вредности е прикажана во следната табела:

2023-2022				2022-2021			
Вид	Откупи	Истеци	Смрт	Вид	Откупи	Истеци	Смрт
Мешано осигурување	169,875	37,781,166	-5,569,903	Мешано осигурување	3,094,621	-710,340	-250,403
Детско осигурување	931,720	12,201,952	-770,841	Детско осигурување	-110,194	6,063,253	866,407
Ризико	882,069	0	-1,583,429	Ризико	11,081	0	8,212,288
Unit linked	1,959,406	-2,162,980	1,015,071	Unit linked	-373,025	4,019,041	-1,360,255
Вкупно	3,943,070	47,820,138	-6,909,102	Вкупно	2,622,483	9,371,954	7,468,037

2023/2022				2022/2021			
Вид	Откупи	Истеци	Смрт	Вид	Откупи	Истеци	Смрт
Мешано осигурување	0.26%	25.44%	-45.80%	Мешано осигурување	5.03%	-0.48%	-2.02%
Детско осигурување	5.27%	76.73%	-73.80%	Детско осигурување	-0.62%	61.63%	486.58%
Ризико	196.57%		-5.61%	Ризико	2.53%		40.99%
Unit linked	26.20%	-31.44%		Unit linked	-4.75%	140.54%	-100.00%

Најголема релативна промена кај откупите се забележува во ризико осигурување (за полисите со доживотно ризико, поради опцијата за откуп на истите по истек на периодот на уплата на премии), но како вредност станува збор за зголемување од само 882 илјади денари. Откупите за детско осигурување се зголемени за 5%, споредбено со истиот период минатата година, што е за 931 илјади денари повисок износ на откупени полиси од детско осигурување. За мешано осигурување има благ пораст од 0,26%, споредбено со порастот од 5% минатата година претставува подобрување.

За договорите за осигурување од класа 21, осигурување на живот во врска со удели во инвестициони фондови, кога осигуреникот го презема инвестициониот ризик согласно Член 4 од Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви Друштвото издвојува посебна резерва.

Посебната резерва на 31.12.2023 е со вкупен бруто износ 267.614.225 МКД.

Составен дел на математичката резерва е и дополнителната резерва од точка 5.2./7) од Прилогот кон Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви.

а) Да б) Не

Просечниот принос кој Друштвото го остварило од вложувањата на средствата кои ја покриваат математичката резерва во претходните три години пресметан како прост просек и како тежински просек изнесува 3,6%. Просечниот годишен принос од вложувањата на средствата кои ја покриваат математичката резерва изнесува 3,59%, 3,38% 3,94% за периодот 2021-2023 година.

Друштвото ја пресметува просечната стапка на принос со просечни вредности на математичката резерва и на приходите од вложувања.

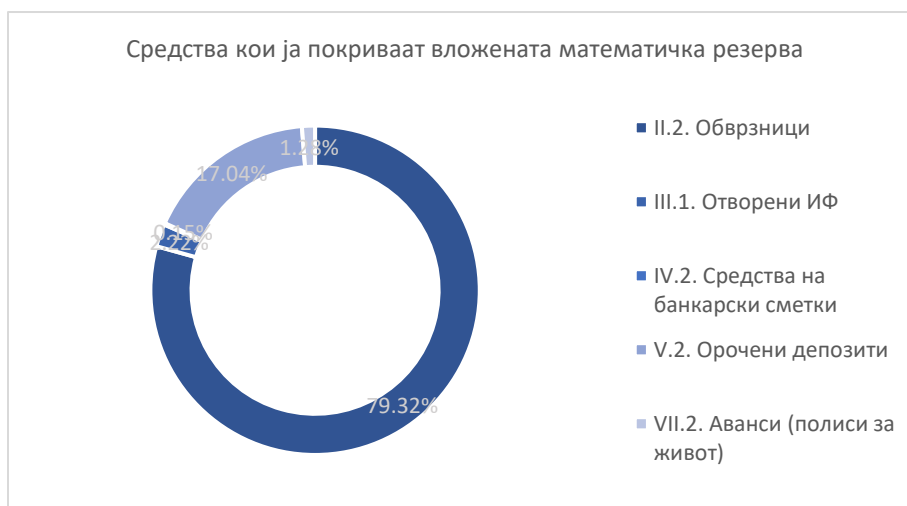
Прикажаниот просечен принос од вложувањата на математичката година за секоја година е пресметан како сооднос од просечната математичка резерва пресметана како аритметичка средина и нето приход од вложувањата на математичка резерва.

Преглед на просечниот принос од вложувањата на средствата кои ја покриваат математичката резерва е даден во Табела 1, од која се гледа дека стапката на приноси кои Друштвото ги остварува од вложувањата на средствата кои ја покриваат математичката резерва во последните 3 години опаѓа, со тоа што кон последната година се забележува раст и тенденција да просечниот принос ги достигне претходните години пред падот на стапките на принос.

Табела 1

	Просечна математичка резерва	Нето приход од математичка резерва	Просечен принос од математичка резерва
2017	1,629,859,004	66,132,280	4.06%
2018	2,043,447,464	86,695,676	4.24%
2019	2,485,185,177	99,390,474	4.00%
2020	2,832,132,562	114,606,960	4.05%
2021	3,050,837,362	109,400,867	3.59%
2022	3,236,143,917	109,393,996	3.38%
2023	3,394,709,374	133,592,815	3.94%
		Прост просек:	3.63%
		Тежински просек:	3.64%

На следниот график е приказ на структурата на средствата кои ја покриваат вложената математичка резерва за Периодот.

Вложената математичка резерва изнесува 102.13% од пресметаната математичка резерва.

Вложувањата согласно финансиските извештаи за вложената математичка резерва по подтип на вложувања и валута се распределни со вложувања во валута ЕУР 95% и валута МКД 5% кај обврзниците, валута МКД кај орочени депозити и средства на банкарска сметка 100%. За аванси во валута ЕУР 100%, и отворени ИФ 100% во валута МКД. Вкупно, за сите вложени средства, доминира вложувањето во ЕУР, кое претставува 76% од вкупните вложени средства.

Во табелата е прикажана процентуалната застапеност на средствата кои ја покриваат математичката резерва по валута.

Извор на средства	ВМР	
ВМР Под тип на вложување	Валута	
	EUR	MKD
II.2. Обврзници	95%	5%
III.1. Отворени ИФ	0%	100%
V.2. Орочени депозити	0%	100%
IV.2. Средства на банкарски сметки	0%	100%
VII.2. Аванси (полиси за живот)	100%	0%
Grand Total	76%	24%

Техничката каматна стапка која се користи при пресметката на математичката резерва соодветно е испишана погоре, при описот на параметрите за пресметка на математичка резерва согласно поделбата по тарифи. При пресметката на математичката резерва каматната стапка која се користи е во согласност со Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви и стапката која се користи за Договорите од Периодот е помала од просечниот принос кој Друштвото го остварило од вложувањата на средствата кои ја покриваат математичката резерва во претходните три години. За Договорите склучени после 1.5.2021, применетата каматна стапка за пресметка на математичка резерва е во согласност со Одлуката за износот на максимална каматна стапка при пресметка на математичката резерва, бр.08-102/1 од 21.01.2021 година донесена од страна на Агенцијата за супервизија на осигурувањето. Согласно истата, каматната стапка која се користи при пресметка на математичката резерва за договорите на осигурување склучени после 1.5.2021 година, треба да биде помала или еднаква од поголемото од следните две:

- 1,5%
- Помалото од:
 - 60% од просечниот тежински принос од вложувања на математичката резерва во последните 3 години и
 - 60% од просечниот тежински принос на вкупните вложувања во последните 3 години.

Изборот на каматната стапка која се користи при пресметка на математичката резерва се определува претпазливо, за истата да обезбеди сигурна исплата на осигурените суми согласно договорите за осигурување. При изборот на каматната стапка е земена предвид сигурноста на депонираните и инвестираните средства од вложената математичка резерва, како и висината на остварениот принос на истите. Остварениот тригодишен просечен принос кој Друштвото го остварило од вложувањето на средствата кои ја покриваат математичката резерва е повисок од 3% (како највисока користена каматна стапка при пресметката на резервата за дел од портфолиото на Друштвото), но истиот мора да се следи внимателно.

Забелешка: во податоците доставени во Табела 1 МАТЕМАТИЧКА РЕЗЕРВА како прилог на овој извештај резервите за истечени но неисплатени полиси и резерви за бонуси за истечени но неисплатени полиси се прикажани во точка 5а Останато.

Табела 2

МАТЕМАТИЧКА РЕЗЕРВА	Бруто износ	Нето износ
Пресметана математичка резерва (со цилмеризација)	3,285,847,442	3,285,847,442
Резерва за преносни премии	176,265,172	176,265,172
Резерва за гарантирани бонуси и попусти	9,216,662	9,216,662
Резерви за идни бонуси и попусти	7,071,925	7,071,925
Резерви за истечени но неисплатени полиси	37,589,288	37,589,288
Резерви за бонуси за истечени но неисплатени полиси	205,259	205,258
Дополнителна резерва (од точка 5.2/7) од Прилогот кон Правилникот за минималните стандарди за пресметка на техничките резерви)	0	0
Износ на административни трошоци по однос на договорите каде траењето на осигурување е подолго од траењето на плаќање премија	120,038,601	120,038,601
Останато		
Износ на загарантирани откупни вредности	2,689,053,790	2,689,053,790

Анализа на сензитивност на математичката резерва

Направена е анализа на сензитивност за математичката резерва. При анализата, за секое одделно сценарио, тестирана е само една претпоставка, а сите останати претпоставки остануваат исти. Тестирани се претпоставките за каматна стапка и за смртност. При тоа, за каматна стапка се одбрани сценарија со зголемена/намалена каматна стапка за 1% од стапката користена при пресметка на математичката резерва. При намалување, најниска вредност која е користена е 0%. За претпоставката смртност пак се менува применетата претпоставка за една година повеќе/помалку.

Во следните табели се прикажани резултатите од анализата на сензитивност, со апсолутната и релативната промена, по вид на осигурување и на вкупно ниво. Се забележува дека математичката резерва е по најголемо влијание на каматната стапка.

				
31/12/2023				
Анализа на сензитивност				
Математичка резерва, состојба				
апсолутна промена				
Назив	к.с. +1%	к.с. -1%	пристапна старост +1 г	пристапна старост -1 год
Мешано осигурување	-122,220,394	225,044,276	1,405,477	-1,118,288
Мешано - активни полиси	-101,475,267	195,614,851	1,154,970	-887,267
Мешано - капитализирани полиси	-19,994,337	28,460,134	292,041	-269,758
MP трошкови по мешано осигурување	-702,309	772,572	-42,788	39,543
Мешано - стронирани полиси	-48,479	196,721	1,255	-804
Колективно осигурување	-929,754	2,380,819	2,054	-4,671
Колективно осигурување - активни	-921,661	2,368,725	1,519	-4,182
Колективно осигурување - капитализирани	-7,994	11,988	615	-562
MP трошоци по колективно осигурување	-100	106	-79	74
Детско осигурување	-19,360,013	33,303,075	19,342	-19,926
Детско осигурување - активни	-15,737,619	27,387,367	3,952	-6,307
Детско осигурување - капитализирани	-3,456,061	5,735,137	15,970	-14,089
MP трошкови по детско осигурување	-162,428	176,445	-595	483
Детско осигурување - сторнирани полиси	-3,904	4,126	15	-13
Тешко болни состојби	-326,411	326,884	815,384	-795,845
Ризико плус	-105,402	119,438	186,843	-166,191
Активни полиси	-84,413	95,503	187,549	-166,838
MP трошоци	-20,990	23,935	-707	645
Ризико доживотен	-1,352,733	2,014,780	115,389	-120,672
Активни полиси	-1,194,256	1,834,564	115,389	-120,672
MP трошоци	0	0	0	0
Полиси за кои завршила уплата на премија	-158,477	180,216	0	0
Ризико опаѓачко	0	0	0	0
Активни полиси	0	0	0	0
MP трошоци	0	0	0	0
Ризико CroInvest	-21,904	22,868	74,518	-67,644
Активни полиси	-15,887	16,606	74,666	-67,781
MP трошоци	-6,017	6,262	-148	138
Рента со еднократна уплата	-8,284	8,437	-583	586
Активни полиси	-8,161	8,312	-575	579
MP трошоци	-123	124	-8	8
Малигни болести	-66,687	68,740	192,218	-172,803
Ризико Flexi	-3,181,239	3,532,984	3,395,703	-3,087,977
Активни полиси	-3,166,423	3,516,223	3,382,017	-3,075,621
Стронирани полиси	-14,816	16,761	13,686	-12,356
Garant Invest	-3,645,534	15,584,273	232,273	-168,984
Активни полиси	-3,624,488	15,493,664	231,335	-168,394
Стронирани полиси	-13,514	82,544	1,247	-869
MP трошкови по мешовито осигурување	-7,532	8,065	-309	278
Ризико опаѓачко повеќекратно	0	0	0	0
Детско Invest	-1,211,807	1,433,568	10,771	-9,712
Активни полиси	-1,200,892	1,421,862	10,748	-9,699
Стронирани полиси	-3,012	3,137	35	-22
MP трошкови по детско осигурување	-7,902	8,570	-11	10
Трајна неспособност	-2,269	2,318	5,252	-5,061
Колективно ризико осигурување	-264,237	270,048	2,701,345	-2,358,188
Ризико Invest	-1,516	1,592	6,054	-5,510
Активни полиси	-1,410.00	1,483.00	6,058.00	-5,514.00
MP трошоци	-106.00	110.00	-4.00	3.00
СЕ ВКУПНО	-152,698,185	284,114,100	9,162,040	-8,100,887

 CROATIA® осигурување/живот				
31/12/2023		Анализа на сензитивност		
Математичка резерва		релативна промена		
Назив	к.с. +1%	к.с. -1%	пристапна старост +1 г	пристапна старост -1 год
Мешано осигурување	-5.39%	9.93%	0.06%	-0.05%
Мешано - активни полиси	-5.13%	9.88%	0.06%	-0.04%
Мешано - капитализирани полиси	-7.33%	10.43%	0.11%	-0.10%
МР трошкови по мешано осигурување	-4.92%	5.41%	-0.30%	0.28%
Мешано - стронирани полиси	-11.67%	47.34%	0.30%	-0.19%
Колективно осигурување	-3.02%	7.73%	0.01%	-0.02%
Колективно осигурување - активни	-3.33%	8.56%	0.01%	-0.02%
Колективно осигурување - капитализирани	-0.26%	0.39%	0.02%	-0.02%
МР трошоци по колективно осигурување	-0.16%	0.17%	-0.13%	0.12%
Детско осигурување	-2.82%	4.85%	0.00%	0.00%
Детско осигурување - активни	-2.58%	4.49%	0.00%	0.00%
Детско осигурување - капитализирани	-4.73%	7.85%	0.02%	-0.02%
МР трошкови по детско осигурување	-4.07%	4.42%	-0.01%	0.01%
Детско осигурување - сторнирани полиси	-10.08%	10.65%	0.04%	-0.03%
Тешко болни состојби	-2.49%	2.49%	6.22%	-6.07%
Ризико плус	-4.18%	4.74%	7.41%	-6.59%
Активни полиси	-4.31%	4.88%	9.58%	-8.52%
МР трошоци	-3.73%	4.25%	-0.13%	0.11%
Ризико доживотен	-9.96%	14.84%	0.85%	-0.89%
Активни полиси	-10.35%	15.91%	1.00%	-1.05%
МР трошоци	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Полиси за кои завршила уплата на премија	-7.84%	8.91%	0.00%	0.00%
Ризико опаѓачко	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Активни полиси	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
МР трошоци	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Ризико CroInvest	-1.75%	1.83%	5.97%	-5.42%
Активни полиси	-2.16%	2.26%	10.15%	-9.21%
МР трошоци	-1.17%	1.22%	-0.03%	0.03%
Рента со еднакратна уплата	-0.40%	0.41%	-0.03%	0.03%
Активни полиси	-0.40%	0.41%	-0.03%	0.03%
МР трошоци	-0.40%	0.40%	-0.03%	0.03%
Малигни болести	-2.93%	3.02%	8.45%	-7.60%
Ризико Flexi	-8.63%	9.58%	9.21%	-8.37%
Активни полиси	-8.62%	9.57%	9.21%	-8.37%
Стронирани полиси	-10.47%	11.84%	9.67%	-8.73%
Garant Invest	-10.16%	43.45%	0.65%	-0.47%
Активни полиси	-10.19%	43.54%	0.65%	-0.47%
Стронирани полиси	-20.24%	123.65%	1.87%	-1.30%
МР трошкови по мешовито осигурување	-3.49%	3.74%	-0.14%	0.13%
Ризико опаѓачко повеќекратно	0.00%	0.00%	0.00%	0.00%
Детско Invest	-6.90%	8.16%	0.06%	-0.06%
Активни полиси	-6.93%	8.20%	0.06%	-0.06%
Стронирани полиси	-7.20%	7.50%	0.08%	-0.05%
МР трошкови по детско осигурување	-4.34%	4.71%	-0.01%	0.01%
Трајна неспособност	-4.05%	4.14%	9.38%	-9.03%
Колективно ризико осигурување	-0.45%	0.46%	4.56%	-3.98%
Ризико Invest	-2.26%	2.37%	9.03%	-8.22%
Активни полиси	-2.44%	2.56%	10.46%	-9.52%
МР трошоци	-1.16%	1.20%	-0.04%	0.03%
СЕ ВКУПНО	-4.39%	8.17%	0.26%	-0.23%

Тест на адекватност на обврските – ЛАТ

Тестот на адекватност на обврските е изработен во согласност со принципите на МСФИ 4:

Во портфолиото на Кроација осигурување - Живот а.д. (во понатамошниот текст: друштвото) доминантни се традиционалните производи на животното осигурување осигурување за случај на смрт и доживување – мешано осигурување, осигурување за случај на доживување – детско осигурување и ризико осигурување за случај на смрт со опаѓачка осигурена сума согласно амортизациониот план на кредит.

Тестот на адекватност на обврските (LAT) се спроведува со развиен модел за тарифните групи од 3-те најзначајни портфолија кои имаат вкупно учество од 92,13% од вкупната математичка резерва, односно мешано, детско осигурување и ризико опаѓачко.

Моделот ги пресметува паричните текови за сите наредни години до истек (доживување) на секоја полиса посебно, соодветно земајќи ги предвид:

- тековната состојба на полисите од анализираното портфолио на 31.12.2023 година, база на податоци добиена од информатичкиот систем на друштвото со состојба на портфолио од 04.01.2023 година.
- влезните параметри за анализираното портфолио (таблицы на смртност, комутативни броеви, вкалкулирана камата/ТКС, трошоци за склучување, инкасо трошоци, управни трошоци, ризико-доплаток и стапка на цилмеризација), и
- искусствените проценки за веројатноста за смртност и отпад (откуп, капитализација и сторно) на активните полиси, односно само смртност за капитализираните и еднократните полиси.
- Искусствени трошоци
- Реална и очекувана стапка на инфлација

За дисконтирање на паричните текови се креира крива на дисконтирање на база на издадените државни обврзници и трезорски записи.

Тестот на адекватност на обврските (LAT) покажува достаточност на прокнижената математичка резерва на 31.12.2023 година што може да се види од резултатите прикажани во следните табели во кои се прикажани резултатите за секоја тарифна група.

МЕШАНО ОСИГУРУВАЊЕ	Математичка резерва (евра)	LAT-проценка (евра)	Разлика (достаточност) (евра)
Активни полиси	29,362,627	16,758,202	12,604,425
Еднократни и капитализирани полиси	7,482,306	8,395,641	-913,335
ВКУПНО	36,844,933	25,153,843	11,691,091
ДЕТСКО ОСИГУРУВАЊЕ	Математичка резерва (евра)	LAT-проценка (евра)	Разлика (достаточност) (евра)
Активни полиси	8,747,993	4,900,017	3,847,976
Еднократни и капитализирани полиси	2,421,719	2,344,075	77,644
ВКУПНО	11,169,712	7,244,092	3,925,620
РИЗИКО ОПАЃАЧКО ОСИГУРУВАЊЕ	Математичка резерва (евра)	LAT-проценка (евра)	Разлика (достаточност) (евра)
ВКУПНО (активни полиси)	3,813,362	1,082,517	2,730,845

Покрај основниот тест на адекватност на обврските (LAT) се тестира чувствителност на анализираното портфолио при што се земаат следните претпоставки:

- Зголемена стапка на смртност +10%
- Зголемена стапка на откуп +10%
- Зголемени оперативни трошоци +10%
- Намалување на стапката на принос за -0,5р.р. и соодветно намалено дисконтирање.

Напомена: тестирање на чувствителност на намалување на стапката на приноси не се спроведува кај еднократни и капитализирани полиси бидејќи приходите од истите се веќе инвестирани и за нив оваа стапка е фиксна до истекот на осигурувањето.

Тестираните сценарија и добиените резултатите од се прикажани во следните табели:

	Сценарио 0	Сценарио 1	Сценарио 2	Сценарио 3	Сценарио 4	Сценарио 5
Стапка на принос	/	-0,5р.р.				-0,5р.р.
Стапка на смртност	/		+10%			+10%
Стапка на откуп	/			+10%		+10%
Трошоци	/				+10%	+10%
Разлика MR-LAT - доволност (евра)						
МЕШАНО	11,691,091	10.630.232	11,624,505	11,458,375	7,956,339	6,650,206
ДЕТСКО	3,925,620	3,626,437	3,921,761	3,858,947	3,399,965	3,026,844
РИЗИКО ОПАГАЧКО	2,730,845	**	2,663,535	**	2,492,948	2,425,855

** Неприменливо

Заклучоци од спроведен тест на чувствителност:

Од горенаведената табела евидентно е дека обврските за полисите од анализираните портфолија се адекватно покриени со математичка резерва. Најголемо евидентно влијание на адекватната покриеност на обврските со математичката резерва се должи на зголемените приноси и користените високи стапки на дисконт.

Исто така може да се заклучи дека по тарифни групи следните параметри имаат најголемо влијание на резултатот на тестот на адекватност на обврските (LAT) – резултатот:

- Кај мешано осигурување и детско осигурување стапката која што се користи за дисконтирање.
- Ризико опаѓачко оперативните трошоци, по што следува стапката на смртност на портфолиото.

Дополнителни забелешки:

Кај мешано осигурување минимален позитивен тест на адекватност на обврските (LAT) добиваме за приближно намалување на стапката на принос од 4,3р.р., додека пак кај детско осигурување минимален позитивен LAT е за приближно намалување на стапката на принос од 4,8р.р.

6.7. Run-off анализа

Друштвото квартално изготвува анализа на адекватност на резервите за обврските по основ на штети со анализа на доволност на резервираните штети (*run off*- анализа).

Следењето на адекватност на резервираните штети со помош на *run off*- анализата се врши на три начини, се анализираат:

- само RBNS, резервите за настанати и пријавени штети
- само IBNR, резервите за настанати и непријавени штети
- IBNR и RBNS заедно.

Run-off анализа се изготвува за класите на дополнително осигурување од незгода, Класа 01 - Осигурување од несреќен случај и Класа 02 - Здравствено осигурување како дополнително осигурување кон основното осигурување на живот.

Резултатите од *Run-off* табелата се добиени врз основа на историски преглед на податоци на исплатени штети до 31.12.2023 година, преглед на податоци за настанати и пријавени штети со вклучени директни и

индиректни трошоци за обработка на штета, како и пресметаните износи за настанати и непријавени штети со состојба на 31.12.2023 година.

Run-off анализата е направена од гледна точка на последниот ден од Периодот 31.12.2023, а за состојбата на резервите за штети на 31.12., секоја година наназад, до 31.12.2017.

Run-off анализата е направена поединечно за РБНС резервите за штети, ИБНР резервите за штети и за вкупните резерви за штети, и тоа резултатот е од аспект на 31.12.2023 година, и за секоја година наназад, до 31.12.2017 година.

На ниво на вкупните штети резултатите на Run-off анализата се определени од Run-off резултатот во релативен износ изнесува 9.25% кон 2022, 15.95% кон 2021, 23.95% кон 2020, 29.67% кон 2019, 24.21% кон 2018 година и 14.78% кон 2017 година.

Run-off анализата за RBNS, резерви за настанати и пријавени штети за дополнително осигурување од незгода има позитивен резултат.

Run-off анализата за RBNS, резерви за настанати и пријавени штети за дополнително здравствено осигурување е со негативен резултат во однос на резервациите со состојба на 31.12.2021 што се должи на разликата на износот на резервиран износ за штета од тарифната група на малигни болести на 31.12.2022 и ликвидираниот износ во 2022 година. За останатите периоди е со позитивен резултат.

Run-off анализата за IBNR, резервите за настанати и непријавени штети е со позитивен резултат кон 31.12.2022 година, но за незгода резултатот е негативен со релативен износ од -2.25% што е резултат на зголемениот износ за ИБНР. Негативен резултат на run-of анализата се прикажува и кон 31.12.2017, со релативен износ од -18.6%.

Од 2020 година Друштвото во своето портфолио вклучи дополнително осигурување од операции и за оваа тарифна група се пресметува резерва за настанати и непријавени штети, додека за дополнителното осигурување од тешко болни состојби и малигни болести не се издвојува резерва за настанати и непријавени штети, овие тарифни групи се вклучени само во Run-off анализата за настанати и пријавени штети. За овие осигурувања Друштвото издвојува соодветно математичка резерва.

Вкупната Run-off анализа е позитивна за пресметковниот период за сите периоди.

Вид на резерва**РБНС [RBNS]**

Датум	Година	Дополнително незгода		Дополнително здравствено		Вкупно	
		Износ	%	Износ	%	Износ	%
d	y	1901.1	1901.2	1902.1	1902.2	0000.1	0000.2
2022-12-31	2022	181,363	44.62	59,549	7.44	240,911	19.97
2021-12-31	2021	225,148	45.80	-222,681	-31.70	2,467	0.21
2020-12-31	2020	250,467	38.45	243,026	14.33	493,493	21.02
2019-12-31	2019	485,092	86.17	354,600	41.62	839,692	59.35
2018-12-31	2018	390,009	54.06	514,639	96.48	904,648	72.09
2017-12-31	2017	568,335	54.04	514,603	100.00	1,082,938	69.14

ИБНР [IBNR]

Датум	Година	Дополнително незгода		Дополнително здравствено		Вкупно	
		Износ	%	Износ	%	Износ	%
d	y	1901.1	1901.2	1902.1	1902.2	0000.1	0000.2
2022-12-31	2022	-41,598	-2.25	95,269	72.18	53,671	2.72
2021-12-31	2021	497,828	22.77	47,688	87.56	545,516	24.35
2020-12-31	2020	588,489	27.13	0	0.00	588,489	27.13
2019-12-31	2019	455,104	15.43	0	0.00	455,104	15.43
2018-12-31	2018	37,025	1.40	0	0.00	37,025	1.40
2017-12-31	2017	-474,062	-18.56	0	0.00	-474,062	-18.56

ВКУПНО [TOTAL]

Датум	Година	Дополнително незгода		Дополнително здравствено		Вкупно	
		Износ	%	Износ	%	Износ	%
d	y	1901.1	1901.2	1902.1	1902.2	0000.1	0000.2
2022-12-31	2022	139,765	6.21	154,817	16.61	294,582	9.25
2021-12-31	2021	722,976	27.00	-174,993	-23.12	547,983	15.95
2020-12-31	2020	838,956	29.74	243,026	14.33	1,081,982	23.95
2019-12-31	2019	940,196	26.77	354,600	41.62	1,294,797	29.67
2018-12-31	2018	427,034	12.72	514,639	96.48	941,673	24.21
2017-12-31	2017	94,273	2.61	514,603	100.00	608,876	14.78

Run-off анализа на 31.12.2023 година, во однос на 31.12.2022 година

Резултатот на run-off анализата на вкупно ниво прикажан кон датум 31.12.2021 година е позитивен со 295 илјади денари во апсолутен износ и релативен износ 9.25%.

Total Run off 2023/2022						
	Opening RBNS+IBNR	Paid Claims	RBNS	IBNR	Run-off (potceneto I nadceneto)	Run-off in % from opening RBNS + IBNR
Total	3,183,266	2,085,894	573,234	229,556	294,582	9.3%
1901.1	2,251,249	1,792,262	111,266	207,956	139,765	6.2%
1901.2	932,017	293,632	461,967	21,600	154,817	16.6%

Резултатот на вкупно ниво е позитивен. Иако станува збор за релативно краток период од 12 месеци, сметам дека резервите за дополнителните осигурувања се поставени на сигурно ниво. Овие резерви се решаваат брзо и истите не се пријавуваат со големи задоцнувања, согласно досегашното искуство на Друштвото.

Run-off RBNS 12/31/2023

	Opening RBNS @ 31.12.2022	Claims paid in 31.12.2022-12/31/2023, reported before 31.12.2022	Outstanding RBNS 12/31/2023 for claims reported before 31.12.2022 and still not paid	Run-off	Run-off in % from opening RBNS
Total	1,206,532	392,387	573,234	240,911	19.97%
1901.1	406,496	113,867	111,266	181,363	44.6%
1901.2	800,036	278,520	461,967	59,549	7.4%

Резултатот од run-off анализата на настанатите и пријавени штети прикажан во однос на датумот 31.12.2022 година (апсолутен износ 240 илјади денари) е позитивен, со релативен износ 20%. Поодделно за двете разгледувани класи резултатот е позитивен. Иако станува збор за релативно краток период од 12 месеци, сметам дека резервите за настанати и пријавени штети се доволни и обезбедуваат сигурност за исполнување на обврските по истите.

Run-off IBNR 12/31/2023

	Opening IBNR @ 31.12.2022	Claims paid in 31.12.2022-12/31/2023, incurred before 31.12.2022 but not reported till 31.12.2022	RBNS @12/31/2023 for claims incurred before 31.12.2022 but not reported till 31.12.2022	Outstanding IBNR 12/31/2023 for claims incurred before 31.12.2022	Run-off (potceneto I nadceneto)	Run-off in % from opening IBNR
Total	1,976,734	1,693,507	-	229,556	53,671	2.7%
1901.1	1,844,753	1,678,395	-	207,956	41,598	-2.3%
1901.2	131,981	15,112	-	21,600	95,269	72.2%

Run-off резултатот за резервата за настанати непријавени штети кон 31.12.2022 од гледна точка на 31.12.2023 е позитивен на вкупно ниво со релативен износ од 2.7% и апсолутен износ од 54 илјади денари. ИБНР резултатот е негативен на класа незгода, за која на почетокот на Периодот се резервирани 1.8 милион денари за настанати а не пријавени штети. За овој период се исплатени 1.7 милион денари за штети настанати пред 31.12.2022 а пријавени после. Нема резервирани настанати и пријавени штети по овој основ, но поради зголемениот ИБНР, резервата за настанати а непријавени штети кон 2021 година изнесува 208 илјади денари, што резултира финално со негативен run-off резултат од -42 илјади денари, односно во релативен износ -2.3%.

Станува збор за краток период, и овие резултати се следат во континуитет, со што доколку е потребно Друштвото ќе превземе и дополнителни мерки за стабилизирање на резултатите и намалување на неизвесноста за подрезервираност.

Run-off анализа на 31.12.2023 година, во однос на 31.12.2021 година

Резултатот од run-off анализата на вкупно ниво прикажан во однос на датумот 31.12.2021 година (апсолутен износ 548 илјади денари) е позитивен. Релативниот износ на run-off резултатот изнесува 16%.

Total Run off 2023/2021

	Opening RBNS+IBNR	Paid Claims	RBNS	IBNR	Run-off (potceneto I nadceneto)	Run-off in % from opening RBNS + IBNR
Total	3,434,576	2,332,821	484,799	68,973	547,983	16.0%
1901.1	2,677,608	1,834,393	51,266	68,973	722,976	27.0%
1901.2	756,968	498,428	433,533	-	- 174,993	-23.1%

Негативниот резултат на резултатот за класа дополнително здравствено осигурување е последица од подрезервиран износ за една штета од тарифната група на малигни болести на 31.12.2022. Како резултат на тоа, run-off за РБНС за дополнително здравствено осигурување е негативен со апсолутен износ од -223 илјади денари, и релативен износ од -32%. За класа незгода run-off резултатот на РБНС, ИБНР и на вкупно ниво е позитивен. РБНС резултатот на вкупно ниво исто така е позитивен, со апсолутен износ од 2.5 илјади денари, односно 0.21%.

Run-off RBNS 12/31/2023

	Opening RBNS @ 31.12.2021	Claims paid in 31.12.2021-12/31/2023, reported before 31.12.2021	Outstanding RBNS 12/31/2023 for claims reported before 31.12.2021 and still not paid	Run-off	Run-off in % from opening RBNS
Total	1,194,133	706,867	484,799	2,467	0.21%
1901.1	491,631	215,217	51,266	225,148	45.8%
1901.2	702,502	491,650	433,533	- 222,681	-31.7%

Run-off IBNR 12/31/2023

	Opening IBNR @ 31.12.2021	Claims paid in 31.12.2021-12/31/2023, incurred before 31.12.2021 but not reported till 31.12.2021	RBNS @12/31/2023 for claims incurred before 31.12.2021 but not reported till 31.12.2021	Outstanding IBNR 12/31/2023 for claims incurred before 31.12.2021	Run-off (potceneto I nadceneto)	Run-off in % from opening IBNR
Total	2,240,443	1,625,954	-	68,973	545,516	24.3%
1901.1	2,185,977	1,619,176	-	68,973	497,828	22.8%
1901.2	54,466	6,778	-	-	47,688	87.6%

Ран оф резултатот за ИБНР е позитивен во двете класи, со вкупно позитивен износ од пола милион денари. Станува збор за релативно краток период, односно само 24 месеци се поминати, но искусствено штетите не се пријавуваат со поголеми задоцнувања, и не се очекува значително влошување на овој резултат.

Run-off анализа на 31.12.2023 година, во однос на 31.12.2020 година

Резултатот од run-off анализата прикажан во однос на датумот 31.12.2020 година (апсолутен износ 1 милион денари) е позитивен. Релативниот износ на run-off резултатот изнесува 24%. Резултатот е позитивен по сите класи на осигурување.

Total Run off 2023/2020

	Opening RBNS+IBNR	Paid Claims	RBNS	IBNR	Run-off (potceneto I nadceneto)	Run-off in % from opening RBNS + IBNR
Total	4,516,865	2,963,920	470,963	-	1,081,982	24.0%
1901.1	2,820,533	1,944,147	37,430	-	838,956	29.7%
1901.2	1,696,332	1,019,773	433,533	-	243,026	14.3%

Станува збор за 36 месечна анализа, што е сепак краток период да се дојде до генерален заклучок, но согласно претходното искуство на Друштвото, не се очекува влошување на резултатот, од причина што штетите се решаваат брзо и искусствено не се пријавуваат со поголеми задоцнувања од настанот.

Run-off RBNS 12/31/2023

	Opening RBNS @ 31.12.2020	Claims paid in 31.12.2020-12/31/2023, reported before 31.12.2020	Outstanding RBNS 12/31/2023 for claims reported before 31.12.2020 and still not paid	Run-off	Run-off in % from opening RBNS
Total	2,347,749	1,383,293	470,963	493,493	21.02%
1901.1	651,417	363,520	37,430	250,467	38.4%
1901.2	1,696,332	1,019,773	433,533	243,026	14.3%

За дополнително осигурување од операции Друштвото започна со издвојување на ИБНР од 2021 година.

Run-off IBNR 12/31/2023

	Opening IBNR @ 31.12.2020	Claims paid in 31.12.2020-12/31/2023, incurred before 31.12.2020 but not reported till 31.12.2020	RBNS @12/31/2023 for claims incurred before 31.12.2020 but not reported till 31.12.2020	Outstanding IBNR 12/31/2023 for claims incurred before 31.12.2020	Run-off (potceneto I nadceneto)	Run-off in % from opening IBNR
Total	2,169,116	1,580,627	-	-	588,489	27.1%
1901.1	2,169,116	1,580,627	-	-	588,489	27.1%
1901.2		-	-	-	-	0.0%

Run-off анализа на 31.12.2023 година, во однос на 31.12.2019 година

Резултатот од run-off анализата прикажан во однос на датумот 31.12.2019 година (апсолутен износ 1.3 милион денари) е позитивен. Релативниот износ на run-off резултатот изнесува 29.7%. Резултатот е позитивен по сите класи на осигурување.

Total Run off 2023/2019

	Opening RBNS+IBNR	Paid Claims	RBNS	IBNR	Run-off (potceneto I nadceneto)	Run-off in % from opening RBNS + IBNR
Total	4,364,087	2,625,839	433,533	9,919	1,294,797	29.7%
1901.1	3,512,138	2,562,023	-	9,919	940,196	26.8%
1901.2	851,949	63,816	433,533	-	354,600	41.6%

Run-off анализа на 31.12.2023 година, во однос на 31.12.2018 година

Резултатот од run-off анализата прикажан во однос на датумот 31.12.2018 година (апсолутен износ 942 илјади денари) е позитивен. Релативниот износ на run-off резултатот изнесува 24%. Резултатот е позитивен во двете разгледувани класи за дополнителни осигурувања.

Total Run off 2023/2018

	Opening RBNS+IBNR	Paid Claims	RBNS	IBNR	Run-off (potceneto I nadceneto)	Run-off in % from opening RBNS + IBNR
Total	3,890,294	2,944,042	-	4,579	941,673	24.2%
1901.1	3,356,873	2,925,260	-	4,579	427,034	12.7%
1901.2	533,421	18,782	-	-	514,639	96.5%

Run-off анализа на 31.12.2023 година, во однос на 31.12.2017 година

Резултатот од run-off анализата прикажан во однос на датумот 31.12.2018 година (апсолутен износ 609 илјади денари) е позитивен. Релативниот износ на run-off резултатот изнесува 15%. Резултатот е позитивен во двете разгледувани класи за дополнителни осигурувања.

Total Run off 2023/2017						
	Opening RBNS+IBNR	Paid Claims	RBNS	IBNR	Run-off (potceneto I nadceneto)	Run-off in % from opening RBNS + IBNR
Total	4,119,916	3,510,769	-	271	608,876	14.8%
1901.1	3,605,313	3,510,769	-	271	94,273	2.6%
1901.2	514,603	-	-	-	514,603	100.0%

Кон оваа разгледувана година, забележан е потценет стартен ИБНР за дополнително осигурување од незгода. Имено, резервирано износ од 2,6 милиони денари за настанати и непријавени штети е потценет за 470 илјади денари, односно до моментот се исплатени 3 милиони денари за штети настанати пред 31.12.2017 а пријавени после 31.12.2017. Но, сепак на вкупно ниво, резултатот е позитивен.

Run off анализа на резервите за штети на нето основа

Не е посебно направена нето анализа на доволноста на резервите од минатите години, од причина што Друштвото нема штети предадени во реосигурување.

7) Реосигурување и соосигурување

7.1. Реосигурување

Програмата за реосигурување за 2023 година е донесена во декември 2022. Составен дел на оваа програма за реосигурување е и Табелата за максимално покритие.

Реосигурителното покритие е согласно програмата за реосигурување.

Сопствениот удел на Друштво за осигурување на живот изнесува 30.000 ЕВРА, односно противвредност на тој износ во македонски денари пресметан по среден курс на НБРМ на денот на склучување на договорите за осигурување. Во случај на настанување на осигурен случај смрт реосигурителот обезбедува покритие за осигурени суми над 30.000 евра за нето штета согласно годишниот договор за реосигурување до 300.000 евра над 30.000 евра по поединечен осигурен случај.

Следната табела е приказ на максимално покритие согласно програмата за планирано реосигурување за 2023 година.

Класа на осигурување	Покриени ризици	Тип на договор	Самопридржај	Лимит на покритие
01/19/21	Смрт од болест, смрт од несреќен случај, смрт од сообраќајна незгода, Смрт на двајца родители кај тарифите на детско штедно осигурување	XL	30.000 EUR	300.000 EUR над 30.000 EUR
19	Смрт од болест, смрт од несреќен случај, смрт од сообраќајна незгода за колективни договори за осигурување	CAT XL	90.000 EUR	560.000 EUR

Со почеток 1.7.2022 година Друштвото го обнови годишниот договор за реосигурување со важност 1.7.2022 - 30.6.2023. Кон договорот за реосигурување реосигурителот го прифаќа ризикот од осигурување за траен инавалдитет за дополнително осигурување од несреќен случај кон основното осигурување на живот за сите осигурени случаи со вкупна агрегирана осигурена сума по осигуреник над 30.000 ЕУР со лимит на покритие до 300.000ЕУР.

Со почеток од 1.7.2022 Друштвото го обнови договорот за реосигурување од катастрофални ризици за колективни договори за осигурување на минимум 3 лица по штетен настан со лимит на покритие 560.000 ЕУР и самопридржај од 90.000 ЕУР по штетен настан.

Ризиците кои го надминуваат максималното покритие дадено во претходната табела потребно е да се реосигураат со факултативни договори за реосигурување.

Друштвото на ниво на Агрегирана осигурена сума по осигуреник месечно ја следи потребата од факултативни договори за реосигурување.

Друштвото нема активни факултативни договори за реосигурување на 31.12.2023 година.

Годишниот договор за реосигурување и договорот за реосигурување од катастрофални ризици за колективни договори за осигурување на минимум 3 лица по штетен настан се обновени со важност од 01.07.2023 до 31.12.2023, за што Одборот на директори на 30.06.2023 донесе ревидирана програма за реосигурување за деловната 2023 година.

Сите ризици со осигурени суми кои ги надминуваат лимитите на годишниот договор во моментот на склучување на договорот се прифатени од реосигурителот во рамките на годишниот договор.

По исклучок ризикот на дополнителното осигурување тешко болни состојби за полисата 59509 која Друштвото ја прифаќа без реосигурително покритие за ризикот над самоприджајот, со осигурена сума 31.250, ЕУР и полисата 112604 која Друштвото ја прифаќа без реосигурително покритие за ризикот над самоприджајот, со осигурена сума 50.000, ЕУР.

Во периодот Друштвото нема штети предадени во реосигурување.

Во табелите кои следуваат се прикажани 10 најголеми штети исплатени во периодот и 10 најголеми резервирани штети за периодот.

10 biggest claims in case of death (01.01.2023 - 30.09.2023)					
No.	cause of death	date of occurrence	application date of claim	amount paid in case of death (EUR)	amount paid in case of death (MKD)
1	death from accident	27/04/2019	19/11/2019	20,484.34	1,259,787.00
2	death from illness	27/04/2022	20/05/2022	13,144.39	808,380.00
3	death from illness	13/02/2022	03/10/2022	9,274.11	570,358.00
4	death from illness	01/08/2022	23/12/2022	9,443.50	580,775.00
5	death from illness	31/01/2023	27/02/2023	11,396.75	700,900.00
6	death from illness	29/04/2023	11/05/2023	12,619.45	776,096.00
7	death from illness	05/10/2022	12/05/2023	9,027.35	555,182.00
8	death from illness	15/04/2023	13/06/2023	11,383.46	700,083.00
9	death from illness	30/04/2023	29/06/2023	10,000.00	615,000.00
10	death from illness	23/06/2023	24/08/2023	9,207.66	566,271.00

10 biggest claims in case of death (30.09.2023)					
No.	cause of death	date of occurrence	application date of claim	reserve in case of death (EUR)	reserve in case of death (MKD)
1	death from illness	03/06/2021	24/09/2021	24,390.24	1,500,000.00
2	death from accident	29/09/2018	14/01/2019	22,126.18	1,360,759.80
3	death from illness	17/04/2023	28/06/2023	20,000.00	1,230,000.00
4	death from accident	07/05/2018	18/05/2018	11,916.15	732,843.23
5	death from illness	28/08/2023	14/09/2023	10,089.01	620,474.27
6	death from illness	14/04/2023	07/06/2023	10,000.00	615,000.00
7	death from illness	27/07/2023	14/08/2023	10,000.00	615,000.00
8	death from illness	27/12/2022	18/09/2023	10,000.00	615,000.00
9	death from accident	10/11/2022	24/07/2023	9,281.24	570,796.35
10	death from illness	19/05/2021	02/06/2021	6,060.54	372,723.00

Табела – Годишен коефициент на штети

Годишен коефициент на штети		Коефициент на штети со ефект на реосигурување	Коефициент на штети без ефект на реосигурување
<i>Незгода</i>	<i>01</i>	16.52%	16.52%
<i>Здравствено</i>	<i>02</i>	32.27%	32.27%

Коефициентите на штети се во рамките на очекувањата по соодветна класа.

Бројот на штети во дополнителното осигурување е мал исто како и просечниот износ на исплатена штета што го прави дополнителното осигурување профитабилно и што се должи на нискиот коефициент на штети.

Пресметката на годишен коефициентот на штети е согласно Правилникот за минимални стандарди за пресметка на технички резерви, како количник од настанатите штети и заработената премија. При пресметката на бруто коефициентот на штета, параметрите кои се однесуваат на делот во реосигурување не се земаат во предвид. Како нема штети предадени во реосигурување, коефициентот на штети на нето основа е ист како и на бруто основа.

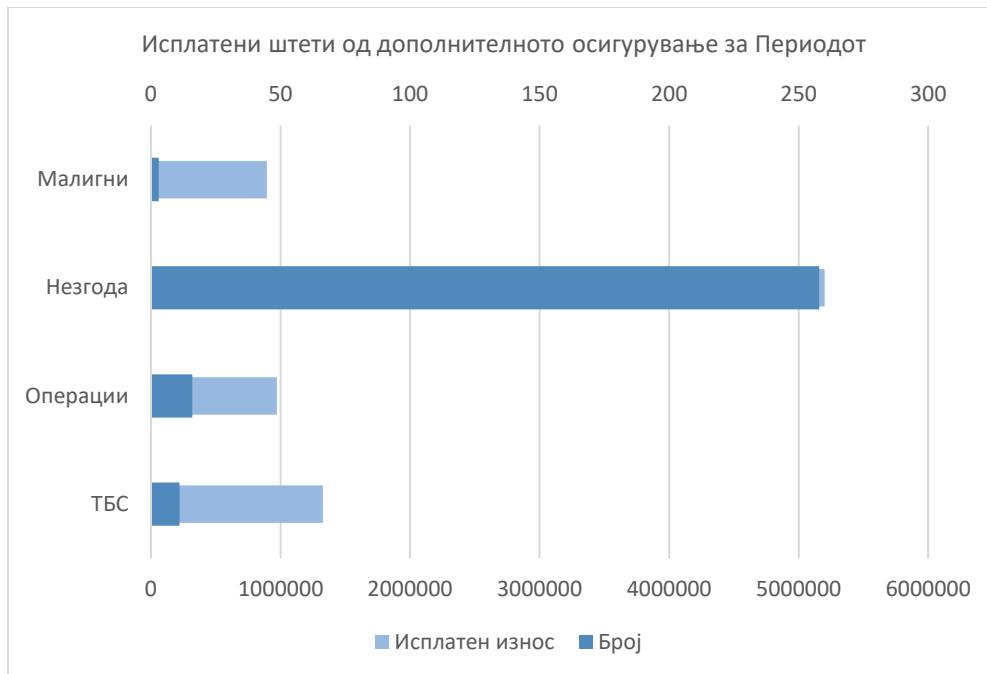
Во здравственото осигурување е забележан пад на коефициентот на штети, споредбено со претходниот квартал, кога истиот изнесувал 36.64%, додека во незгода има пад на коефициентот, од 20.36% на 16.52%.

Вкупниот коефициент на штети за дополнителните осигурувања изнесува 20%.

Во табелата што следува е прикажан коефициентот на штети на ниво на сите класи.

LoB	Gross Claims Ratio	Net Claims Ratio
001	16.52%	16.52%
002	32.27%	32.27%
019	56.93%	56.65%
021	14.94%	14.94%
TOTAL	48.96%	48.77%

На графикот е прикажана распределба на исплатени штети за периодот, по класи на осигурување, за дополнителните осигурувања кон осигурувањето на живот. Се забележува дека најголема застапеност по износ на исплатени штети е во дополнителните осигурувања од незгода, каде по исплатен износ припаѓаат 62%, додека остаатите 38% се распределени на дополнителното здравствено осигурување (16% ТБС, 12% за операции, 11% за малигни заболувања). По број на штети исто така 90% се штети од незгода, додека останатите 10% од здравствено осигурување.

Процентуалната распределбата на исплатени штети е прикажана на графиконот што следува.

8) Потребно ниво на маргина на солвентност и гарантен фонд

Пресметката на потребното ниво на маргината на солвентност, гарантниот фонд и капиталот е направена согласно Законот, Правилникот за пресметка на потребното ниво на маргина на солвентност и Правилникот за видовите и описот на ставките што ќе се земат предвид при пресметка на капиталот.

а) Да б) Не

Капиталот на друштвото го надминува потребното ниво на маргината на солвентност, согласно Законот за супервизија во осигурувањето. Износот на Гарантниот Фонд е согласно член 77 од истиот Закон.

Капиталот на Друштвото на 31.12.2023 е за 30,608,515 денари повисок од висината на капиталот пресметан на 31.12.2022 година, кога изнесувал 593.718.808 денари.

Капиталот на Друштвото на 31.12.2023 година е во износ од 624,327,323 денари наспроти износот од законски определениот минимум на Гарантниот фонд кој изнесува 184.485.000 денари.

Вишокот на капиталот над потребниот минимален износ на гарантен фонд на 31.12.2023 година изнесува 439.842.323, односно коефициентот изнесува 338%.

Вишокот на капитал над потребното ниво на маргина на солвентност на 31.12.2023 изнесува 392.542.372 денари, односно коефициентот изнесува 269%. Потребното ниво на маргина на солвентност изнесува 231,784,951 денари.

Стрес тест

Друштвото прави тестирање на адекватност на капиталот со спроведување на стрес тест на одредени показатели од билансот на успех.

Со овој стрес тест се определува директно влијанието врз капиталната адекватност, земајќи го износот на законскиот капитал во МКД. Се спроведуваат следните стрес сценарија на адекватност на капиталот:

Сценарио 1а: Пад на бруто полисирана премија за 10%

Сценарио 1б: Раст на бруто полисирана премија за 10%

Сценарио 2а: Пад на бруто полисирана премија за 20%

Сценарио 2б: Раст на бруто полисирана премија за 20%

Сценарио 3: Раст на математичка резерва поради намалување на каматна стапка по апсолутна вредност за 0.5% процентни единици на целото портфолио, со исклучок доколку е стапката негативна, каде се применува каматна стапка од 0%.

Резултатите од овие стресирања се следните:

	Пресметан регулаторен капитал	Стапка на капитална адекватност
Претпоставки за стрес тестот		
Состојба со 31.12.2023	624,327,323	338.42%
Сценарио 1а: Пад на бруто полисирана премија за 10%	584,870,424	317.03%
Сценарио 1б: Раст на бруто полисирана премија за 10%	663,784,222	359.80%
Сценарио 2а: Пад на бруто полисирана премија за 20%	545,413,525	295.64%
Сценарио 2б: Раст на бруто полисирана премија за 20%	703,241,121	381.19%
Сценарио 3: Раст на математичка резерва со промена на вквалкулирана каматна с-ка за пресметка на МР	513,341,143	278.26%

Друштвото прави тестирање на финансиската состојба во случај на сериозни шокови (стрес-анализа). Во основното сценарио се земаат тековните и проектираните макроекономски податоци: БДП, Инфлација, Каматни стапки. Понатаму, на овие влезни податоци се проектираат негативни сценарија кои ќе влијаат на финансиската состојба на Друштвото а со тоа и на капиталната адекватност. Друштвото ги дефинира следните сценарија за стрес тестирање:

1. Каматен шок

Целта на оваа стрес тест анализа е утврдување на влијанието на падот на пазарните каматни стапки врз финансискиот резултат и адекватноста на капиталот.

Се дефинираат следните сценарија се дефинираат: 1) Стандарден шок за +/- 100 bps, 2) Стандарден шок за +/- 200 bps.

СТРЕС ТЕСТ - КАМАТЕН РИЗИК

- Средствата и обврските се прикажани според нивната сметководствена вредност на 31.12.2023.
- Позициите во активата се прикажани во нивната резидуална рочност.
- За потребите на тестот не се земени во предвид договорните фиксни каматни стапки.
- Промената на приходите од камати се аплицирани врз капиталот за да се предвиди промената на капиталната адекватност;

Претпоставки за стрес тест

Сценарио 1: Стандарден шок за \pm 100 bps;

Сценарио 2: Стандарден шок за \pm 200 bps;

Резултати од стрес тестот

	Промена во Приходите од камати	Пресметан регулаторен капитал	Стапка на капитална адекватност
Состојба со 31.12.2023		624,327,323	338.42%
Сценарио 1а. Зголемување на каматни стапки за 100 b.p.	6,444,791	630,772,114	341.91%
Сценарио 1б. Намалување на каматни стапки за 100 b.p.	(6,444,791)	617,882,532	334.92%
Сценарио 2а. Зголемување на каматни стапки за 200 b.p.	12,889,582	637,216,905	345.40%
Сценарио 2б. Намалување на каматни стапки за 200 b.p.	(12,889,582)	611,437,741	331.43%

2. Девизен шок

Целта на оваа стрес тест анализа е утврдување на влијанието на промената на девизниот курс на МКД во однос на ЕУР врз финансискиот резултат и адекватноста на капиталот.

СТРЕС ТЕСТ - ДЕВИЗЕН РИЗИК

Претпоставки за стрес тестот

Сценарио 1: Пад на МКД за 10% во однос на ЕУР

Сценарио 2: Раст на МКД за 10% во однос на ЕУР

Со овој стрес тест се определува директно влијанието врз капиталната адекватност, земајќи го износот на законскиот капитал во МКД.

Претпоставки за стрес тестот	Пресметан регулаторен капитал	Стапка на капитална адекватност
Состојба со 31.12.2023	624,327,323	338.42%
Сценарио 1: Пад на МКД за 10% во однос на ЕУР	571,795,305	309.94%
Сценарио 2: Раст на МКД за 10% во однос на ЕУР	676,859,341	366.89%

Резултатите од сите горенаведени сценарија покажуваат дека нивото на капиталот на компанијата е добро. Финансиските резултати се претежно чувствителни на каматната стапка која се користи за пресметка на математичка резерва.

Датум: 12.2.2024

Изработила:
Кристина Евтимоска

ПРИЛОГ 2 – ГОДИШНА СМЕТКА

ЕМБС: 05920922

Целосно име: КРОАЦИА ОСИГУРУВАЊЕ АД - Друштво за осигурување на живот Скопје

Вид на работа: 600

Тип на годишна сметка: Сметка за животно осигурување

Тип на документ: Годишна сметка

Година : 2023

Листа на прикачени документи:

Објаснувачки белешки и други прилози

Финансиски извештаи

Биланс на состојба

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
1	-- АКТИВА: А. НЕМАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (002+003)	4.026.376,00			6.287.789,00
3	-- Останати нематеријални средства	4.026.376,00			6.287.789,00
4	-- Б. МАТЕРИЈАЛНИ СРЕДСТВА (005+008+009+010+011+012)	4.094.102,00			11.363.193,00
8	-- Постројки и опрема	2.683.835,00			8.069.030,00
9	-- Транспортни средства	701.098,00			2.933.055,00
12	-- Останати материјални средства	709.169,00			361.108,00
13	-- В.ВЛОЖУВАЊА (014+015+021+040)	3.964.610.397,00			4.114.339.864,00
21	-- III.ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА (022+034+035)	3.964.610.397,00			4.114.339.864,00
22	-- Вложувања во хартии од вредност (023+026+030)	3.297.563.713,00			3.445.747.193,00
23	-- Вложувања во хартии од вредност кои се чуваат до достасаност (024+025)	300.151.289,00			300.144.672,00

25	-- Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	300.151.289,00			300.144.672,00
26	-- Вложувања во хартии од вредност расположиви за продажба (027+028+029)	2.997.412.424,00			3.145.602.521,00
28	-- Должнички хартии од вредност со рок на достасување над една година	2.924.272.012,00			3.059.080.038,00
29	-- Акции, удели и останати сопственички инструменти	73.140.412,00			86.522.483,00
35	-- Депозити, заеми и останати пласмани (036+037+038+039)	667.046.684,00			668.592.671,00
36	-- Депозити	606.447.960,00			608.000.000,00
38	-- Останати дадени заеми	60.598.724,00			60.592.671,00
41	-- Г. ФИНАНСИСКИ ВЛОЖУВАЊА КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК(ДОГОВОРИ ЗА ОСИГУРУВАЊЕ)	203.110.088,00			267.614.225,00
42	-- Д. ДЕЛ ЗА СООСИГУРУВАЊЕ И РЕОСИГУРУВАЊЕ ВО БРУТО ТЕХНИЧКИТЕ РЕЗЕРВИ (043+044+045+046+047+048+049)	1.421.270,00			
43	-- Дел за соосигурување и реосигурување во бруто резервите за преносни премии	1.421.270,00			0,00
51	-- Е.ПОБАРУВАЊА (052+056+057)	122.308.678,00			140.936.271,00
52	-- I.ПОБАРУВАЊА ОД НЕПОСРЕДНИ РАБОТИ НА ОСИГУРУВАЊЕ (053+054+055)	44.767.530,00			53.294.565,00
53	-- Побарувања од осигуреници	44.767.530,00			53.294.565,00
57	-- III.ОСТАНАТИ ПОБАРУВАЊА (058+059+060+061)	77.541.148,00			87.641.706,00
59	-- Побарувања по основ на вложувања	75.847.103,00			82.252.585,00
61	-- Останати побарувања	1.694.045,00			5.389.121,00
62	-- Ж.ПАРИЧНИ СРЕДСТВА И ПАРИЧНИ ЕКВИВАЛЕНТИ	17.336.670,00			21.806.873,00
65	-- И. ПЛАТЕНИ ТРОШОЦИ ЗА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ И ПРЕСМЕТАНИ ПРИХОДИ(АВР)	4.360.832,00			5.258.757,00
66	-- ВКУПНА АКТИВА: СРЕДСТВА (001+004+013+041+042+050+051+062+063+064+065)	4.321.268.413,00			4.567.606.972,00
67	-- J. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА – АКТИВА				699.998,00
68	-- ПАСИВА: А. ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ (069+070-071-072+073+074+079-080+081-082)	687.358.612,00			719.117.257,00

69	-- I. ОСНОВНА ГЛАВНИНА	184.131.750,00		184.131.750,00
71	-- III. СОПСТВЕНИ АКЦИИ (-)	9.765.970,00		9.765.970,00
74	-- VI. РЕЗЕРВИ (075+076+077+078)	146.298.519,00		176.181.947,00
75	-- Законски резерви	146.298.519,00		176.181.947,00
79	-- VII. АКУМУЛИРАНА ДОБИВКА	277.080.885,00		280.067.385,00
81	-- IX. ДОБИВКА ЗА ТЕКОВНИОТ ПРЕСМЕТКОВЕН ПЕРИОД	89.613.428,00		88.502.145,00
86	-- В. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (087+088+089+090+091+092)	3.361.768.863,00		3.497.488.502,00
87	-- Бруто резерви за преносни премии	15.214.916,00		17.690.329,00
88	-- Бруто математичка резерва	3.329.449.572,00		3.459.969.175,00
89	-- Бруто резерви за штети	17.104.375,00		19.828.998,00
93	-- Г. БРУТО ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ ВО ОДНОС НА ДОГОВОРИ КАЈ КОИ ОСИГУРЕНИКОТ ГО ПРЕЗЕМА ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК	208.922.179,00		277.505.802,00
94	-- Д. РЕЗЕРВИРАЊА ЗА РИЗИЦИ И НЕИЗВЕСНОСТИ (095+096)	2.281.348,00		3.610.473,00
95	-- Резервирања за пензиски планови, отпремнини и слични обврски кон вработените	2.281.348,00		3.610.473,00
99	-- Ж. ОБВРСКИ (100+104+105)	60.891.664,00		64.437.247,00
105	-- III. ОСТАНАТИ ОБВРСКИ (106+107+108+109+110)	60.891.664,00		64.437.247,00
107	-- Останати обврски од непосредни работи на осигурување	53.539.530,00		60.222.615,00
108	-- Обврски кон вработените	11.530,00		2.700,00
109	-- Тековни даночни обврски	1.746.771,00		117.812,00
110	-- Останати обврски	5.593.833,00		4.094.120,00
112	-- S. ОДЛОЖЕНО ПЛАЌАЊЕ НА ТРОШОЦИ И ПРИХОДИ НА ИДНИТЕ ПЕРИОДИ (ПВР)	45.747,00		5.447.691,00
113	-- ВКУПНА ПАСИВА: ГЛАВНИНА И РЕЗЕРВИ И ОБВРСКИ (068+085+086+093+094+097+098+099+111+112)	4.321.268.413,00		4.567.606.972,00
114	-- И. ВОНБИЛАНСНА ЕВИДЕНЦИЈА ПАСИВА	699.998,00		123.322,00

Биланс на успех

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
201	-- А. ПРИХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (202+211+234+235)	893.087.195,00			938.993.229,00
202	-- I. ЗАРАБОТЕНА ПРЕМИЈА (НЕТО ПРИХОДИ ОД ПРЕМИЈА) (203+204+205-206-207-208+209+210)	713.726.616,00			726.997.142,00
203	-- Бруто полисирана премија за осигурување	719.734.623,00			732.338.958,00
207	-- Бруто полисирана премија пренесена во реосигурување/ретроцесија	2.976.318,00			1.445.133,00
208	-- Промена во резервата за преносна премија	3.276.628,00			2.475.413,00
210	-- Промена во бруто резервата за преносна премија-дел за реосигурување	244.939,00			-1.421.270,00
211	-- II. ПРИХОДИ ОД ВЛОЖУВАЊА (212+219+228)	176.079.774,00			208.082.864,00
219	-- Приходи од останати вложувања (220+221+222+223+224)	176.079.774,00			208.082.864,00
220	-- Приходи од камати	134.652.543,00			147.377.199,00
221	-- Приходи по основ на курсни разлики	17.390.213,00			15.747.008,00
223	-- Нереализирани добивки од вложувања	23.677.286,00			44.261.151,00
224	-- Реализирани добивки (капитална добивка) од продажба на вложувања (225+226+227)	359.732,00			697.506,00
226	-- Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)	359.732,00			697.506,00
235	-- IV. ОСТАНАТИ ФИНАНСИСКИ И ДРУГИ ПРИХОДИ	3.280.805,00			3.913.223,00
236	-- Б. РАСХОДИ ОД РАБОТЕЊЕТО (237+245+255+258+261+280+298+301)	791.686.638,00			839.482.508,00
237	-- I. НАСТАНАТИ ШТЕТИ (НЕТО ТРОШОЦИ ЗА ШТЕТИ) (238-239-240-241+242-243-244)	303.515.259,00			359.387.345,00
238	-- Бруто исплатени штети	310.298.530,00			356.662.722,00
242	-- Промени во бруто резервите за штети	-6.783.271,00			2.724.623,00

245	-- II. ПРОМЕНИ ВО ОСТАНАТИ ТЕХНИЧКИ РЕЗЕРВИ (НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ) (246+249+252)	186.611.311,00			130.519.603,00
246	-- Промени во математичка резерва, нето од реосигурување (247-248)	186.611.311,00			130.519.603,00
247	-- Промени во бруто математичка резерва	186.611.311,00			130.519.603,00
255	-- III. ПРОМЕНИ ВО БРУТО МАТЕМАТИЧКА РЕЗЕРВА ЗА ОСИГУРУВАЊЕ НА ЖИВОТ КАДЕ ИНВЕСТИЦИСКИОТ РИЗИК Е НА ТОВАР НА ОСИГУРЕНИКОТ, НЕТО ОД РЕОСИГУРУВАЊЕ (256-257)	31.024.267,00			68.015.385,00
256	-- Промени во бруто математичката резерва за осигурување на живот каде инвестицискиот ризик е на товар на осигуреникот	31.024.267,00			68.015.385,00
261	-- V. НЕТО ТРОШОЦИ ЗА СПРОВЕДУВАЊЕ НА ОСИГУРУВАЊЕТО (262+267)	195.052.572,00			243.326.135,00
262	-- Трошоци за стекнување на осигурувањето (263+264+265+266)	114.966.722,00			139.234.980,00
263	-- Провизија	71.051.661,00			84.497.160,00
264	-- Останати трошоци	391.249,00			378.166,00
266	-- Бруто плати за вработените во внатрешната продажна мрежа	43.523.812,00			54.359.654,00
267	-- Административни трошоци (268+269+275+276)	80.085.850,00			104.091.155,00
268	-- Амортизација и вредносно усогласување (обезвреднување) на материјалните и нематеријалните средства кои служат за вршење на дејноста	3.393.663,00			3.607.751,00
269	-- Трошоци за вработените (270+271+272+273+274)	23.524.480,00			28.653.496,00
270	-- Плати и надоместоци	14.733.809,00			17.471.585,00
271	-- Трошоци за даноци на плати и надоместоци на плата	1.422.881,00			1.718.408,00
272	-- Придонеси од задолжително социјално осигурување	6.284.623,00			7.254.071,00
274	-- Останати трошоци за вработените	1.083.167,00			2.209.432,00
275	-- Трошоци за услуги на физички лица кои не вршат дејност со сите давачки	3.809.657,00			1.739.391,00

276	-- Останати административни трошоци (277+278+279)	49.358.050,00			70.090.517,00
277	-- Трошоци за услуги	40.849.971,00			52.482.268,00
278	-- Материјални трошоци	2.862.761,00			2.638.732,00
279	-- Трошоци за резервирања и останати трошоци од работењето	5.645.318,00			14.969.517,00
280	-- VI. ТРОШОЦИ ОД ВЛОЖУВАЊА (281+287)	67.916.865,00			26.787.726,00
287	-- Расходи од останати вложувања (288+289+290+291+294+295)	67.916.865,00			26.787.726,00
289	-- Расходи за курсни разлики	22.977.767,00			15.949.888,00
290	-- Нереализирани загуби од сведување на објективна вредност на вложувања	44.939.098,00			10.831.342,00
291	-- Реализирани загуби од продажба (капитална загуба) на вложувања (292+293)				6.496,00
293	-- Финансиски вложувања за тргување (по објективна вредност)				6.496,00
298	-- VII. ОСТАНАТИ ОСИГУРИТЕЛНО-ТЕХНИЧКИ ТРОШОЦИ, НАМАЛЕНИ ЗА РЕОСИГУРУВАЊЕ (299+300)	6.168.608,00			6.719.455,00
300	-- Останати осигурително технички трошоци, намалени за реосигурување	6.168.608,00			6.719.455,00
301	-- VIII. ОСТАНАТИ РАСХОДИ (302+303)	1.397.756,00			4.726.859,00
302	-- Загуби поради обезвреднување на побарувања по основ на премија за осигурување	1.368.505,00			4.561.126,00
303	-- Останати финансиски и други расходи	29.251,00			165.733,00
306	-- Добивка за деловната година (201+304) – (236+305)	101.400.557,00			99.510.721,00
310	-- Добивка пред оданочување (306+308) или (306-309)	101.400.557,00			99.510.721,00
312	-- Данок на добивка	11.787.129,00			11.008.576,00
315	-- ДОБИВКА ЗА ДЕЛОВНАТА ГОДИНА ПО ОДАНОЧУВАЊЕ (310-312+313-314)	89.613.428,00			88.502.145,00
317	-- Просечен број на вработени врз основа на часови на работа во пресметковниот период (во апсолутен износ)	81,00			88,00

318	-- Број на месеци на работење (во апсолутен износ)	12,00			12,00
320	-- Добивка која им припаѓа на имателите на акции на матичното друштво	89.613.428,00			88.502.145,00
329	-- Добивка за годината	89.613.428,00			88.502.145,00
348	-- Вкупна сеопфатна добивка за годината (329+346) или (346-330)	89.613.428,00			88.502.145,00

Државна евиденција

Ознака за АОП	Опис	Претходна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Нето за тековна година
613	-- Набавна вредност на компјутерскиот софтвер развиен за сопствена употреба	13.246.242,00			14.355.275,00
615	-- Акумулирана амортизација на компјутерскиот софтвер развиен за сопствена употреба	9.219.866,00			8.067.486,00
616	-- Сегашна вредност на компјутерскиот софтвер развиен за сопствена употреба(< или = АОП 003 од БС)	4.026.376,00			6.287.789,00
629	-- Набавна вредност на постројки и опрема	4.965.806,00			6.945.385,00
630	-- Акумулирана амортизација на постројки и опрема	4.069.674,00			891.133,00
632	-- Сегашна вредност на постројки и опрема(< = АОП 008 од БС)	896.132,00			6.054.252,00
637	-- Набавна вредност на компјутерска опрема	8.727.994,00			7.585.671,00
639	-- Акумулирана амортизација на компјутерска опрема	6.770.383,00			5.449.954,00
640	-- Сегашна вредност на компјутерска опрема(< = АОП 008 од БС)	1.957.611,00			2.135.717,00
641	-- Набавна вредност на транспортни средства	2.982.398,00			3.358.817,00
643	-- Акумулирана амортизација на транспортни средства	2.281.300,00			425.762,00

644	-- Сегашна вредност на транспортни средства (< = АОП 009 од БС)	701.098,00			2.933.055,00
645	-- Оригинални уметнички и литературни дела	240.169,00			240.169,00
656	-- Краткорочни депозити(< или = АОП 036 од БС)	18.447.960,00			
657	-- Долгорочни депозити(< или = АОП 036 од БС)	588.000.000,00			608.000.000,00
660	-- Останати дадени заеми (до една година)(< или = АОП 038 од БС)	6.596.667,00			3.934.508,00
661	-- Останати дадени заеми (над една година)(< или = АОП 038 од БС)	54.002.057,00			56.658.163,00
664	-- Должнички инструменти (АОП 660+661)(< или = АОП 041 од БС)	60.598.724,00			60.592.671,00
668	-- Вложувања во заеднички инвестициски фондови (< или = АОП 041 од БС)	203.110.088,00			267.614.225,00
670	-- Побарувања од купувачи(< или = АОП 061 од БС)	690.179,00			23.900,00
671	-- Парични средства во банка и во благајна(< или = АОП 062 од БС)	17.336.670,00			21.806.873,00
682	-- Обврски спрема добавувачи(< или = АОП 110 од БС)	5.417.716,00			3.506.160,00
684	-- Трошоци од услуги на физички лица кои не вршат дејност(= АОП 275 од БУ)	3.809.657,00			1.739.391,00
685	-- Трошоци за наемнини(< или = АОП 277 од БУ)	6.823.889,00			9.388.903,00
686	-- Трошоци за банкарски услуги(< или = АОП 277 од БУ)	2.681.617,00			2.656.928,00
687	-- Трошоци за премии за осигурување(< или = АОП 277 од БУ)	5.292.838,00			6.980.589,00
688	-- Трошоци телекомуникациски и транспортни услуги(< или = АОП 277 од БУ)	361.242,00			2.587.966,00
689	-- Трошоци за услуги за одржување(< или = АОП 277 од БУ)	3.279.351,00			4.259.233,00
690	-- Трошоци за маркетинг, репрезентација, спонзорства и даноци(< или = АОП 277 од БУ)	17.408.766,00			21.012.986,00
691	-- Трошоци за останати услуги(< или = АОП 277 од БУ)	3.368.471,00			5.595.663,00
692	-- Трошоци за резервни делови и материјали за поправка и одржување(< или = АОП 278 од БУ)	385.669,00			315.892,00

693	-- Трошоци за канцелариски и потрошен материјал (< или = АОП 278 од БУ)	361.242,00			555.866,00
694	-- Трошоци за комунални услуги (струја, вода и сл.) (< или = АОП 278 од БУ)	1.271.488,00			936.004,00
695	-- Трошоци за печатење обрасци (< или = АОП 264 од БУ)	391.249,00			378.166,00
697	-- Трошоци за весници и списанија (< или = АОП 278 од БУ)	1.500,00			0,00
698	-- Отпис на ситен инвентар (< или = АОП 278 од БУ)	44.859,00			74.160,00
699	-- Трошоци за потрошено гориво (< или = АОП 278 од БУ)	798.003,00			742.310,00
701	-- Трошоци за резервирања (< или = АОП 279 од БУ)	1.264.876,00			2.320.449,00
702	-- Трошоци за придонеси и членарина (< или = АОП 279 од БУ)	31.012,00			33.412,00
703	-- Трошоци по основ на надоместоци за службени патувања и патни трошоци (< или = АОП 279 од БУ)	900.815,00			554.915,00
704	-- Трошоци по основ на надоместоци на членови на органи на управување (< или = АОП 279 од БУ)	616.374,00			615.933,00
705	-- Трошоци за стручно усовршување (< или = АОП 279 од БУ)	894.578,00			1.598.837,00
707	-- Трошоци за ревизија (< или = АОП 279 од БУ)	1.937.663,00			2.014.795,00
712	-- Просечен број на вработени врз основа на состојбата на крајот на месецот	81,00			88,00

Структура на приходи по дејности

Ознака за АОП	Опис	Нето за тековна година	Бруто за тековна година	Исправка на вредноста за тековна година	Претходна година
2479	- 65.11 - Осигурување на живот	938.993.229,00			

Потпишано од:

Vesna Ristanchevska

CN=KIBSTrust Issuing Qsig CA G2,
OID.2.5.4.97=NTRMK-5529581, OU=KIBSTrust
Services, O=KIBS AD Skopje, C=MK
KIBSTrust Issuing Qsig CA G2

Изјавувам, под морална, материјална и кривична одговорност, дека податоците во годишната сметка се точни и вистинити.

Податоците од годишната сметка се во постапка на доставување, која ќе заврши со одлука (одобрување/одбивање) од страна на Централниот Регистар.